

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Petra Budniková

**Jak vybrané celostátní deníky a televize
informují veřejnost o vzdělávání a školství a
zda je to dostačující pro rodiče školáků**

Diplomová práce

Praha 2014

Autor práce: **Petra Budniková**

Vedoucí práce: **Mgr. Bohumil Kartous, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2014

Bibliografický záznam

BUDNIKOVOVÁ, Petra. *Jak vybrané celostátní deníky a televize informují veřejnost o vzdělávání a školství a zda je to dostačující pro rodiče školáků*. Praha, 2014. 194 s. Diplomová práce (Mgr.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí diplomové práce Mgr. Bohumil Kartous, Ph.D.

Abstrakt

Cílem diplomové práce je analyzovat, jak vybrané celostátní deníky a televize informují veřejnost o vzdělávání a školství. V roce 2012 byly podrobeny kvantitativní obsahové analýze čtyři celostátní deníky, konkrétně MF Dnes, deník Právo, Hospodářské noviny a Lidové noviny. Dále čtyři televizní stanice, ČT1, ČT2, ČT24 a televize Nova.

V první řadě bylo třeba popsat různé pohledy na definice vzdělávání. Kromě definic pedagogického zaměření, slovníkových definic, historického a ideologického rázu, bylo nastíněno, jak se na vzdělávání dívají vybraní názoroví vůdci. Poté následuje pohled do historie a současnosti českého školství.

Výsledky kvantitativní obsahové analýzy potvrdily hypotézu, která předpokládala, že mediální pokrytí školství a vzdělávání není dostačující. Média se zabývají administrativou, činnostmi ministerstva školství a dalšími dílčími tématy, které nemají co dočinění s tím, co se žáci učí ve škole v rámci jednotlivých předmětů. Výsledky této analýzy byly porovnány s očekáváním zástupců cílové skupiny – rodičů. Proběhlo dotazníkové šetření a série polostrukturovaných rozhovorů, ze kterých vyplynulo, že rodiče téma vzdělávání v médiích zajímá, ale nemají dostatek informací nebo o tom nikdy nepřemýšleli.

Abstract

The aim of this thesis is to analyze how selected national newspapers and television inform the public about education and schooling. Four national newspapers, namely MF

Dnes, Deník Právo, Hospodářské noviny and Lidové noviny, as well as four television stations: CT1, CT2, CT24 and TV Nova, were subjected to a quantitative content analysis. The whole research focused on outcomes of 2012.

Firstly, it was necessary to describe different views of the definition of education. In addition to the definition of pedagogical focus, dictionary definitions, definitions of historical and ideological nature, we outlined how education is being perceived by selected opinion leaders, followed by an insight into the history and present state of the Czech education system.

The results of the quantitative analysis confirmed the hypothesis assuming that media coverage of education and schooling is not sufficient. The media mainly deal with administration, activities of the Ministry of Education and other sub-themes that have nothing to do with what students learn in school within individual subjects. The results of this analysis were compared with the expectations of the target groups - parents. A survey was conducted including a series of semi-structured interviews, results of which indicate that parents are interested in education topics in the media, however they do not have enough information or have never thought about the quality and adequacy of media coverage.

Klíčová slova

vzdělávání, školství, média, deníky, televize, rodiče, historie školství, kvantitativní obsahová analýza, polostrukturované rozhovory, dotazníkové šetření, názoroví vůdci

Keywords

education, scholar system, media, newspapers, televisions, parents, history of education, quantitative analysis, semi-structured interviews, surveys, opinion leaders

Rozsah práce: 171 068 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval/a samostatně a použil/a jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 10. května 2014.

Petra Budnikovová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala vedoucímu práce, Mgr. Bohumilovi Kartousovi, Ph.D., za jeho vstřícný přístup při vedení této diplomové práce a také všem přátelům, kteří mi byli oporou.

SCHVALENO

**Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce**

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

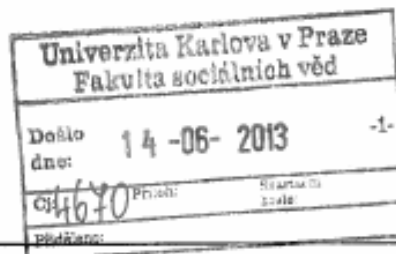
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:
Bc. Petra Budnikovová

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:
4. ročník

E-mail diplomantky/diplomanta:
petra.budnikovova@gmail.com

Studijní obor/forma studia:
Mediální studia

Razítko podatelny:

Předpokládaný název práce v češtině:

Jak vybrané celostátní deníky a televize informují veřejnost o vzdělávání a školství a zda je to dostačující pro rodiče školáků

Předpokládaný název práce v angličtině:

The media coverage of topics related with education in the national daily press and televisions and attitude of parents

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013)

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2013/2014

Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků):

Analýza mediálního pokrytí tématu vzdělávání a školství ve vybraných celostátních denících a televizích. Vycházím z předpokladu, že média reagují ve své informační produkci významnou měrou z poptávky mediálních konzumentů, zjednodušeně řečeno na to, co jejich čtenáře a diváky zajímá. Z dostupných zjištění vyplývá, že otázka vzdělávání a školství patří mezi prioritní témata stojící na vrcholu hodnotové pyramidy napříč různými sociodemografickými vrstvami. Zároveň se domnívám, že oblast školství a vzdělávání je prezentovaná převážně v administrativní rovině a že tím dochází k významnému zploštění velmi širokého tématu, tedy na úzký okruh problémů s výrazně sezónními vlivy, čímž je následně omezen a předem determinován rozsah tzv. veřejné diskuse. Ráda bych potvrdila či vyvrátila hypotézu, že média např. opomíjejí, co se děti ve škole učí, jaká je náplň jednotlivých předmětů vzdělávání, co škola naopak do svého vzdělávání nezahrnuje, zda škola plní svou funkci a jaká její funkce vůbec je (tento přehled považujte prosím za ilustrativní, jeho smyslem je naznačit směr a smysl práce). Analýzu mediálního obsahu chci konfrontovat s výzkumem provedeným na vzorku cílové skupiny, tj. s rodiči, se zapojením prvků kvantitativního i kvalitativního průzkumu a s cílem zmapovat, zda informace poskytované médiem pokrývají jejich zájem a do jaké míry se jejich zájmy rozcházejí s informačním rozsahem mediální produkce. K definici rodičů jako cílové skupiny mě vede předpoklad, že právě oni jsou z hlediska hodnotových priorit skupinou s největší motivací a skupinou nejvíce zainteresovanou. Zaměřila bych se na rodiče, kteří mají děti na základní škole, protože se domnívám, že se o vzdělávání zajímají nejvíce.

Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků):

Cílem práce je zjistit, zda média pokrývají oblast vzdělávání z formálního či obsahového pohledu. Zda poskytují cílové skupině informace o tom, co má škola děti učit a jak je to učí v jednotlivých předmětech.

Další oblastí zájmu je zkoumání cílové skupiny, zda dostává informace, které od médií chce a potřebuje anebo zda je pokrytí vzdělávání pro cílovou skupinu dostačující.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod – vymezení tématu a metodologie práce

- 1.1 Zkoumaná oblast – popis tématu, stanovení hypotéz
- 1.2 Metody výzkumu médií – popis jednotlivých výzkumných metod a jejich charakteristika
- 2. Školství v České republice**
 - 2.1 Stručná definice oblasti vzdělávání a školství
 - 2.2 Pohled do historie a současnosti českého školství
- 3. Vzdělávání a média**
 - 3.1 Představení analyzovaných médií – charakteristika vybraných celostátních deníků a televizních stanic
 - 3.2 Mediální obraz vzdělávání v České republice
- 4. Vzdělávání očima mediálních konzumentů**
 - 4.1 Populace, vzorek, jednotka – stanovení těchto kategorií v rámci výzkumu
 - 4.2 Postoje rodičů k informování médií o vzdělávání a školství
- 5. Výzkum a interpretace dat** – konkrétní stanovení hypotéz a výzkumných cílů, systém interpretace dat
- 6. Přílohy**
- 7. Seznam použité literatury a zdrojů**

Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):

Celostátní deníky – Hospodářské noviny, Lidové noviny, MF Dnes, Právo

Celostátní televize – ČT 1, ČT 2, ČT 24, Prima Family, Tv Barrandov, Tv Nova

Analyzované období - rok 2012

Metody (techniky) zpracování materiálu:

Obsahová analýza vybraných médií

Focus group, dotazníkové šetření se zástupci cílové skupiny

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

BAUMAN, Z. *Myslet sociologicky*. Praha: Sociologické nakladatelství, 2010.

ISBN 9788074190261.

Kniha je úvodem do sociologie každodennosti, ale zabývá se také kulturou a společností obecně.

BURTON, G. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister a Principál, 2001. ISBN

8085947676.

Úvod do studia médií shrnuje poznatky ze studia médií, jak českých, tak zahraničních. Zabývá se také tím, jakou roli mají média v životě jednotlivce a společnosti.

DISMAN, M. *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Univerzita Karlova v Praze,

nakladatelství Karolinu, 2000, ISBN 8024601397.

Metodologická učebnice, která popisuje zásady a průběh kvantitativního a kvalitativního výzkumu.

HAVLÍK, R. *Sociologie výchovy a školy*. Praha: Portál, 2002. ISBN

8071786357.

Kniha se zabývá prostředím školy, postavením jedince (žáka a pedagoga) ve školním systému, dále řeší otázku toho, jak sociální kontext ovlivňuje výchovu a vzdělávání. Hypotézy jsou v knize podpořeny údaji z výzkumů českého školství a české společnosti.

MARTINEC, L. et al. *Co se změnilo v českém školství*. Praha: Ústav pro

informace ve vzdělávání, 2009, ISBN 978-80-211-0590-4.

Ústav pro informace ve vzdělávání v roce 2009 vydal tuto publikaci, která se zabývá přehledem vzdělávacího systému v České republice, hodnocením žáků, počtem pracovníků ve školství a dalšími oblastmi.

WINFRIED, S. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. Praha: Univerzita

Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2004, ISBN 8024608278.

Kniha se zabývá problematikou obsahové analýzy mediálních sdělení, vztahem veřejnosti a veřejné sféry. Dále popisuje způsoby kvantitativního výzkumu a vyhodnocování zpravodajství.

MCCOMBS, Maxwell E. Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 251 s. ISBN 978-80-7367-591-2.

Autor v knize řeší to, jak se dá ovlivňovat veřejné mínění, to, jak a proč dochází k nastolování agendy a jaké jsou důsledky, které z toho plynou.

PRUDKÝ, Libor a kol. Inventura hodnot: výsledky sociologických výzkumů hodnot ve společnosti České republiky. Vyd. 1. Praha: Academia, 2009. 341 s. Novověk; sv. 6. ISBN 978-80-200-1751-2.

V knize Inventura hodnot nalezneme kvantitativní i kvalitativní výzkumy hodnotových struktur v České republice.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

TEPLÁ, Michaela. Mediální obraz učitelů. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 57 s. Vedoucí práce Bohumíra Lazarová.

DVOŘÁKOVÁ, Pavla. Proměna mediální obrazu vysokoškolského vzdělávání v kontextu reformy vysokých škol. Brno: Masarykova univerzita, 2012. 72 s. Vedoucí práce Lucie Jarkovská.

ČERNÁ, Blanka. Mediální obraz pedagoga. Brno: Masarykova univerzita, 2010. 100 s. Vedoucí práce Jana Krátká.

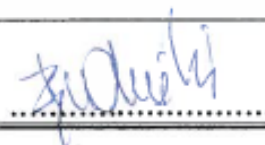
ZÍDKOVÁ, Eva. Úloha médií v procesu celoživotního vzdělávání se zaměřením na významy mediálních sdělení v kontextu postmoderní společnosti. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2009. 86 s. Vedoucí práce Milan Beneš.

ŠTĚPÁNOVÁ, Anna. Proměny mediální prezentace učitelů v českém denním tisku. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2012. 67 listů. Vedoucí práce Jan Jiráček.

ZLÁMALÍK, Petr. Média a jejich vliv na výchovu. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2010. 51 s., [6] s. obr. příl. Vedoucí práce Jan Šmíd.

Datum / Podpis studenta/ky

13.6.2013

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGÓŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

S navrhovanou definicí výzkumného cíle i se strukturou práce po doporučených úpravách, které diplomantka zapracovala, souhlasím.

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

Bohumil Kartous

13.6.2013

Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Obsah

BIBLIOGRAFICKÝ ZÁZNAM	4
PROHLÁŠENÍ	6
PODĚKOVÁNÍ	7
OBSAH	1
ÚVOD	2
1. ŠKOLSTVÍ V ČESKÉ REPUBLICE	4
1.1 <i>Stručná definice oblasti vzdělávání a školství</i>	4
1.1.1 <i>Slovníky a encyklopedie</i>	5
1.1.2 <i>Definice vzdělávání z pohledu ideologií</i>	13
1.1.3 <i>Nové trendy ve vzdělávání</i>	14
1.1.4 <i>Jak vidí vzdělávání vybraní lidé v pozici názorových vůdců</i>	16
1.2 <i>Pohled do historie a současnosti českého školství</i>	24
1.2.1 <i>Stručný vývoj českého školství od Marie Terezie po rok 1989</i>	24
1.2.2 <i>České školství po roce 1989</i>	30
1.2.3 <i>Exkurz do pedagogické vědy</i>	35
2. VZDĚLÁVÁNÍ A MÉDIA	39
2.1 <i>Představení analyzovaných médií</i>	39
2.1.1 <i>Celostátní televizní stanice</i>	39
2.1.2 <i>Stručná historie vybraných celostátních deníků</i>	46
2.1.3 <i>Složení publika vybraných médií</i>	50
2.1.4 <i>Politický paralelismus</i>	55
2.2 <i>Mediální obraz vzdělávání v České republice za rok 2012</i>	57
2.2.1 <i>Celostátní televize</i>	63
2.2.2 <i>Celostátní deníky</i>	81
2.2.3 <i>Porovnání výskytů hledaných pojmů v televizích a tisku</i>	101
3. VZDĚLÁVÁNÍ OČIMA MEDIÁLNÍCH KONZUMENTŮ	104
3.1 <i>Populace, vzorek, jednotka</i>	104
3.1.1 <i>Hypotézy</i>	105
3.2 <i>Postoje rodičů k informování médií o vzdělávání a školství</i>	105
3.2.1 <i>Polostrukturované rozhovory</i>	106
3.2.2 <i>Dotazníkové šetření</i>	109
4. VÝZKUM A INTERPRETACE DAT	116
4.1 <i>Výzkumná otázka</i>	116
4.1.1 <i>Výzkumný vzorek a výzkumná jednotka</i>	117
4.2 <i>Výzkumná metoda</i>	118
4.2.1 <i>Fáze výzkumu</i>	122
4.3 <i>Výsledky dotazníkového šetření a polostrukturovaných rozhovorů s rodiči</i>	123
4.4 <i>Výsledky kvantitativní obsahové analýzy</i>	126
4.5 <i>Jak se protínají výsledky mediální analýzy s názory opinion leaderů</i>	131
ZÁVĚR	133
SUMMARY	135
POUŽITÁ LITERATURA	135
SEZNAM PŘÍLOH	141
PŘÍLOHY	144

Úvod

Je-li v diplomové práci prostor pro neformální, osobnější charakter textu, domnívám se, že je jím právě úvod. Ráda bych na tomto místě vysvětlila, proč se ve své práci s názvem Jak vybrané celostátní deníky a televize informují veřejnost o vzdělávání a školství a zda je to dostačující pro rodiče školáků věnuji právě této problematice.

Nedávno mi někdo ukázal dvě fotografie školních tříd. Jedna byla z loňského roku a jedna asi padesát let stará. Na obou stál kantor za katedrou, na obou držel ukazovátko a mířil s ním k tabuli. V lavici seděli žáci a pozorovali ho. Jediné, v čem se fotografie zásadně lišily, byl způsob vytápění třídy. Na staré fotce byla kamna, na nové radiátor.

Samozřejmě, padesát let se na školní výuce podepsalo jistě i jinak než modernizací topení. Ale hledám-li zásadní posun, jakým mimochodem výměna kamen za topení je, nenacházím jej. V učebnách jsou možná hezčí lavice a ergonomické židle, žáci nemají ruce modré od inkoustu. V kabinetech se řeší ŠVP či RVP, a jiné zkratky zaštiťujících dokumentů, jejichž existenci a především nutnost často nejsou schopni racionálně popsat ani samotní iniciátoři. Průřezová témata moc předmětů „neprořezávají“ a na lyžařské kurzy se jezdí do Alp. Mezi tradiční společností a moderní a postmoderní společností se škola v mnoha ohledech nezměnila.

Proč jakoby se ve škole zastavil čas? Školství. Vzdělání. Vzdělávání. Oblasti, které se bezpodmínečně dotýkají či dotýkaly každého z nás. Je-li tomu tak, je nasnadě očekávat, že se jim budou věnovat i média. Jenže tomu tak podle mě není.

Otevřete-li dnešní noviny, jsem přesvědčena, že nenajdete obsáhlejší text věnovaný škole a čemukoliv s ní spojené. Na následujících řádcích se ho pokusím prokázat relevantním výzkumem.

U prvotně stanovených tezí došlo následně ve dvou případech k odchýlení od původního záměru. Vzhledem k tomu, že televize Prima a Barrandov neukládají do systému Newton Media odvysílané pořady, nebylo možné zpětně dohledat výskyt klíčových slov. Dále byla výzkumná metoda focus group nahrazena strukturovanými rozhovory a dotazníkovým šetřením, z důvodu větší relevantnosti dat.

První kapitola samotné diplomové práce je rozdělena na dvě teoretické části, přičemž jedna definuje oblasti vzdělávání a druhá stručně popisuje vývoj školství od zavedení povinné školské docházky do současnosti.

Následující kapitola představuje vybraná sledovaná média a zahrnuje již výsledky kvantitativní obsahové analýzy vztahující se k mediálnímu obrazu v České republice.

Postojům rodičů, získaných na základě strukturovaných rozhovorů a dotazníků, je věnována čtvrtá kapitola, která též popisuje metody výzkumu i cílovou skupinu respondentů.

Závěrečná kapitola pojednává o původně stanovených hypotézách a výzkumných cílech, jejich naplnění či vyvrácení. Popisuje též systém interpretace dat.

Samotný závěr pak shrnuje výsledná zjištění.

1. Školství v České republice

V této úvodní kapitole se budu zabývat definicemi školství a vzdělávání. A to nejen definicemi slovníkovými, ale i vnímáním vzdělávání očima názorových vůdců nebo definici vzdělávání podle vládnoucích ideologií. Poté stručně zrekapituluji vývoj školství u nás, od zavedení povinné školní docházky přes prosazující se moderní trendy.

1.1 Stručná definice oblasti vzdělávání a školství

Co je to vzdělání? V odborné a výkladové literatuře můžeme najít nejrůznější definice, ale pojem „vzdělání“ není sám o sobě definován jen v encyklopediích a slovnících. Pojem je definován, respektive spíše explikován také soudobým diskursem, tzn. odborníky v oborech, které se vzdělání a vzdělávání týkají, resp. v oborech, které se vzděláváním více či méně souvisejí (typicky ekonomie, ale v podstatě i řada dalších oblastí lidského vědění, jelikož vzdělávání je jejich prostředek a vzdělání jejich cíl). Vzdělání (jako stav, úroveň či cíl) a vzdělávání (jako proces dosahování vzdělání) jsou vysoce obecnými kategoriemi, jejichž souvislosti sahají napříč širokým spektrem samotného vědění, připustíme-li, že vzdělávání je modelem operandi k tomu, jak vědění získávat, uchovávat a rozvíjet. Vzdělání a vzdělávání se promítají jednotlivými obory lidské činnosti, promítají se do samotného reprodukčního mechanismu socializace, vytvářejí ale také svou vlastní strukturu a způsob systematizovaného nabývání. Jestliže tedy chci obsáhnout pojem „vzdělání“ v celé jeho šíři a sdíleném významu, musím přihlédnout jak k výkladové literatuře, která podává základní definici, tak k diskursu, který pojmu dává konkrétní význam, obsah, kontext a polaritu, čímž vytváří sémantické pole jeho působnosti v jazykové struktuře.

1.1.1 Slovníky a encyklopedie

Vyjděme z akademické definice. Výkladový slovník z pedagogiky specifikuje pojem vzdělávání následovně: *„Je to proces organizovaný a realizovaný ve speciálních vzdělávacích zařízeních i proces individuální aktivity. Jde o získávání poznatků (vědomostí), dovedností, postojů a rozvíjení schopností těchto vědomostí, dovedností a postojů užívat v konání, chování, jednání i v dalším vzdělávání sebe i vzdělávání jiných. Vzdělávání má vždy své cíle, konkrétní obsahy a v životě společnosti i jedince plní řadu funkcí: socializační, individuálně rozvíjející, ekonomickou, instrumentální, obecně kultivační, emancipační. Výsledkem procesu vzdělávání je vzdělání.“*¹

Základní dělení, s nímž se můžeme ve výkladové literatuře setkat, odlišuje vzdělání formální a neformální. Formální vzdělání je institucionalizované, poskytuje ho instituce (škola) a slouží k tomu, aby jedinec po jeho absolvování mohl vykonávat určité profese, resp. zastávat určité místo ve společnosti. *„Legislativa vymezuje funkce, cíle, obsahy, organizační formy a způsoby evaluace formálního vzdělávání. Zahrnuje na sebe navazující vzdělávací stupně – základní, střední a vysokoškolské – a absolventi jednotlivých stupňů získají potvrzení – vysvědčení, diplom, certifikát apod.“*² Obsahová norma (tedy *kurikulární dokument*³ určující obsah státem garantovaného formálního vzdělávání) vydaná českým Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) nazývaná jako Rámcový vzdělávací program (specificky pro základní školy, střední školy, dokonce i pro školy mateřské) určuje – jak z názvu vyplývá – rámec pro

¹ KOLÁŘ, Zdeněk a kol. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. 192 s. ISBN 978-80-247-3710-2., s. 179

² VETEŠKA, Jaroslav a TURECKIOVÁ, Michaela. *Kompetence ve vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 159 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1770-8., str. 21

³ *„Kurikulum je složitý edukační fenomén, který z nejobecnějšího pohledu znamená obsah vzdělávání, učební plán. ...Chápe se jako veškerá zkušenost, kterou žáci ve škole získávají.“*
PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2., str. 117

jednotlivé oblasti formálního vzdělávání, který si na základě svých specifík transformují zmíněné instituce do vlastních (školních) vzdělávacích programů. Zřizovateli škol na této úrovni jsou jednotky územní samosprávy (obce, kraje). Na naplňování kurikula dohlíží kontrolní orgán Česká školní inspekce. Co se týče vysokoškolského vzdělávání, veřejné (i státní) vysoké školy jsou institucemi založenými na základě zákona. Z hlediska obsahu vzdělávání, které poskytují, je iniciativa (a rozhodovací pravomoc) na jejich straně. Sylaby vysokoškolských oborů, včetně jednotlivých předmětů, schvaluje Akreditační komise, která jako kontrolní orgán vzdělávání na vysokých školách spadá pod MŠMT.

Škola, jakožto instituce poskytující vzdělávání, má ale více než jen funkci přípravy v oblasti vzdělávání vymezené zákonem. Mezi další funkce patří výchovná, kvalifikační, integrační a selektivní.⁴ Obecně pro školské instituce platí, že mají stále se obměňující populaci, kterou udržují v chodu pomocí sítě sociálních vztahů. Z hlediska společenského tak systém školských institucí plní roli kulturně reprodukčního nástroje, vytvářejícího mezigenerační návaznost. Účastníci formálního vzdělávání jsou ovlivňováni, jejich myšlení i postoje je formováno způsoby (postupy, návyky a rituály), o jejichž přínosu panuje společenský konsensus potvrzený kurikulem. Školské instituce *„neustále znovu utvářejí a vědomě formují jasně a zřetelně definované a funkční společenské struktury, limitované v sociálním styku a komunikaci „vymezenými“ a „povolenými“ formami meziosobních interakcí.“*⁵

⁴ HAVLÍK, Radomír. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 174 s. ISBN 80-717-8635-7., str. 98

⁵ HAVLÍK, Radomír. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 174 s. ISBN 80-717-8635-7., str. 120

Vedle oblasti formálního vzdělání (vzdělávání) je velmi široká oblast vzdělávání neformálního. Neformální vzdělání, jak výše uvedené napovídá, probíhá mimo školu, resp. mimo institucionalizované vzdělávací prostředky. Zatímco formální vzdělávání lze považovat za vědomé, účelné a záměrné, oblast neformálního vzdělávání zahrnuje jak to, co považujeme za vědomé, tak i to, co není záměrné a dokonce ani uvědomované. „*Neformální vzdělávání, které je zaměřeno na získání vědomostí, dovedností a kompetencí, které mohou člověku zlepšit jeho společenské i pracovní uplatnění. Neformální vzdělávání je poskytováno v zařízeních zaměstnavatelů, soukromých vzdělávacích institucí, nestátních neziskových organizacích, ve školských zařízeních a dalších organizacích. Patří sem např. organizované volnočasové aktivity pro děti, mládež a dospělé, kurzy cizích jazyků, počítačové kurzy, rekvalifikační kurzy, ale také krátkodobá školení a přednášky. Nutnou podmínkou pro realizaci tohoto druhu vzdělávání je účast odborného lektora, učitele či proškoleného vedoucího.*“⁶ Pod neformální vzdělávání patří také informální vzdělávání, které není vedeno a hodnoceno lektorem. Je to například sebevzdělávání nebo i „*bezděčné učení spjaté s činnostmi v každodenním životě*“⁷ a není ukončeno časově, ani žádným certifikátem.

Velký sociologický slovník definuje vzdělávání jako „*proces získávání poznatků, schopností a dovedností (souhrnně je můžeme označit jako vědomosti) a prostředek nabytí kulturního kapitálu. Vyústěním a jedním z cílů procesu vzdělávání je pak integrace do kultury dané společnosti a participace na jejím rozvoji.*“⁸ Vzdělávání je proces, který trvá po určitou dobu a člověk při tomto procesu získává vědomosti.

⁶ ROHLÍKOVÁ, Lucie a VEJVODOVÁ, Jana. *Vyučovací metody na vysoké škole: praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 281 s. ISBN 978-80-247-4152-9. s. 93

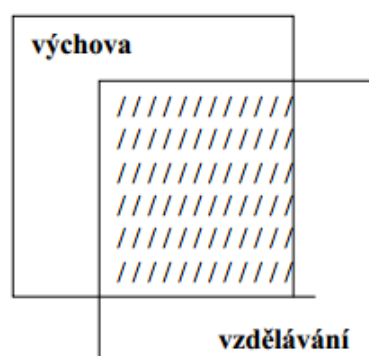
⁷ PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2., str. 248

⁸ *Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s. 749-1627. ISBN 80-718-4310-5.

Přesně tak vidí vzdělání i Malá československá encyklopedie. V definici z této encyklopedie můžeme nalézt také další důležitou souvislost, a to je propojení s výchovou.⁹ Výchova a vzdělání se v mnohém překrývají (mj. je výchova zahrnuta do kurikulárních dokumentů primárního a sekundárního školství, tedy prvních částí formálního vzdělání), při výchově jedinec získává představu o morálních a společenských hodnotách, osvojuje si nejrůznější návyky, socializuje se. Zdeněk Kolář schematicky popisuje vztah výchovy a vzdělání následovně¹⁰:

Příloha č. 1: Vztah výchovy a vzdělávání podle Z. Koláře

Vztah výchovy a vzdělávání můžeme podle Z. Koláře (1996, s. 21) schematicky naznačit i takto:

Výchova a vzdělávání jsou pojmy, které používáme dnes a denně, často zcela automaticky a bez zamyšlení nad jejich významem. Při snaze definovat je narážíme na problémy, které vyplývají jak z širokosti pojmů, tak z jejich vzájemného prolínání. Proto se v literatuře a diskusích o vzdělávání používá pojem „edukace“, který pojmy „výchova“ a „vzdělávání“ syntetizuje. Tyto pojmy, výchovu a vzdělání, můžeme vnímat

⁹ Malá československá encyklopedie. Vyd. 1. Praha: Academia, 1987, 928 s.

¹⁰ KOLÁŘ, Zdeněk. Úvod do studia pedagogiky. Vyd. 1. V Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta UJEP, 1996, 93 s. Skripta (Univerzita Jana Evangelisty Purkyně). ISBN 80-704-4135-6.

jako pojmy na stejné úrovni, nebo můžeme pojem vzdělání nadřadit nad pojem výchova, která je v takto definovaném vztahu vnímána jako doplněk na cestě k vzdělávacím cílům.

*“Vzdělání má zčásti povahu instrumentální, neboť slouží člověku jako nástroj k poznání a k činnosti, k účinnému jednání a k proměnám okolí, zčásti má povahu kultivační, tj. činí z člověka vytrřibenější osobnost tím, že něco ví, zná či umí.”*¹¹ Obecně se dá říci, že je ve společnosti vzdělání vnímáno jako něco veskrze pozitivního, ušlechtilého, něco, co člověka posouvá výš ve společenské stratifikaci. Vzdělání má nepochybně velmi silný vliv na sociální postavení, podle úrovně formálního vzdělání vzniká signifikantní společenskoekonomická hierarchie a nejvzdělanější jedince řadíme k tzv. společenské elitě.

Vzdělání se netýká jen nabývání vědomostí. Ottův slovník naučný říká, že je to také získávání mravních schopností člověka.¹²

V této souvislosti bychom mohli připomenout Platónův dialog Protágorás, v němž Sokrates zpochybňuje zavedené (omezující) kategorie toho, jak je vzdělání definováno, nebo spíše limitováno. Otázka etické dimenze hraje v tomto dialogu velmi významnou roli.

¹¹ *Pedagogika pro učitele: podoby vyučování a třídní management, osobnost učitele a jeho autorita, inovace ve výuce, klíčové kompetence ve vzdělávání, práce s informačními prameny, pedagogická diagnostika*. 2. rozš. a aktualiz. vyd. Editor Alena Vališová, Hana Kasíková. Praha: Grada, c2011, 456 s. ISBN 978-802-4733-579., strana 57

¹² *Ottova encyklopedie obecných vědomostí na CD-ROM* [CD-ROM]. Verze 1 a 2. Zlín: Aion CS, ©1997. Požadavky na systém: PC 486 DX-2/66 nebo vyšší; RAM 8 MB nebo více; Windows 95 nebo 3.1x; grafický akcelerátor a monitor pro rozlišovací schopnost 1024x768 ve 256 barvách; mechanika CD-ROM 4x.

Grand Larousse vysvětluje pojem vzdělání v několika rovinách. Jako činnost, která formuje jedince, jako metodu formování mládeže, jako výcvik jednotlivých vloh, jako soubor prostředků, díky kterým si společenské skupiny osvojují poznatky a vytváří názory a postoje a také jako znalost společenských zvyků a slušného chování.¹³ Tato vysvětlení pokrývají několik rovin toho, jak můžeme vzdělání chápat.

Existuje ovšem ještě jeden pohled na vzdělání, a to skrz optiku ekonomiky a politiky. I s těmito oblastmi je vzdělání úzce spojeno a snahou autorů je pojmenovat kritéria, prostřednictvím kterých lze poskytnout elementární deskripci vzdělání.

*“Vzdělání bývá převážně zaměřeno na přímou kultivaci znalostí nebo dovedností.”*¹⁴ Jiří Plamínek v knize *Vzdělávání dospělých* uvádí, že slovo vzdělávání v sobě obsahuje určitý vektor, směr. Od vzdělávání se očekává, že má vzrůstající, shromažďovací a rozpínající se charakter. Při procesu vzdělávání se setkáváme se čtyřmi tzv. vitálními znaky, jimiž jsou užitečnost, efektivita, stabilita a dynamika. Pokud nejsou tyto znaky naplněny, vzdělávání zůstane jen zbytečným úsilím.¹⁵

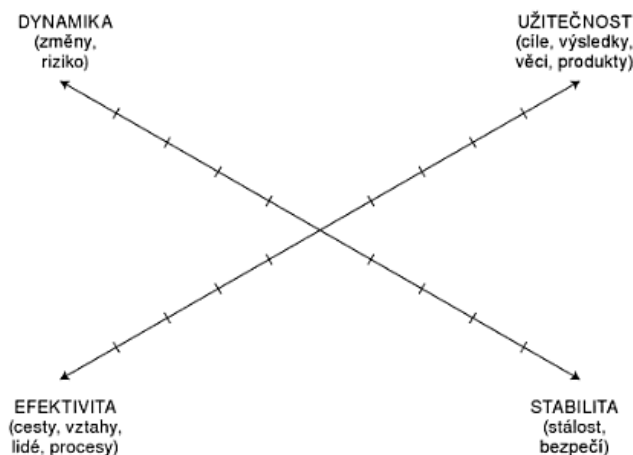
¹³ SIMONOVÁ, Natalie. Co vlastně znamená „vzdělání“ aneb stejně mu nikdo neunikne. [online]. [cit. 2013-10-02]. Dostupné z:

<http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=235&lst=105>

¹⁴ PLAMÍNEK, Jiří. *Vzdělávání dospělých: průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 318 s. ISBN 978-802-4732-350.

¹⁵ PLAMÍNEK, Jiří. *Vzdělávání dospělých: průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 318 s. ISBN 978-802-4732-350, strana 30.

Příloha č. 2: Čtyři vitální znaky při procesu vzdělávání podle Plamínka

Nelze opomenout ani vztah mezi historií (vývojem společnosti) a vzděláním. Definice vzdělání se v průběhu společenského vývoje mění a formuje. Vzdělání je historicky podmíněno, přičemž velmi významnou roli při jeho redefinici hrají měnící se sociální a ekonomické faktory. S tím, jak se mění vnímání společnosti a kdo do ní patří, podle toho se mění to, komu je vzdělání určeno (př. v antice se vzdělávají jen ti, kteří patří do plnohodnotné společnosti). Tento úzus je vlastní evropskému vzdělávání až do 18. století, kdy je v Evropě (jednou z prvních je habsburská monarchie) ustavována všeobecná vzdělávací povinnost a tedy vznikají i státem zřizované a kontrolované vzdělávací systémy. S nástupem pojmu moderního občanství přichází i vzdělání.¹⁶

Podle Jarmily Skalkové je důležité, aby se vzdělání zaměřovalo “na jednotu osvojování vědění, na široké pojetí kvality přípravy (kompetenci), které překonává meze

¹⁶ Podrobněji v: ŠTVERÁK, Vladimír a ČADSKÁ, Milada. *Stručný průvodce dějinami pedagogiky*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 1999. 98 s. ISBN 80-7184-797-6.

1.1.2 Definice vzdělávání z pohledu ideologií

Kromě slovníkových definic je důležité podívat se na vzdělávání z pohledu vládnoucích ideologií. Pro účely této diplomové práce jsem vybrala pouze ty ideologie, které jsou relevantní pro české prostředí (vynechala jsem například náboženský fundamentalismus či anarchismus, ideologie, které neměly šanci se u nás prosadit). Pro přehlednost jsem umístila do tabulky jednotlivé ideologie¹⁸ a k nim tři kategorie – na co kladou důraz, co podporují v rámci vzdělávání a jaká je role učitele v procesu vzdělávání.

Příloha č. 4: Definice vzdělávání dle vládnoucích ideologií ze současného pohledu

	klade důraz na:	co podporuje:	role učitele:
LIBERALISMUS	svoboda, rozum, individualismus	volba, hranice, odpovědnost, svoboda	učitel je facilitátor procesu
KONZERVATISMUS	tradice, hodnoty	výchova k hierarchii	mentor, staví na řádu, používá odměny a tresty
SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÁ IDEOLOGIE	stírání bariér	inkluze, rovnost šancí	průvodce inkluzivním procesem s multikulturálním přesahem
KOMUNISMUS	bratrství, třídní rozdělení, pospolitost	rovnost výstupů, jednota	nositel ideologie, zdůrazňuje společenskou roli jednotlivce
NACIONALISMUS	národ	národní uvědomění	národní buditel, buduje národní mýtus
NACISMUS	rasa	jednota, fanatická víra	nositel ideologie, zdůrazňuje výsadní kulturní a rasovou roli
ENVIRONMENTALISMUS	životní prostředí	odpovědnost, nikoliv jen antropocentrická	facilitátor procesu učení, vede žáky k širšímu konceptu

¹⁸ HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 362 s. ISBN 978-80-7380-137-3.

1.1.3 Nové trendy ve vzdělávání

V posledních deseti letech se také díky internetu rozšiřuje informačně-komunikační dimenze života jedince i společnosti, což nutně promlouvá i do vzdělávání. Na výrazném vzestupu jsou různé online kurzy, vzdělávací videa, výukové aplikace, edukační hry. Využívají nových technologií (nově vzniklé dimenze) a zájmu lidí vzdělávat se i mimo tradiční instituce. Tento vývoj v mnoha oblastech umožňuje rozšířit či přemostit nabídku formálního vzdělávání. Naučit se základy psychologie nebo základy programování již není nutně závislé na školském systému. Možnosti, jak takové vzdělání získat, jsou dány mírou motivace, mírou informační gramotnosti a přístupem k internetu. Prostřednictvím stále se rozšiřující nabídku kurů MOOC (Massive Open On-line Course) můžete absolvovat kurz ekonomie nebo kurz komponování hudby na zahraniční univerzitě, aniž byste opustili váš obývací pokoj. Historii vzdělávání „na dálku“ přitom můžeme vystopovat až k roku 1873, kdy Anna Eliot Ticknorová založila první dálkový kurz pro ženy, který probíhal korespondenčně.¹⁹ Je patrné, že díky technologiím prodělal tento vzdělávací trend za posledních několik let velmi významnou proměnu.

Masivní otevřené online kurzy, neboli MOOC, zaštiťují převážně univerzity a je možné z absolvovaného kurzu získat certifikát. Většina těch, kteří se vzdělávají touto cestou, certifikát ani nepožadují, protože jim jde o naučení se něčeho nového, nijak jim to zatím nepomůže k získání titulu na státní škole. Mezi nejznámější platformy MOOC patří coursera.org, open2study.com, KhanAcademy.org nebo na naučení se programování webu Codecademy.com. Pojem MOOC vznikl v roce 2008 původně v souvislosti se zvyšováním kvalifikace učitelů.

¹⁹ GAJDOŠOVÁ, Markéta. *Computerworld.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://computerworld.cz/analyzy-a-studie/nazor-kurzy-mooc-jsou-budoucnosti-vzdelavani-50335>

Počty zapojených univerzit i počty uživatelů MOOC rostou. Existují dva názorové proudy. První skupina lidí tvrdí, že MOOC jsou a budou pouze doplňkem školní výuky a jsou určené pro ty, kteří si chtějí rozšířit znalosti a chtějí se vzdělávat. Druhá skupina lidí si myslí, že MOOC, respektive další alternativní možnosti vzdělávání, jednou nahradí vzdělání na univerzitách. Dale J. Stephens vydal knihu s názvem *Vzdělávejte se po svém*²⁰, ve které popisuje na svém životním příběhu a příbězích dalších lidí, že formální vzdělání v dnešní době ztrácí svou váhu. Na podobných východiscích je postaveno také nedávno vzniklé hnutí Unschooling, které má za cíl oprostít děti od hranic a pravidel školy.²¹ D. J. Stephens dává za příklad lidi, kteří opustili studium na prestižních univerzitách, za které se ve Spojených státech platí nemalé peníze, a vzdělávali se po svém. Založili si studijní skupiny, chodili do knihovny, zapojovali se do start-upů a získávali, na rozdíl od jejich spolužáků, cenné zkušenosti a dotáhli to na velmi úspěšné manažery nebo podnikatele.

V České republice je bezesporu jiná situace než ve Spojených státech, kde tlak na cenu za vzdělání (vysoké školství v USA je zpoplatněno, přičemž řada absolventů není schopna splatit své předchozí dluhy, jinými slovy, získané vzdělání svou ekonomickou hodnotou nepokrývá náklady na jeho dosažení) nutí poskytovatele vzdělávání nabízet vzdělání za co nejnižší cenu. Přesto můžeme vysledovat, že tento trend vzdělávání se v neformálním, mimoškolním prostředí, se rozrůstá i zde. Mezi české servery, které nabízejí přehled toho, jak se dá na internetu vzdělávat, patří například mimoskolu.cz, nebo nedávno (2014) vzniklý portál prostredoskolaky.cz.

²⁰ STEPHENS, Dale J. *Vzdělávejte se po svém: nechte přednášek, ušetřete spoustu peněz a naučte se víc, než se kdy naučí vaši vrstevníci*. 1. vyd. Brno: Portál, 2013, 157 s. ISBN 978-80-905480-2-2.

²¹ „Really, unschooling means so much more than a hands-on, child-directed, experience-based, etc., way of learning. It doesn't describe a specific alternative to schooling. It just gets schooling out of the way so various Unixe dynamic personal creative ways of growing up, living, participating, and contributing to communities can develop.“
MCGRATH, Sara. *Unschooling: a lifestyle of learning*. Ed. 4. Duvall, Wash: S. McGrath, 2010. ISBN 1453866302., kap. Introduction, str. 2

Tento fenomén, jak se zdá, velmi významně přispívá k aktuální redefinici, resp. k rozšíření pojmu vzdělávání, a proto je mu zde věnován prostor.

1.1.4 Jak vidí vzdělávání vybraní lidé v pozici názorových vůdců

Jak bylo zdůrazněno výše, k pojetí tak širokých konceptů, jako je vzdělávání, nelze pro potřeby této práce použít pouze definice akademického charakteru. Množství souvislostí, rovin a přístupů zároveň předpokládá velmi široký diskurs ze strany názorových vůdců. Vybrala jsem proto šest českých osobností, které se k oblasti vzdělávání pravidelně vyjadřují, a které jsou ve veřejném prostoru považovány za autority a tzv. „opinion leadery“ nejen ve svých oblastech činnosti.²² Opinion leader je člověk, „který v daném oboru dosáhl obecně respektovaných výsledků, těší se úctě a důvěře v profesních kruzích, případně i v řadách laické veřejnosti.“²³

Média se často obrací na názorové vůdce, které potřebují k legitimizaci a posilování důvěryhodnosti vlastních sdělení. Různé oblasti mediálního zájmu (politika, ekonomika, zdravotnictví, vzdělávání atp.) mají zpravidla své mediální experty, kteří jsou pro média existenčně důležití, protože propojují mediální sféru (sféru přenosu) se světem reálným, dávají mediálnímu pojetí tématu kredit autority, kterou získali (resp. která je jim přičena).

Vzhledem k orientaci práce na diskurs o vzdělávání v konkrétních médiích jsem vybrala právě šest osobností, které reprezentují dostatečně široké myšlenkové spektrum,

²² ŠTĚDRŮŇ, Bohumír et al. *Politika a politický marketing*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013. xvi, 255 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-448-3.

²³ FTOREK, Jozef. *Public relations jako ovlivňování mínění: jak úspěšně ovlivňovat a nenechat se zmanipulovat*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. 215 s. Komunikace. ISBN 978-80-247-3926-7., str. 95

a které se samy vyjadřují k tématu vzdělávání na platformách jim blízkých, ať už se jedná o články, přednášky, blogy a nebo sociální sítě, a které vybraná média oslovují. Nutno podotknout, že těchto šest osobností je vybráno z pohledu mediálního obrazu vzdělávání v České republice, na lokální úrovni mohou být názoroví vůdci v této oblasti zcela odlišní, mohou to být zástupci z řad aktivních rodičů, lokálních elit, učitelů a další lidé, kteří nemají přímý vliv na utváření mediálního obrazu vzdělávání, jenž je předmětem této práce. Smyslem není předestřít kompletní názorové spektrum, jako ukázat, do jaké hloubky, terminologie a kontextu mediální sdělení ze strany konkrétních opinion leaderů (médií, která je citují) zabíhají.

U každé uvedené osobnosti je přiložen tzv. textový mrak (word cloud)²⁴, vycházející z autorských textů, respektive z četnosti slov v autorských textech. Znázorňuje tedy nejfrekventovaněji užívaná slova daných mluvčích. Při tvorbě textových cloudů jsem vycházela z posledních tří až pěti článků zveřejněných na internetu, které byly na téma vzdělávání. Jde pouze o grafické znázornění a zvýraznění jimi často používaných pojmů, nejde o žádnou část výzkumu.

První z vybraných osobností je **Petr Piřha**, vysokoškolský učitel, bohemista, lingvista, kněz a v letech 1992 až 1994 také ministr školství. Pojem vzdělání je u něj úzce spojen s výchovou a se vztahem mezi jednotlivými aktéry vzdělávání, resp. s jejich kvalitami. Jako kritické vnímá to, že rodiče nemají důvěru v učitele, protože to podle něj znehodnocuje proces vzdělávání. *„Školy naplněné zbabělci, kteří se zajímají nejprve, a často jedině, o svůj plat, nemohou nikoho vychovat v pevného, pravdivého člověka. Rodiče trvale podřívající autoritu učitelů obecně i konkrétně nemohou*

²⁴ KOPECKÝ, Kamil. Úvod do problematiky tzv. slovních mraků (Word Clouds). *Net-university.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://www.net-university.cz/multimedia/56-uvod-do-problematiky-tzv-slovnich-mrak-word-clouds>

*očekávat, že učitelé něco zvládnou“.*²⁵ Dalším klíčovým bodem jeho úvah o vzdělání je fungování systému a jeho vlastní reprodukce. Podle něj univerzity zdaleka nevychovávat elitu národa, protože elita je ze své definice úzká skupina privilegovaných. „Univerzity, které se honosí tím, že vychovávají elitu, ji vychovávají okrajově, pokud vůbec, a vždy až v postgraduálním studiu. Elity totiž nemůže být 28 nebo 35 % populace. Elita jsou 2 až 3 % z populace a prvořadých je tak 6 %“.²⁶

Příloha č. 5: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Petra Piřhy

Druhým vybraným názorovým vůdcem je **Jan Sokol**, vysokoškolský učitel, filozof, který byl v roce 1998 také ministrem školství a má přirozeně ke vzdělávání blízko. K českému školství se vyjadřuje dlouhodobě kriticky, a to zejména po stránce jeho vlastní reprodukce (stejně jako v případě Petra Piřhy). Jan Sokol říká, že vysoké školy přijímají stále více uchazečů a tím pádem jejich kvalita klesá. Klade proto hlavní díl odpovědnosti na samotný objekt vzdělávání, studenta. Je pro něj důležité, jak se ke studiu postaví každý jednotlivý student nebo studentka, protože kvalitu studentů

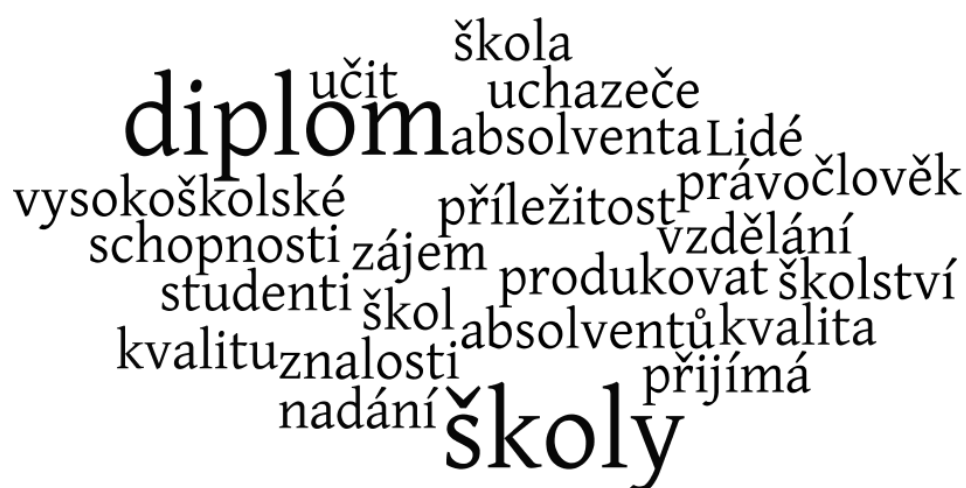
²⁵ SÝKORA, Karel. Blog.idnes.cz. [online]. [cit. 2013-10-02]. Dostupné z: <http://karelsykora.blog.idnes.cz/c/166832/Petr-Piřha-a-jeho-citaty-o-vzdelani.html>

²⁶ Tamtéž.

neurčuje pouze škola, kterou navštěvuje. *“Každý člověk má dostat příležitost, aby se o vysokoškolské vzdělání pokusil - třeba i v pozdějším věku. To ale nemůže a nesmí znamenat, že by každý měl právo na diplom. K čemu by takový diplom byl?”*²⁷

Je zřejmé, říká Sokol, že rodiče chtějí po svých dětech, aby dosáhly co nejvyššího vzdělání, ale podle něj by také měli přemýšlet o tom, jak kvalitní takové vzdělání bude. Studentů je stále více a je třeba jejich kvalitu srovnávat a podle Sokola by bylo nejlepší, pokud by to zvládly školy a zejména přímo učitelé, kteří žáky znají ze studijního hlediska nejvíce.²⁸

Příloha č. 6: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Jana Sokola

Třetí názorový vůdce, sociolog a filozof **Václav Bělohradský**, poskytuje významně odlišný úhel pohledu na kořeny a vývoj vzdělávání. Říká, že *“pevné sepjetí vzdělání a státu je v Evropě dědictvím nacionalismu”*.²⁹ Bělohradský prosazuje vzdělání

²⁷ Jan Sokol. *Jan Sokol* [online]. 2007 [cit. 2013-10-07]. Dostupné z: <http://www.jansokol.cz/cs/n-s-soucasna-skola.php>

²⁸ Tamtéž.

²⁹ Je vzdělání na cestě stát se zbožím?. BĚLOHRADSKÝ, Václav. *Větší než malé množství Václava Bělohradského* [online]. 2013 [cit. 2013-10-07]. Dostupné z: <http://www.multiweb.cz/hawkmoon/vzdelani.htm>

jako nástroj k získání svobodného myšlení, ale říká, že vzdělání je dnes redukováno na přípravu na povolání.³⁰ Rozlišuje tedy rozvoj myšlení jakožto intelektuální rozvoj jedince, který samostatně myslí, analyzuje a vyhodnocuje informace, a oborové vzdělání, které studenta připraví na výkon profese v určitém specializovaném oboru. Omezení vzdělání na instrumentální přípravu pro výkon profese na úkor intelektuálního rozvoje považuje za nebezpečný fenomén, varuje před společností „kvalifikovaných idiotů“.³¹

Příloha č. 7: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Václava Bělohradského

Známý sociolog **Jan Keller**, jeden z významných zastánců společenského hlediska a přínosu vzdělávání, prorokuje, že za vzdělání budeme muset v budoucnosti platit, stejně jako za jiné, dnes veřejně financované společenské instituty (zdravotní péči

³⁰ Je vzdělání na cestě stát se zbožím?. BĚLOHRADSKÝ, Václav. *Větší než malé množství Václava Bělohradského* [online]. 2013 [cit. 2013-10-07]. Dostupné z: <http://www.multiweb.cz/hawkmoon/vzdelani.ht>

³¹ VÍT, Josef. Bude vzdělání zbožím?. *Britské listy* [online]. 2003 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://blisty.cz/art/15257.html>

a zajištění na stáří).³² Škola už podle něj není instituce, ve které se předává vědění, jak to bylo dříve. „Univerzity byly zmasověny takovým způsobem, že to snižuje jejich kvalitu nejednou pod úroveň dřívějších institucí,“³³ uvádí. Navíc vnímá univerzitní prostředí jako prostředí, kde se vychovává elita, kde se budují kontakty do budoucího profesního života.³⁴ Kritizuje i rozdělení studia na bakalářský a magisterský stupeň, tento systém vede, dle něj, k poklesu kvality vzdělávání, učitelé musí investovat čas i energii do studentů, u kterých, po dílčích zkušenostech, tuší, že školu nebudou schopni dokončit. Zvyšuje se i podíl administrativy, spojené s neustálým hledáním finančních prostředků a podáváním žádostí o granty.

Příloha č. 8: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Jana Kellera

Ondřej Hausenblas, dlouholetý popularizátor vzdělávání učitelů i vzdělávání obecně, vysokoškolský učitel zabývající se přípravou budoucích učitelů. Ve svých

³² KELLER, Jan. Jan Keller o katastrofických reformách ve školství a vzdělávání. *Čítárny* [online]. 2013 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://www.citarny.cz/index.php/knihy-lide/vzdelavani-knihy/skola-skolstvi-vzdelavani/4035-keller-skolstvi-vzdelavani-penize-kritika>

³³ Jan Keller: I vzdělání může být k užtku. *Novinky.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/salon/191866-jan-keller-i-vzdelani-muze-byt-k-uzitku.html>

³⁴ KELLER, Jan. Jan Keller o katastrofických reformách ve školství a vzdělávání. *Čítárny* [online]. 2013 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://www.citarny.cz/index.php/knihy-lide/vzdelavani-knihy/skola-skolstvi-vzdelavani/4035-keller-skolstvi-vzdelavani-penize-kritika>

textech poukazuje na samotný proces vzdělávání a jeho zákonitosti a adekvátní průběh. Dívá se na vzdělání jako na umění propojovat znalosti v souvislostech, škola podle něj není jediná cesta, jak ho získat. „Škola by se tedy měla soustředit na to, že může tak hojně využívat fyzické přítomnosti učitele s dětmi, možnosti diskutovat s nimi. Tzn. také omezit přetrvávající důraz na výklad, ale více využít interakci ve třídě.“³⁵ Zdůrazňuje, že učitelství není řemeslo, kterému se dá naučit na fakultě. Pedagog by měl dle něj brát svou profesi jako poslání a stát by měl právě takovému učiteli vytvořit volný prostor pro tvořivost a práci s žáky. Hausenblas se přiklání ke kritikům školních a edukačních programů, především proto, že jejich předlohy jsou tvořeny politickou mocí, nikoli odborníky.

Příloha č. 9: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Ondřeje Hausenblase

³⁵ Česko mluví o vzdělávání. HAUSENBLAS, Ondřej. *Zapomenout to, co mi nedává smysl, je zdravý přístup* [online]. 2013 [cit. 2013-10-12]. Dostupné z: <http://ceskomluvi.cz/ondrej-hausenblas-zapomenout-to-co-mi-nedava-smysl-je-zdravy-pristup/>

To, že se škola a školství za poslední desetiletí nevyvíjejí, sdílí i **Ondřej Šteffl**, ředitel společnosti Scio. Vzdělání definuje jako *“všechno, co jsme se naučili, souhrn znalostí, teoretických i praktických dovedností, postojů a hodnot, které si jedinec osvojil během svého života. V takovém širokém pojetí vzdělání (výsledku), které zahrnuje i postoje a hodnotový systém, vzdělávání (proces) zahrnuje i to, co obvykle nazýváme výchovou. Vzdělání (výsledky) je ovšem jen to, co člověk skutečně ví a umí.”*³⁶

Šteffl říká, že pokud chce škola udržet krok se současností, musí se změnit, musí být inovativní.³⁷ Ve většině svých příspěvků se věnuje tzv. Paralelnímu vzdělávání, tedy vzdělávání, které neprobíhá ve školách. Je možné ho nazývat též vzděláváním neformálním. Zaštiťuje především měkké dovednosti³⁸ a předpokladem jejich osvojení je působení zejména rodičů. Právě oni by měli, dle Šteffla, rozvíjet u dětí schopnosti kritického myšlení, asertivity, emoční inteligence či komunikačních dovedností.³⁹ Šteffl také často upozorňuje na to, že z celkového vzdělání, které člověk ve svém životě získá, naplňuje škola čím dál méně, a to zejména v souvislosti s rozvojem technologií v oblasti komunikace a informačních zdrojů.

³⁶ Z připravované knihy Ondřeje Šteffla o vzdělávání.

³⁷ ŠTEFFL, Ondřej. Zrušte 90 % osnov. *Blog Aktuálně.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=22483#more>

³⁸ „Takzvaný inteligenční kvocient (IQ) měří tvrdé dovednosti, mezi které patří jazykové, logicko-matematické a vizuálně-prostorové formy inteligence, zatímco měkké dovednosti se zabývají dovednostmi v oblasti mezilidských vztahů a tím, jak pracujeme sami na sobě.“

MÜHLEISEN, Stefan a Nadine OBERHUBER. *Komunikační a jiné měkké dovednosti*. 1. vyd. Překlad Iva Michňová. Praha: Grada, 2008, 183 s. Praxe. ISBN 978-802-4726-625., str. 22

³⁹ Blog Ondřeje Šteffla. *Scio.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <https://www.scio.cz/o-steffl/blog-ondreje-steffla/>

reformovat shora a dostat školství pod hlavičku státu. V roce 1774 zavedla povinnou školní docházku, jejímž základem byl „*Všeobecný školní řád pro německé školy normální, hlavní a obecné ve všech dědičných zemích*“, který sepsal Jan Ignác Felbinger, tehdejší pedagog.⁴⁰ Na školách se na konci 18. století vyučovaly kromě trivia ruční práce, například paličkování a celkově bylo složení předmětů jiné než je tomu dnes.

Příloha č. 11: Elementární školy v Rakousku po roce 1774⁴¹

Název	Místo	Obsah vzdělání
TRIVIÁLNÍ (1-2trádní)	fara	Čtení, psaní, počítání, náboženství, základy hospodaření a průmyslu.
HLAVNÍ (3trádní)	krajské město	Týž jako ve škole triviální, navíc základy reálií a latiny, sloh, kreslení, geometrie.
NORMÁLNÍ (4trádní) + preparanda	zemské město	Tytéž předměty jako na škole hlavní v širším rozsahu.

Felbinger zavedl tři základní typy škol – školy triviální, hlavní a normální. Školy triviální fungovaly při farách a název získaly podle toho, že se v nich vyučovalo trivium (čtení, psaní a počítání). Jelikož byly tyto školy napojené na církve, učil se na nich i katechismus a děti se učily nově i základy průmyslu a hospodářství. Vyučovalo se převážně v českém jazyce a dívky s chlapci byli většinou v jedné třídě společně. Školy hlavní měly již pestřejší škálu předmětů – kromě trivia se učila latina, sloh, kreslení nebo geometrie. Tyto školy byly zřizovány v krajských městech a vyučovacím jazykem byla němčina. Normální školy, zřizované v zemských městech, byly předstupněm

⁴⁰ KUZ'MIN, Michail Nikolajevič. *Vývoj školství a vzdělání v Československu*. 1. vyd. Praha: Academia, 1981. 241 s., str. 4 - 54

⁴¹ VALIŠOVÁ, Alena a kol. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 402 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1734-0., str. 70

gymnázii a děti se učily všechny předměty jako ve škole hlavní, jen podrobněji, více do hloubky.⁴²

Po studiu na hlavní či normální škole, mohl žák pokračovat na gymnázium, které bylo tehdy vysoce elitní záležitostí. Mezi vyučované předměty gymnazistů patřila latina, náboženství, řečtina, rétorika, historie, matematika a přírodní vědy.⁴³ Kromě gymnázií existovaly odborné školy, které začaly fungovat právě v tereziánském období. „*Vyučovalo se účetnictví, obchod, zbožíznalství, vedení obchodní korespondence atd., ale například i právo.*“⁴⁴ Vysoké školství tehdy zaznamenalo rozvoj převážně v oborech, jako byla medicína či právo, ale postupně na půdu vysoké školy pronikaly přírodní vědy, historie nebo například literatura.⁴⁵

Tereziánská doba položila základy státem organizovaného a unifikovaného školství na našem území, povinná školní docházka byla šestiletá, od 6 do 12 let. V roce 1869 prošlo školství reformou v podobě nového školského zákona, povinná školní docházka byla prodloužena na osm let, tedy od 6 do 14 let. Skladba předmětů se také proměnila, ve škole žáky čekalo zkoušení z přírodních věd, zeměpisu, dějepisu, geometrie, kreslení, tělesné výchovy, zpěvu a pro dívky z ručních prací.⁴⁶ Existovaly dva typy škol – národní školy obecné, zřizované obcemi a národní školy měšťanské, které byly v okresech, byly tříleté a žáci na ně mohli přestoupit po pěti letech absolvovaných na obecných školách.

⁴² VALIŠOVÁ, Alena a kol. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 402 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1734-0., str. 70

⁴³ KUZMIN, Michail Nikolajevič. *Vývoj školství a vzdělání v Československu*. 1. vyd. Praha: Academia, 1981. 241 s., str. 56

⁴⁴ VALIŠOVÁ, Alena a kol. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 402 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1734-0., str. 71

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ VESELÁ, Zdenka. *Vývoj české školy a učitelského vzdělání*. Vyd. 1. V Brně: Masarykova univerzita, 1992. 147 s. Opera Universitatis Masarykianae Brunensis. Facultas philosophica = Spisy Univerzity Masarykovy v Brně. Filosofická fakulta; č. 293. ISBN 80-210-0458-4., str. 42

Střední školství prošlo vývojem a změnilo se, aby dostačovalo požadavkům doby, které se od časů Marie Terezie opět posunuly, zejména v oblasti průmyslu, mechanizace práce i vědeckého pokroku. Dělnická práce se ještě více prohloubila, vznikla celá řada nových profesí spojených s novou technikou a životem ve městech. Oblast Čech byla ze zemí Koruny české nejvíce průmyslově vyspělá. Na konci 19. století rostl vlivem postupující industrializace počet továren, dopravních společností nebo hutí a tím pádem se rozrostla dělnická třída. Vznikla vrstva obrozeneckých intelektuálů, která přirozeně začala vzdorovat rakouskému konzervatismu, jenž prostupoval kulturou i politikou. Studenti gymnázií potřebovali mít větší přehled o více disciplínách, aby stačili vstřebávat nové poznatky a byli v praxi schopnější. Gymnázia byla dříve spíše jazyková a humanitní, na konci 19. století, pod vlivem značného rozvoje a pozitivistického přístupu k bádání, již musela přijmout do svých osnov přírodovědné předměty. V roce 1860, se zrušením absolutismu, vznikla nová situace i pro školství. Tou největší změnou bylo zavedení vyučování v mateřském jazyce. Kromě klasických gymnázií, na kterých se učily převážně jazyky, začala vznikat reálná gymnázia (reálky), která se orientovala na přírodovědné vzdělání a na historii, převážně antickou, které byl v souvislosti s rozvojem filosofie, rétoriky, logiky a základů evropského myšlení vůbec připisován velký význam.⁴⁷ Reálky se staly plnohodnotnými gymnázii po zavedení maturitní zkoušky (v roce 1869) a byly základem pro studium na vysoké škole. „*Ve školním roce 1927/28 bylo v tehdejším Československu 24 klasických gymnázií, 123 reálných gymnázií, 3 vyšší reálná gymnázia, 67 reformních reálných gymnázií, 69 reálek a 62 učitelských ústavů.*“⁴⁸

⁴⁷ SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 322 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1821-7., str. 39

⁴⁸ KÁDNER, Otakar. *Vývoj a dnešní soustava školství*. V Praze: Sfinx, Bohumil Janda, 1929-1938. 4 sv. Nové cíle. Škola vševědná. str. 207 - 208

V roce 1869 proběhla tzv. Hasnerova reforma školství, která upravovala základní školství v Rakousku. Reforma zavedla osmiletou povinnou školní docházku, rozdělení škol na obecné a měšťanské a instituce pro vzdělávání učitelů. Obecné školy byly veřejné a děti se učily psát, počítat, náboženství, tělocvik a například nauku o domácím hospodářství. Měšťanské školy byly takovým rozšířením obecných škol pro ty, kteří nešli studovat na gymnázia. Mezi předměty patřil dějepis, přírodopis, dějepis, aritmetika, geometrie, krasopis, zpěv a tělesná výchova.⁴⁹

Vliv církve na školství postupně slábl, i když stále mohly církve školy zřizovat. V době pokroku se církev chtěla také reformovat, aby stačila době a přizpůsobila se jí a byla pro společnost přijatelnější. Papež Lev XIII. vydal 15. května 1891 encykliku *Rerum novarum*, ve které reagoval na rozvoj dělnické třídy a potvrzoval právo na soukromé vlastnictví.⁵⁰ Ve společnosti přesto sílil ateismus, zvláště na území českých zemí.

Nejdůležitější změnou 19. století je, že se na našem území zavádí všeobecná školní docházka, ne jen všeobecná vzdělávací povinnost.

Po první světové válce, v roce 1922, byl přijat Malý školský zákon, který přinesl dílčí změny, například znovuzavedení tělesné výchovy pro dívky a nové předměty, občanskou výchovu a ruční práce pro chlapce.⁵¹

V období první republiky zmítaly společnosti velké snahy školství reformovat a dotáhnout se jeho kvalitou na úroveň školství v zahraničí. Jedním z hlavních úkolů bylo sjednotit podmínky vzdělávání na celém našem území, protože jiné poměry

⁴⁹ VALIŠOVÁ, Alena a kol. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 402 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1734-0., str. 73 - 74

⁵⁰ BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. 439 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8., str. 145

⁵¹ Malý školský zákon, zákon č. 226/1922 Sb., účinný od 21. 8. 1922

panovaly na Slovensku a pak třeba na Podkarpatské Rusi. Snaha očistit vzdělávání od vlivu církve, dále vymezení vztahu národů vůči sobě, to všechno byly zásadní otázky reformních snah, které přerušila válka. Za války bylo školství striktně podřízeno státu (resp. protektorátní vládě) a mocenským zájmům.

Za první republiky se žáci v jedenácti nebo dvanácti letech rozhodovali, na jakou školní instituci nastoupí a tato volba více méně určila jejich životní směřování a volbu povolání. Kritikem tohoto systému byl docent pedagogiky na Karlově univerzitě Václav Příhoda, který razil myšlenku jednotné školy. První i druhý stupeň základní školy by měl být společný pro všechny žáky, kteří by měli větší prostor vybrat si, co je baví.⁵²

Po druhé světové válce se koncept jednotné školy dále rozpracovával a v roce 1948 vešel v platnost. Koncept jednotné školy znamenal, že pro všechny bylo povinné jednotné vzdělání, pro každé dítě ve věku 6 až 15 let. *„Školská soustava se vertikálně členila na školy mateřské, národní, střední a na školy 3. stupně, které se dělily na povinné a výběrové. Povinné byly zastoupeny jediným druhem škol, tzv. základními odbornými školami. Nahradily bývalé učňovské školy. Výběrové školy se členily na čtyřleté a kratší 4 let. Čtyřletá byla gymnázia a vyšší odborné školy, kratší 4 let byly různé typy dvou a tříletých odborných škol.“*⁵³ Škola byla čím dál více podobná politické instituci, setrvávající pod silným vlivem komunistické strany. Stala se do jisté míry součástí ideologické propagandy; v portfoliu předmětů bychom tehdy našli například předmět politická výchova. Součástí této ideologické podřízenosti bylo i povinné titulování učitelů „soudruhu/soudružko“, povinná účast škol na státem iniciovaných a organizovaných událostech (např. oslavy Prvního máje, výročí Velké

⁵² KASPER, Tomáš a Dana KASPEROVÁ. *Dějiny pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 224 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4724-294., str. 203

⁵³ VALIŠOVÁ, Alena a kol. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 402 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1734-0., str. 84 - 85

říjnové revoluce atp.), aktivní přesvědčování žáků k výběru některých povolání (armáda, hornictví) a i perzekuce některých žáků na základě jejich původu nebo přesvědčení. Do revolučního roku 1989 proběhlo několik změn, bylo přijato několik školských zákonů, měnila se délka povinné školní docházky – někdo chodil do školy osm let, někdo třeba i jedenáct. Pro socialistický režim byla škola důležitou institucí, protože ve škole se měli vychovávat uvědomělí občané, kteří budou věrni režimu. Proto se změnám ve školství věnovalo tolik prostoru. Významně se během druhé poloviny 20. století měnila zejména struktura středního školství. Vzhledem k výrazně průmyslovému charakteru ekonomicky socialistického Československa vznikla silná síť řemeslně a průmyslově zaměřených učilišť, která vytvářela přirozený prostředek přípravy budoucích zaměstnanců silných průmyslových odvětví. Do odborně orientovaného středního školství mířila většina absolventů základních škol a v tomto stavu, i přes prudké změny v ekonomice i společnosti, setrvává český vzdělávací systém dodnes. V roce 2011/2012 bylo v České republice v 9. třídě 75 038 žáků, nově přijatých do prvního ročníku na střední vzdělávání s výučním listem v denní formě bylo v roce 2012/2013 33 202.⁵⁴

1.2.2 České školství po roce 1989

Po roce 1989 školství zaznamenalo řadu dílčích změn. Vznikla řada nových oborů, školy mohly být zaměřené na alternativní typy výuky (montessori, waldorf, dalton a další) a v neposlední řadě školy nemusí zřizovat stát, ale mohou být i soukromé. V Listině základních práv a svobod je ústavně zakotveno, že *„Každý má právo na vzdělání. Školní docházka je povinná po dobu, kterou stanoví zákon. Občané*

⁵⁴ Statistická ročenka školství. MŠMT [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>

mají právo na bezplatné vzdělání v základních a středních školách, podle schopnosti občana a možností společnosti též na vysokých školách.“⁵⁵ Došlo k deideologizaci školy, způsobené zrušením vůdčí úlohy státní doktríny. Došlo však také k významným změnám ve vnímání autority školy, učitele a formálního vzdělávání vůbec. Zejména v oblasti vysokého školství pak došlo k významné liberalizaci (politické i ekonomické) a navýšení kapacit, které v souvislosti s klesajícími populačními ročníky proměnily vysokoškolské vzdělání z dříve vysoce limitovaného privilegia na masově dostupný statek. Do dříve téměř výhradně státního (veřejného) vzdělávání výrazně promlouvá privátní charakter (na všech úrovních) a vzniká komerčně iniciovaná nabídka vzdělávacích služeb, a to jak ve formálním vzdělávání (soukromé školy), tak ve vzdělávání neformálním. Od nástupu internetu na konci 90. let 20. století se stále rychleji promítá do vzdělávání možnost využívat dalšího komunikačně-informačního nástroje.

Příloha č. 12: Schéma současného školského systému

typ školy	délka studia	charakteristika
mateřské školy	pro děti ve věku 3 – 6 let	-předškolní vzdělávání -podpora rozvoje osobnosti dítěte -přednost mají děti, které jsou v posledním roce před nástupem do první třídy
základní školy	9 let	-rozděleny na první a druhý stupeň -plní povinnou školní docházku
střední školy	liší se délkou studia dle typu	-gymnázia (nově i osmiletá a šestiletá), střední odborné školy, střední odborná učiliště -tři stupně středního vzdělání (střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitou)
konzervatoře	čtyř až osmileté studium	-umělecké obory -střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou či vyšší odborné vzdělání ukončené absolutoriem
vyšší odborné školy	dvou až tříleté pomaturitní studium	-prohloubení středoškolského vzdělání -studium ukončeno absolutoriem
základní	různá délka	-umělecké obory

⁵⁵ Ústavní zákon č.2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součásti ústavního pořádku České republiky, v platném znění, čl. 33

umělecké školy	studia	-příprava pro studium na středních a vysokých školách uměleckého zařízení -studium i pro dospělé -zájmová škola, není povinná
jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky	různá délka studia	-jazykové vzdělání -nepatří do povinné docházky
vysoké školy a vyšší odborné školy	různá délka studia	-studium ukončeno státní zkouškou

Mění se struktura společnosti, rozvoj nových technologií a další vlivy způsobují, že škola často nestačí pokrývat všechny oblasti vzdělávání a naučit žáky vše potřebné pro budoucí život. Reakcí ze strany státu je snaha reformovat vzdělávací systém z hlediska jeho obsahu a způsobu naplňování jeho funkcí. V roce 2001 vznikla tzv. Bílá kniha neboli Národní program vzdělávání. Ministerstvo školství se pokusilo stanovit hlavní vzdělávací oblasti, na které se mají školy ve svých vzdělávacích programech zaměřit. V průběhu nultých let pak proběhl přechod od detailně specifikovaných školních osnov na výše zmíněné rámcové vzdělávací programy, které určují mantinely vzdělávání dle typů škol, a ponechávají z velké části na samotných školách, jak jednotlivé oblasti vzdělávání pojmu ve svých školních vzdělávacích programech.

Zároveň probíhají pokusy o účinnější kontrolu vzdělávání na výstupu (státní maturita, plošné testování na základních školách). Fakt, že tyto procesy probíhají za značných obtíží (silná opozice učitelů proti rámcovým vzdělávacím programům, více než desetileté přípravy a problémy státní maturity) poukazují na nesnadnost změn v oblasti formálního vzdělávání. To potvrzuje i statistika ministrů školství od roku 1990

a rychlost změn na tomto politickém postu. Průměrné setrvání ministra školství ve funkci nedosahuje ani 1,5 roku (v letech 1990 – 2014, konkrétně je to v průměru 535,3125 dnů, což je 1,467 roku).

Příloha č. 13: Přehled ministrů školství od roku 1990 do roku 2014

jméno	od	do	politická strana	počet dnů ve funkci
Petr Vopěnka	29. 6. 1990	2. 7. 1992	nestraník	734
Petr Piřha	3. 7. 1992	27. 4. 1994	KDS	663
Ivan Pilip	2. 5. 1994	2. 6. 1997	KDS	1127
Jiří Gruša	3. 6. 1997	2. 1. 1998	nestraník	213
Jan Sokol	3. 1. 1998	17. 7. 1998	nestraník	195
Eduard Zeman	22. 7. 1998	12. 7. 2002	ČSSD	1451
Petra Buzková	15. 7. 2002	4. 9. 2006	ČSSD	1512
Miroslava Kopicová	4. 9. 2006	8. 1. 2007	nestraník	126
Dana Kuchtová	9. 1. 2007	3. 10. 2007	SZ	267
Eva Bartoňová	4. 10. 2007	2. 11. 2007	ODS	29
Martin Bursík	2. 11. 2007	4. 12. 2007	SZ	32
Ondřej Liška	4. 12. 2007	8. 5. 2009	SZ	521
Miroslava Kopicová	8. 5. 2009	13. 7. 2010	nestraník	431
Josef Dobeš	13. 7. 2010	31. 3. 2012	Věci veřejné	627
Petr Fiala	2. 5. 2012	10. 7. 2013	nestraník	434
Dalibor Štys	10. 7. 2013	29. 1. 2014	nestraník	203
Marcel Chládek	29. 1. 2014	souč.	ČSSD	

Mezi výrazné deskriptory vývoje vzdělávání v ČR (ČSFR) po roce 1989 patří i úroveň financování vzdělávání z veřejných zdrojů. ČR patří v mezinárodním srovnání OECD mezi podprůměrné z hlediska procentuální částky z celkového HDP investované do vzdělávání. Země OECD investují do vzdělávání v průměru 5,9 % HDP, Česká republika se řadí se svými investicemi ve výši 4,6 % HDP k dalším devíti zemím, které mají nejnižší investice, a to pod 5 %.⁵⁶

⁵⁶ Finanční prostředky vložené do vzdělávání ve srovnání zemí OECD. *Učitel'ské noviny* [online]. 2003 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z:

Podle Statistické ročenky školství 2012/2013⁵⁷ je na území České republiky 4 095 škol, ve kterých je celkem 41 739 tříd (z toho 25 187 tříd prvního stupně a 16 552 tříd druhého stupně). Těchto 4 095 škol navštěvovalo celkem 807 950 žáků (z toho 391 115 dívek). Ne všichni žáci navštěvují prezenčně školu, ve školním roce 2012/2013 bylo evidováno 629 žáků, kteří plnili školní docházku individuálně, formou domácí školy.

Přítom tato forma vzdělávání, domácí škola nebo homeschooling, je velmi častá v USA. V České republice se teprve začíná rozmáhat, jak statistiky dokazují, počet dětí, které jsou vzdělávané doma, pomalu roste. Rodiče děti učí doma, dvakrát ročně proběhne ověření ve škole, zda předepsanou látku zvládly. Dětem by neměl chybět sociální kontakt s vrstevníky, proto je kladen důraz na volnočasové aktivity. Ne všem dětem, ať už z jakýchkoli důvodů, musí vyhovovat frontální výuka v tradiční škole nebo způsob fungování kolektivu.

„Děti v domácím vzdělávání lze v podstatě rozdělit na dvě hlavní skupiny: na ty, jejichž rodiče si domácí vzdělávání vybrali jako v dané konstelaci nejvhodnější způsob vzdělávání pro jejich děti a na ty, jejichž rodiče byli k domácímu vzdělávání „dotlačeni“ v situaci, kdy si škola nedokázala jejich dítě vzdělávat, ať už z jakýchkoliv důvodů. Ta druhá skupina by vlastně dle mého názoru vůbec neměla existovat, domácí vzdělávání rozhodně nemá být nouzovým řešením pro děti, které by rodiče rádi nechali vzdělávat ve škole,“ říká Jaroslava Simonová, která v roce 2002 založila Asociaci pro domácí vzdělávání.

<http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4717&PHPSESSID=0f25f5ca140cecb2f5e2a53fa17d088d>

⁵⁷ Statistická ročenka školství 2013/2014 - výkonové ukazatele. *Statistické ročenky školství* [online]. 2014 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>

I to, že se v České republice prosazují další formy vzdělávání (přímo alternující k formálnímu vzdělávání), indikuje posun ve společnosti a v přemýšlení o vzdělávání.

1.2.3 Exkurz do pedagogické vědy

Pro ucelenější představu o širokosti pojmu vzdělávání nelze pominout ani vývoj v oblasti pedagogických věd. Důvod je o to zřejmější, pokud uvážíme, že česká pedagogika odkazuje k Janu Ámosi Komenskému (učiteli národů) a odvozuje od něj svou mnohasetletou tradici i progresivní přístup v pohledu na vzdělávání, o nichž dodnes svědčí Komenského praktické návody. Vedle toho je tu i skutečnost, že v 2. polovině 20. století začínají vznikat pedagogické fakulty namísto dosavadních učitelských ústavů, čímž bylo učitelství v rámci formálního systému vzdělávání posunuto za hranici vědecky etablovaných oblastí. Od toho se odvíjí snaha tento obor náležitě teoreticky vystavět, většinou za účasti vysoce příbuzných oborů (psychologie, sociologie, antropologie, filozofie) a pod vlivem zahraničních škol.

Toto prizma odůvodňuje i vývoj po roce 1989, kdy do formálního i neformálního vzdělávání pronikly nové vlivy: po roce 1989 je v systému škol prostor také pro alternativní školy. Alternativní škola je taková, která se vymezuje vůči škole tradiční, a to zejména způsobem, jakým pojímá samotný proces vzdělávání.

Tradičnímu typu školy říká Francesco Tonucci **škola transmisivní**⁵⁸. Název je odvozen od transmise (předání), která probíhá od učitele (toho, co ví) k žákům (těm, co neví). K žákům se přistupuje stejně a předpokládá se, že jsou jako nepopsaný list papíru. Učebnice a veškeré pomůcky jsou stejné pro každého jednotlivého žáka, bez ohledu na

⁵⁸ TONUCCI, Francesco. *Vyučovat nebo naučit?*. Překlad Stanislav Štech. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1991, 65 s. Informační bulletin. ISBN 80-901-0651-X.

jeho individuální odlišnosti. Studijní programy systematicky fungují podle osnov na všech školách, například dějepis se učí v souslednosti od prehistorie po moderní dějiny, stejně tak literatura. Učitel žáky hodnotí, měří jejich výsledky, nejčastěji na stupnici známek od 1 do 5.

Oproti tomu, v dělení podle Tonucciho, stojí **konstruktivní škola**. Název je odvozen od konstrukce, výstavby vlastního poznání. Tento přístup staví na premise, že žák vstupuje do školy vybaven poznatky a ve škole by si je měl prohloubit, spojit informace do souvislostí. Konstruktivní škola nahlíží na žáky jako na různé osobnosti, akceptuje jejich individualitu a kvituje ji. Proces učení probíhá metodou blízké zkušenosti – žáci se učí to, na co si mohou sáhnout nebo co mohou reálně poznat. „*Učitel se z garanta pravdy stává garantem metody.*“⁵⁹ Hodnocení není redukováno na měření studijních úspěchů a neúspěchů, ale spočívá v pozorování, popisování a kontinuální ověřování růstu.

V oblasti vzdělávání lze detekovat i další přístupy, jak ukazuje následující kategorizace. Yves Bertrand ve své knize *Soudobé teorie vzdělávání* klasifikuje **sedm proudů v současných teoriích vzdělávání**.⁶⁰ První z těchto proudů jsou spiritualistické teorie, které se inspiroují orientem, pracují s duševní energií a duchovnem. Personalistické teorie jsou velmi svobodné, žák má prostor a plné právo na určení směru a hloubky svého vzdělávání. Kognitivně psychologické teorie pracují s analýzou, úsudkem a kritickým myšlením žáků. Technologické teorie podporují zapojení multimédií do výuky, která je systematizovaná. Sociokognitivní teorie prosazují sociální a kulturní kontext učení. Podle sociálních teorií má „*vzdělání umožnit řešení problémů*“

⁵⁹ TONUCCI, Francesco. *Vyučovat nebo naučit?*. Překlad Stanislav Štech. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1991, 65 s. Informační bulletin. ISBN 80-901-0651-X., str. 21

⁶⁰ BERTRAND, Yves. *Soudobé teorie vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-717-8216-5.

sociálních a kulturních i problémů životního prostředí.“⁶¹ A nakonec akademické teorie, které jsou svou podstatou podobné transmisivní škole, neboť základem je proces, při kterém vyučující předává poznatky žákům, a ti je vstřebávají.

Alternativní (paralelní) přístupy v pedagogice mají i své kritiky. Pro řadu z alternativních přístupů je společné, že chtějí dát dětem větší prostor pro jejich vlastní, spontánní aktivitu a dovolit jim učit se tak, jak chtějí, tedy s důrazem na jejich individualitu. Rodiče mohou v současnosti vybírat z více variant. Se vstupem privátního vzdělávání jsou možnosti závislé také na finančních prostředcích, mimo aspekt ekonomický pak také na dostupnosti a kapacitě školy, do které dítě chtějí přihlásit. Statistiky OECD poukazují na značně silný vliv ekonomického faktoru na dostupnost vzdělávání v ČR, a to přes to, že soukromé školství zdaleka nedosahuje poměrů běžných v některých zemích severoatlantického prostoru. V této souvislosti je třeba připomenout existenci osmiletých gymnázií, který je dáván do souvislosti se selektivitou výběru ve školství a tedy s vytvářením rozdílů v přístupu ke vzdělávání.

Důležitým pohledem na oblast vzdělávání je také přístup ze strany jeho příjemců, což jsou pro potřeby této práce zejména rodiče dětí ve věku odpovídajícím docházce na základní a střední školu (6 – 19 let). Z některých náznaků se jeví být pravděpodobné, že pozitivní postoje rodičů k aktuální (do značné míry rigidní) podobě školství má v českém prostředí silnou podporu. Jednou z pravděpodobných hypotéz je, že rodiče se těžko vymaňují z představy o škole utvořené dle jejich vlastní zkušenosti.

Nezisková organizace EduIn uskutečnila ve spolupráci s agenturou Perfect Crowd sociologický průzkum na téma postojů rodičů ke škole a vzdělávání. Z výsledků vyplynulo, že třetina dotazovaných souhlasí s tím, že stát aktivně pomáhá a usiluje

⁶¹ BERTRAND, Yves. *Soudobé teorie vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-717-8216-5., str. 18

zvyšovat kvalitu vzdělávání a školství směřuje pozitivním směrem, nicméně velká část, a to konkrétně 42 % dotázaných s těmito výroky nesouhlasí.⁶²

⁶² EDUin výzkum: Rodiče dali české škole dvě minus. Proč?. *EduIN.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.eduin.cz/tiskove-zpravy/eduin-vyzkum-rodice-dali-ceske-skole-dve-minus-proc/>

2. Vzdělávání a média

2.1 Představení analyzovaných médií

Pokrytí celé mediální spektrum při rozsahu diplomové práce je nemožné, proto jsem se musela rozhodnout pro určité omezení, v němž jsem primárně upřednostňovala média s plošným pokrytím. V první, přípravné fázi výzkumu, jsem počítala s pokrytím čtyř celostátních deníků a šesti celostátních televizních stanic. V praxi jsem musela z výzkumu vyřadit dvě televizní stanice – televizi Prima a Barrandov, protože jejich výstupy se nearchivují a nejsou zpětně k dispozici v databázích mediálních archivů. Nakonec jsem tedy pracovala s výstupy čtyř deníků a čtyř televizních stanic.

V následující kapitole jsou stručně představena všechna média z prvotního výběru, protože se vyskytovala v rozhovorech s rodiči. Kvantitativní výzkumy se už ale v analýze věnují jen těm vybraným.

2.1.1 Celostátní televizní stanice

Česká televize, dříve Československá televize, začala vysílat 1. května 1953, na diváky poprvé promluvil Jaroslav Marvan. Televize tehdy nefungovala v rozsahu, jak jej známe teď, vysílala jen několik hodin týdně. Postupně dobu vysílání prodlužovala a 25. února 1954 se již vysílalo pravidelně. Běžně lidé neměli televizní přijímače v domácnostech, proto bylo obvyklejší chodit sledovat televizi do knihoven nebo různých společenských místností.

Program televize byl také zcela jiný, vysílalo se živě, například z divadel či televizních studií. *„První dva roky vysílání byly pravidelnou součástí televizního programu filmové týdeníky, které nahrazovaly každodenní televizní zpravodajskou*

*relaci. Televize vlastní zpravodajskou relaci neměla a do roku 1956 přebírala v době od 19 do 19:30 hod. zvukovou modulaci Rozhlasových novin Československého rozhlasu, přičemž na obrazovce byl nápis „Posloucháte Rozhlasové noviny“.*⁶³ Československá televize patřila k rozhlasu, proto toto spojení. Organizačně tomu tak bylo až do roku 1957, kdy se televize stala samostatnou institucí, podřízenou Výboru, který kontroloval, zda ideově odpovídá režimním zásadám. Tento stav netrval dlouho, již v roce 1959 se televize i rozhlas staly zcela samostatnými a řídily se podle stanov vlády.

Předtím, než se v roce 1958 začaly vysílat Televizní noviny, vysílaly se Televizní aktuality a zajímavosti. Formát televizních novin v televizi zakotvil a můžeme jej vidět i dnes, nejen na České televizi.

Druhý kanál Československé televize byl spuštěn v roce 1970 jako pokusné vysílání v barvě, od 1973 vysílá pravidelně a barevně. Druhý program byl vždy alternativním prostorem, kde měli možnost prezentovat se mladí tvůrci i kultura současnosti jako taková. Zpravodajství bylo stále stěžejní částí prvního kanálu. V květnu 2005 začala vysílat ČT24, zaměřená jako zpravodajský kanál.

V roce 1991 byl přijat zákon č. 468/1991 Sb. *o provozování rozhlasového a televizního vysílání* a zákon č. 483/1991 Sb. *o České televizi*, oba byly klíčové pro nastolení nových podmínek fungování televize a rozhlasu a zvláštních kontrolních orgánů.⁶⁴

Česká televize je veřejnoprávní institucí, na rozdíl od ostatních představovaných televizních stanic.

⁶³ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 439 s. ISBN 978-802-4730-288., str .273

⁶⁴ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 439 s. ISBN 978-802-4730-288., str .273

Televize **Nova** začala vysílat 4. února 1994 a od té doby se stala nejuspěšnější a nejsledovanější televizí v České republice. Za televizí stála společnost CET 21, které Rada pro rozhlasové a televizní vysílání udělila licenci k programu OK3.⁶⁵ Od té doby se televize Nova drží na prvních příčkách žebříčků sledovanosti a svoji programovou nabídku rozšířila o další kanály – Nova Cinema, TV Fanda, Smíchov, Telka a Nova Sport.

*„Dne 26. listopadu 1992 byla společnosti **FTV Prima** udělena vysílací licence pro oblast Prahy a středních Čech. Jednalo se o vůbec první licenci k provozování komerčního televizního vysílání v ČR. Samotné vysílání bylo zahájeno 20. června 1993.“⁶⁶* Od roku 1994 dochází k rozšíření regionální licence na celoplošnou, tehdy se televize jmenovala Premiéra. Od roku 2007 nese současný název Prima. Rozrostla se o několik dalších kanálů, zaměřených na různá publika, hlavní kanál, zaměřený na celou rodinu, používá přívlastek Family.

Na začátku roku 2009 vstoupila na trh i televize **Barrandov**, jako alternativa ke komerčním stanicím pro mainstreamového diváka.

Pokud porovnáme program pro cílové skupiny těchto televizí, Prima family, TV Barrandov i TV Nova se zaměřují na program zábavný. Snaží se pokrýt všechny věkové skupiny, od malých dětí po seniory. První program České televize se také zaměřuje na rodinu, ale jelikož se jedná o veřejnoprávní stanici, programová struktura podléhá pravidlům, podle nichž musí být v programu zastoupeny pořady pro všechny skupiny obyvatel. Ve Statutu České televize se ve článku II píše, že je jejím hlavním úkolem *„vytváření a šíření programů a poskytování vyvážené nabídky pořadů pro všechny*

⁶⁵ Deset let televize Nova. *BCCZech* [online]. 2004 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/czech/specials/1811_nova_10years/page4.shtml

⁶⁶ Historie společnosti. *FTV Prima* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.iprima.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti>

skupiny obyvatel se zřetelem na svobodu jejich náboženské víry a přesvědčení, kulturu, etnický nebo národnostní původ, národní totožnost, sociální původ, věk nebo pohlaví tak, aby tyto programy a pořady odrážely rozmanitost názorů a politických, náboženských, filozofických a uměleckých směrů, a to s cílem posílit vzájemné porozumění a toleranci a podporovat soudržnost pluralitní společnosti.“⁶⁷ I žánrově se ve Statutu vymezuje, že je kladen důraz na „výrobu a vysílání zejména zpravodajských, publicistických, dokumentárních, uměleckých, dramatických, sportovních, zábavných a vzdělávacích pořadů a pořadů pro děti a mládež.“⁶⁸

Regulačním orgánem je Rada pro rozhlasové a televizní vysílání (zřízena Zákonem č. 231/2001 Sb.), tvoří ji 13 členů jmenovaných Poslaneckou sněmovnou na funkční období 6 let. Rada vykonává správu nad rozhlasovým a televizním vysíláním, dohlíží na zachování plurality, uděluje a odnímá licence a dohlíží nad dodržováním právních předpisů.⁶⁹ Česká televize, jakožto veřejnoprávní instituce, má také svoji radu – Radu ČT, má 15 členů, kde členy volí a odvolává Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky a za úkol má dohlížet na činnost České televize. Podrobnější vymezení její funkce je ustanoveno ve Statutu ČT.⁷⁰

Sledovanost vybraných televizních stanic

Jak jsem již zmínila, televize Nova patří dlouhodobě k nejsledovanějším programům. V grafu níže je vidět, jaké procento diváků sleduje jaké televize v roce 2014.

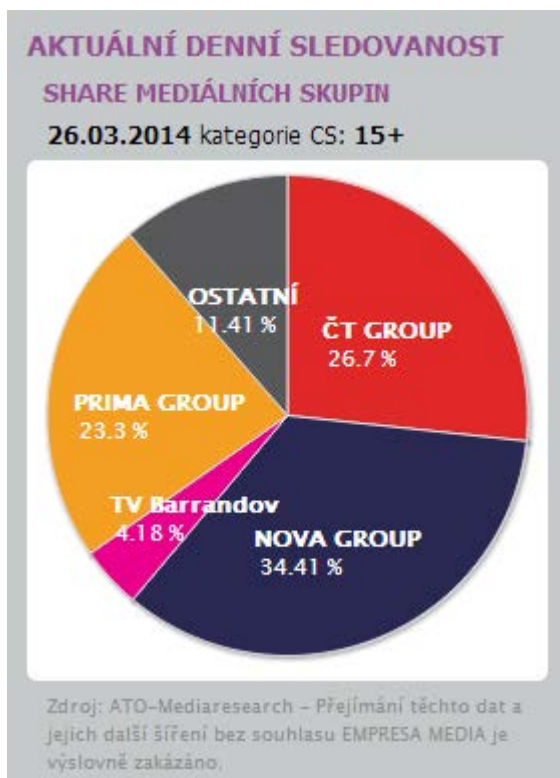
⁶⁷ Statut ČT. Česká televize [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/#s2>

⁶⁸ Tamtéž.

⁶⁹ Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. RRTV.cz [online]. 2014 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/>

⁷⁰ Co je Rada ČT. Česká televize [online]. 2014 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/co-je-rada-ct/>

Příloha č. 14: Aktuální denní sledovanost mediálních skupin

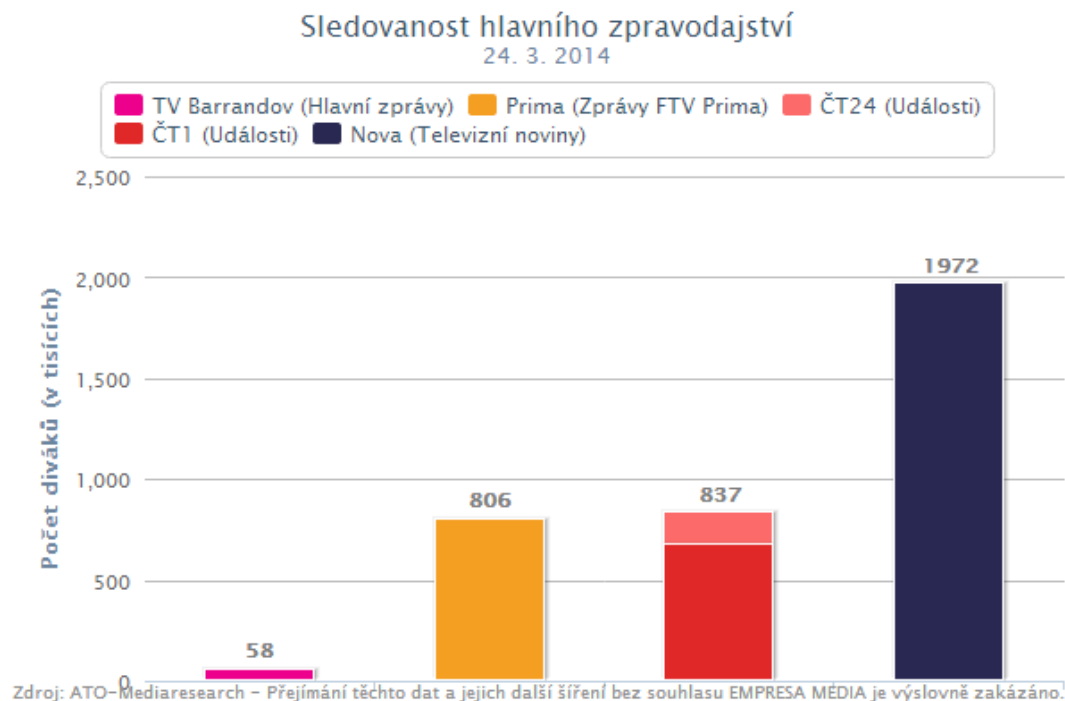
(Zdroj: Statistiky. *MediaMania* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z:

<http://mediamania.tyden.cz/rubriky/statistiky/>)

Výskyty o školství, které jsem vyhledávala v rámci kvantitativní obsahové analýzy, se v televizích objevují převážně ve zpravodajství. Nejsledovanější zpravodajskou relaci má televize Nova, na druhém a třetím místě jsou zprávy televize Prima Family a zpravodajství České televize, které je na prvním kanálu a pak celodenně na ČT24.

Příloha č. 15: Sledovanost hlavních zpravodajských relací

Sledovanost hlavních zpravodajských relací jednotlivých celoplošných televizí. Hodnoty jsou v tisících diváků starších patnácti let (15+).

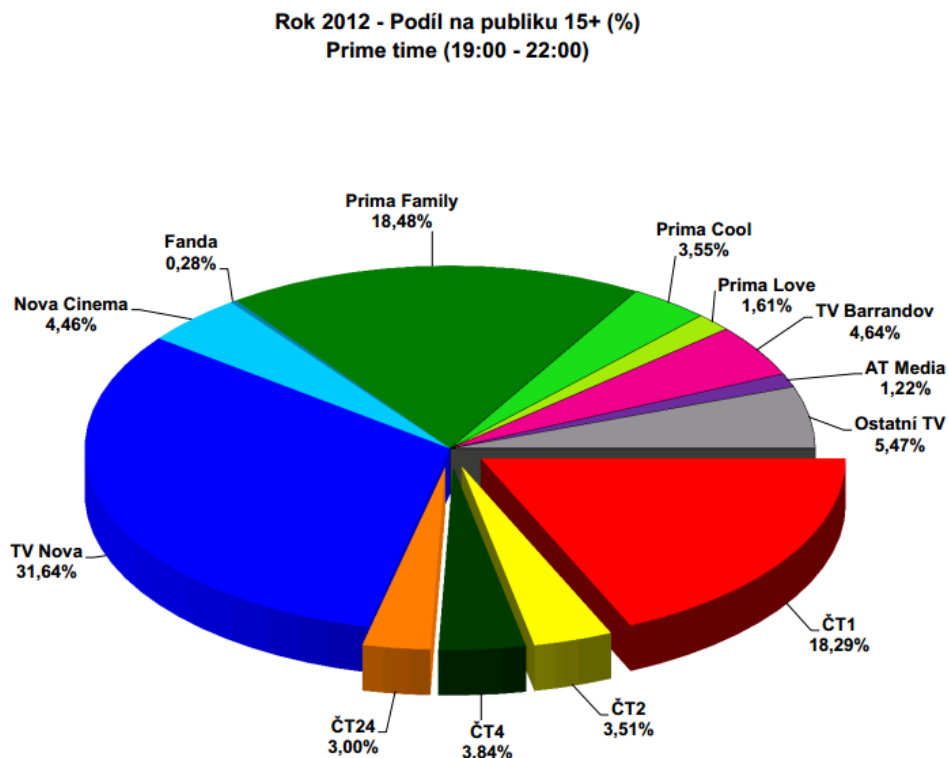

(Zdroj: Statistiky. *MediaMania* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z:

<http://mediamania.tyden.cz/rubriky/statistiky/>)

ATO Media research zveřejnilo roční graf sledovanosti za rok 2012, což je rok, který jsem ve výzkumu sledovala z hlediska výskytů vzdělávání.

Příloha č. 16: Podíl na publiku za rok 2012

(Zdroj: Grafy - sledovanost. *Česká televize* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27].

Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/sledovanost/div-ohlas/primetime/kolac/2012.pdf?version=1>)

Podíl v hlavním vysílacím čase u diváků 15+ byl největší u televize Nova, na druhém místě byla Prima Family, na třetím první program České televize. Druhý kanál a ČT24 se drží okolo 3 %. Cílové skupiny těchto televizí jsou značně úzce cílené a u ČT24 je specifický kulisový poslech (tj. nesoustředěný poslech).

2.1.2 Stručná historie vybraných celostátních deníků

Tradice **Lidových novin** sahá až do první republiky, vždy byly považovány za kvalitní žurnalistiku. Jejich čtenáři se zajímali o politiku, kulturu a společenské dění. Lidové noviny založil Adolf Stránský v roce 1893. Sloučil dva existující tituly, lokálně významné Moravské listy a časopis Pozor. V roce 1920 byla otevřena pražská redakce a od té doby vznikaly redakce i v dalších městech a Lidové noviny si tím pádem vybudovaly kvalitní síť reportérů po celé republice i v zahraničí. Zakladatel Lidových novin, Adolf Stránský, zemřel v roce 1931. Na postu šéfredaktorů listu se vystřídal například Karel Čapek či Eduard Bass. Do novin přispívala řada významných literátů – František Gellner, Jiří Mahen, Fráňa Šrámek, Viktor Dyk a další. V roce 1936 syn Adolfa Stránského koupil Topičovo nakladatelství v Praze a Lidové noviny se usídlily na Národní třídě.⁷¹

Za války se všichni novináři potýkali s pravidly cenzury, mnoho autorů bylo zatčeno. V koncentračním táboře zahynul Karel Poláček nebo Karel Z. Klíma, šéfredaktor Lidových novin, a řada dalších.

Po válce se Lidové noviny přejmenovaly a vydávaly se jako Svobodné noviny, šéfredaktorem byl František Peroutka, kterého v roce 1948 sesadili a nahradili Janem Drdou. Název se změnil opět na Lidové noviny, obsahově podléhaly režimu. Šéfredaktor Jan Drda nehospodařil dobře s penězi a vzniklo mnoho dluhů. V roce 1952 vyšlo poslední poválečné číslo.⁷²

⁷¹ PERNES, Jiří a RUMIL, Jiří. *Svět Lidových novin 1893-1993: stoletá kapitola z dějin české žurnalistiky, kultury a politiky*. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny ve spolupráci s NLN, 1993. 143 s. ISBN 80-7106-056-9.

⁷² Historie Lidových novin v obrazech. *Lidové noviny* [online]. 2005 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://data.lidovky.cz/g/lidovky/lidovenoviny.htm>

Před revolucí, v roce 1987 chartisté usoudili, že by bylo dobré obnovit tradici Lidových novin. Za tímto nápadem stál převážně Jiří Ruml, Václav Havel a Ladislav Lis. Jako samizdatové noviny se staly známými, odkazovala se na ně i zahraniční média (Svobodná Evropa, česká redakce BBC a Hlas Ameriky), i když jejich náklad, vzhledem k podmínkám chartistů, nepřevýšil 350 výtisků. Lidové noviny se přesto šířily mezi lid a v dubnu roku 1990 vyšlo první oficiální číslo, za nímž stál opět Jiří Ruml.⁷³

Lidové noviny se profilují jako celostátní deník s důrazem na politiku, ekonomiku, kulturu, vzdělání a vědu. Je to periodikum pro vzdělanější vrstvy, pro které jsou přílohy Lidových novin zajímavé, např. Orientace, která má v podtitulu „příloha o současném myšlení, kultuře a umění“, dále magazín Pátek a jednou měsíčně stylový magazín Esprit. Podle měření Media projekt a Radioprojekt, SKMO, Stem/mark, Median za 3. a 4. čtvrtletí roku 2012 měly Lidové noviny 205 tisíc čtenářů.⁷⁴

V roce 1854 Filip Stanislav Kodým začal vydávat **Hospodářské noviny**, které byly určeny zemědělcům a rolníkům. Seznamoval je tam s novými metodami práce, zemědělskými stroji a dalšími novinkami v oblasti jejich působnosti. Do novin přispívali samotní rolníci a u svých příspěvků měli uvedenou adresu, takže je mohl kdokoli ze čtenářů zkontaktovat.⁷⁵

Hospodářské noviny, jak je známe dnes, ekonomicky zaměřený list, byly založeny v roce 1957 a původně vycházely jako týdeník. Od roku 1989 vychází s denní periodicitou a zaměřují se na obchodníky a ekonomy, kterým nabízejí politické,

⁷³ Historie Lidových novin v obrazech. *Lidové noviny* [online]. 2005 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://data.lidovky.cz/g/lidovky/lidovenoviny.htm>

⁷⁴ *Marketing Sales Media: důležité čtení pro lidi z marketingu, obchodu a médií*. Praha: Empresa Media, 2013-. ISSN 1805-8604., č. 07/2014, str. 27

⁷⁵ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 439 s. ISBN 978-802-4730-288., str. 108

ekonomické a kulturní zprávy či komentáře. V pátek vychází s přílohou Víkend.⁷⁶ Na rozdíl od ostatních periodik nevychází v sobotu. Hospodářské noviny vychází v denním nákladu 40 372 ks, přičemž nejvyšších čísel dosahují v pátek díky příloze Víkend.⁷⁷

Historie **Mladé fronty** sahá do května 1945, vyšlo první číslo listu Svazu české mládeže, šéfredaktorem byl Jaromír Hořec. Orientovali se tehdy na mladé čtenáře, Mladá fronta si vybudovala své jméno a i v dobách, kdy byl nedostatek papíru, rozšiřovala své vydání. Nicméně náklad byl stále čtvrtinový oproti Rudému právu.

V roce 1989 Mladá fronta uveřejnila informace o dění na Národní třídě. Po revoluci se Mladá fronta částečně přejmenovala na MF Dnes, změnila grafiku a patřila k nejčtenějším deníkům. Na mediálním poli se objevily bulvární deníky, které MF Dnes předběhly, a například bulvární Blesk již několik let zabírá první místo na žebříčku čtenosti. Průměrný denní náklad MF Dnes činí zhruba 320 tisíc výtisků, ve čtvrtek, kdy je součástí vydání Magazín MF Dnes, je to 460 tisíc výtisků. Dvě třetiny čtenářů jsou v aktivní věkové kategorii 20 – 49 let a patří ke skupině obyvatel s vyššími příjmy.⁷⁸

Deník **Právo** byl založen v roce 1990, jeho předchůdce Rudé právo vycházelo od roku 1920 a to jako deník a ústřední tiskový orgán Komunistické strany Československa. Právo prošlo vývojem přes list Komunistické strany Československa, levicový list, až po nezávislý list, jak se prezentuje dnes. Šéfredaktorem porevolučního Práva je Zdeněk Porybný, dnes patří mezi nejdéle působící šéfredaktory u nás.

⁷⁶ Hospodářské noviny. *PressEurop.eu* [online]. 2012 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.presseurop.eu/cs/content/source-profile/461-hospodarske-noviny>

⁷⁷ *Marketing Sales Media: důležité čtení pro lidi z marketingu, obchodu a médií*. Praha: Empresa Media, 2013-. ISSN 1805-8604., č. 15/2014, str. 34

⁷⁸ MF Dnes - vlivné a úspěšné noviny. *MaFra.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090720_BOP_A031215_MF1_MFDBROZURA.PDF

Právo vychází se třemi přílohami, úterním Stylem pro ženy, střeční Dům a bydlení a sobotním Magazínem.

Čtenost a náklad vybraných periodik

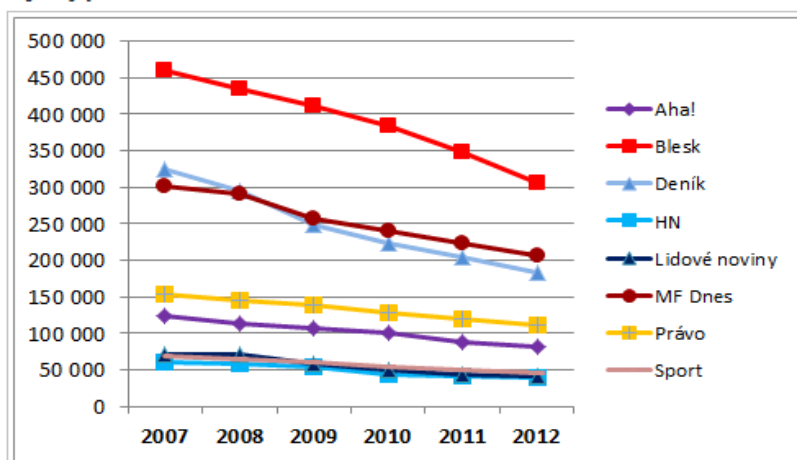
V tabulce průměrného prodaného nákladu deníků v roce 2012 vidíme, že ze sledovaných deníků je na tom nejlépe MF Dnes s prodaným nákladem 206 tisíc, na druhém místě je Právo s nákladem téměř 112 tisíc a poslední dvě místa mají Lidové a Hospodářské noviny s nákladem kolem 40 tisíc.

Příloha č. 17: Průměrný prodaný náklad deníků a vývoj prodaného nákladu

Průměrný prodaný náklad deníků v roce 2012

	2012	meziroční změna v %
Aha!	81 111	-8,5
Blesk	305 272	-12,2
Deník	183 411	-10,1
Hospodářské noviny	39 458	-5,9
Lidové noviny	41 346	-4,2
MF Dnes	206 098	-7,3
Právo	111 636	-7,3
Sport	45 214	-10,0
celkem	1 013 545	-9,4

Vývoj prodaného nákladu deníků 2007-2012

(Zdroj: Prodané náklady a čtenost deníků. *Mediaguru.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/02/prodane-naklady-deniku/>)

Na grafu vývoje prodaného nákladu deníků v letech 2007 až 2012 je jasně patrná klesající tendence. Od roku 2004 se tištěná média potýkají s narůstajícím vlivem internetu a jejich náklady plošně klesají.

2.1.3 Složení publika vybraných médií

Každé z vybraných médií má svou skupinu čtenářů, kterým vyhovuje způsob zpracování a složení informací. Média s touto skupinou pracují, snaží se naplnit jejich očekávání a navíc se snaží cílovou skupinu zvětšit.

Noviny

Údaje o složení čtenářů novin jsem našla na příslušných webových stránkách v sekci inzerce.⁷⁹ Mladá fronta Dnes má více vyrovnaný poměr čtenářů a čtenářek (46 % ženy, 54 % muži), oproti Lidovým novinám, kde převažují čtenáři (40 % ženy, 60 % muži). Celková čtenost obou zmíněných deníků, patřících pod mediální skupinu Mafra, činí 943 tisíc čtenářů na vydání (787 tisíc čtenářů MF Dnes, 206 tisíc čtenářů Lidových novin). Čtenost vkládaných magazínů je ještě větší, přes milion tři sta tisíc čtenářů. To už je zásah srovnatelný se zásahem televizí.

Podíváme-li se na čtenáře a jejich věk, největší zastoupení mají u Mladé fronty čtenáři ve věku 30 až 49 let, jedná se o čtenáře v produktivním věku. U Lidových novin

⁷⁹ Informace pro inzerenty - MF Dnes, Lidové noviny - http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A140211_TVE_MFD1334.PDF , Hospodářské noviny - <http://economia.ihned.cz/inzerce/hospodarske-noviny/>, Právo - <http://www.pravo.cz/soubory/profil-ctenare.pdf>

je to podobně, nicméně největší podíl na čtenosti má věková kategorie 50 – 59 let. Podle vzdělání můžeme čtenáře rozdělit do 4 kategorií:

- základní vzdělání – 72 tisíc čtenářů MF Dnes, 16 tisíc čtenářů Lidových novin
- střední bez maturity - 176 tisíc čtenářů MF Dnes, 44 tisíc čtenářů Lidových novin
- střední s maturitou - 339 tisíc čtenářů MF Dnes, 76 tisíc čtenářů Lidových novin
- vysokoškolské - 201 tisíc čtenářů MF Dnes, 69 tisíc čtenářů Lidových novin

Největší podíl čtenářů MF Dnes a Lidových novin má střední školu s maturitou. Pokud sečteme čtenáře s maturitou nebo vysokoškolským vzděláním, Mladá fronta jich má celkem 540 tisíc a Lidové noviny 145 tisíc. U struktury čtenářů podle čistého měsíčního příjmu domácnosti lze říci, že MF Dnes i Lidové noviny nakupují lidé v domácnostech s vyššími příjmy, nad 30 tisíc korun měsíčně.

Materiál u inzertního oddělení mediální skupiny Mafra nabízí dále počet čtenářů deníků, kteří jsou ve vedoucích pozicích v zaměstnání a mají pod sebou podřízené pracovníky. Mladá fronta má takových čtenářů 91 tisíc a Lidové noviny 29 tisíc. Mladá fronta se kromě kategorií čtenářů s maturitou a vysokoškolským vzděláním, počtem vedoucích pracovníků a kategorií ekonomické aktivity, drží na první příčce mezi deníky v kategorii počtu čtenářů s rozhodovací pravomocí v zaměstnání, tím se rozumí operovat s částkou 100 000 Kč a vyšší. Takových čtenářů má 130 tisíc, kdežto Lidové noviny pouze 41 tisíc. MF Dnes je také na prvním místě v počtu čtenářů podnikatelů (107 tisíc), Lidové noviny 31 tisíc. Z těchto čísel vyplývá, že Mladou frontu

DNES čtou ekonomicky aktivní lidé, vzdělaní a v zaměstnání spíše s větší zodpovědností. Lidové noviny čte menší počet čtenářů a jsou o trochu starší, spíše se zajímají o věci, ale nejsou to z většiny podnikatelé.

Hospodářské noviny mají dvě třetiny mužů čtenářů z celkového čísla 186 tisíc čtenářů (o 20 tisíc čtenářů méně než Lidové noviny). Celkem 45 % čtenářů má vysokoškolské vzdělání a 33 % čtenářů žije v domácnostech s nejvyšší životní úrovní – AB klasifikace.⁸⁰ U Mladé fronty je v AB klasifikaci 35 % a u Lidových novin dokonce 42 %. Není to tedy tak, že Hospodářské noviny kupují ti nejbohatší a v socioekonomické klasifikaci nejvýše postavení lidé. U MF Dnes je toto číslo ještě o 2 % vyšší, nicméně v přepočtu na čtenáře má Mladá fronta nesrovnatelně větší zásah. Pokud porovnáme vzdělání, MF Dnes má 25, 5 % vysokoškoláků a Lidové noviny mají 33, 4 %. Hospodářské noviny jsou tedy na prvním místě v této kategorii. Mladá fronta má toto číslo menší, jelikož je mainstreamovým deníkem, který čte velké množství lidí, a tím pádem jsou nuceni uspokojit jejich potřeby, zatímco Hospodářské noviny se mohou více profilovat do odborných témat a komentářů k ekonomickému a politickému dění.

Inzertní stránky Hospodářských novin uvádějí, že čtenáři Hospodářských novin svůj volný čas vyplňují aktivním sportem a cestováním, jsou to aktivní jedinci v profesním i soukromém životě. Jsou milovníky technologií a neunikne jim žádná novinka z této oblasti. Při nákupu dbají na kvalitu, za kterou jsou si ochotni připlatit.

Denní čtenost Práva je 330 tisíc, téměř polovina čtenářů je ve věku 45 – 65 let. Právo tedy cílí na starší věkovou skupinu oproti ostatním deníkům. Více než polovina čtenářů má středoškolské vzdělání s maturitou nebo vzdělání vysokoškolské. Co se týká

⁸⁰ Do AB kategorie patří top manažeři, vedení a střední management – více <http://www.mediaguru.cz/medialni-slovník/abcde-klasifikace/> .

socioekonomického statusu, v inzertní sekci Práva se uvádí čísla nejen za kategorií A a B, ale dohromady za kategorie A, B a C. Jedná se tedy o lidi se středním a vyšším socioekonomickým statusem. Do této skupiny se počítá 72 % čtenářů. Dále u deníku Práva uvádějí, že 61 % čtenářů patří k tzv. přednostům, tedy těm, kteří do domácnosti nosí největší část peněz a mají největší rozhodovací pravomoc.

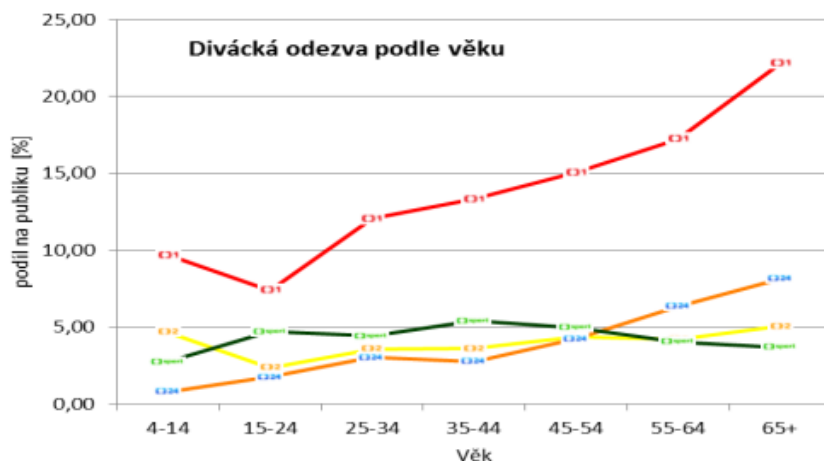
Televize

Na stránkách České televize je k dispozici divácký profil pro rok 2012.⁸¹ V úvodu dokumentu se uvádí, že diváci strávili průměrně u obrazovek 3 hodiny a 31 minut denně, z toho 1 hodinu a 4 minuty u nabídky kanálů České televize. U ČT1 je větší podíl na sledovanosti u žen (o 10 minut více než u mužů), u ostatních kanálů České televize je větší podíl mužů.

V kategorii diváků 15+ sledují Českou televizi více muži. Pokud se podíváme na složení diváků z hlediska věku, je jasně patrné, že ČT1 sledují starší diváci než například ČT Sport.

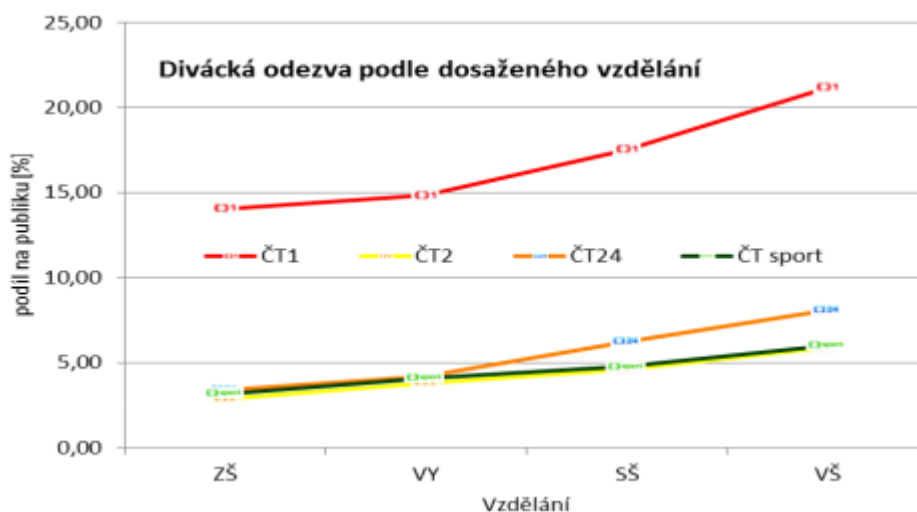
Příloha č. 18: Přehled diváků České televize dle věku

⁸¹ Divácký profil České televize 2012. *Česká televize* [online]. 2012 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/sledovanost/pdf/2012_divacky_profil.pdf

Divácká odezva podle dosaženého vzdělání je největší u vysokoškoláků, a to na všech čtyřech programech České televize, které vysílaly v roce 2012. Je tedy jasně patrné, že Česká televize má vzdělané diváky, kterým vyhovuje složení pořadů veřejnoprávní televize. Pro méně vzdělané diváky může být informační a seriózní přístup překážkou a volí raději jiné televizní stanice, u kterých tráví čas.

Příloha č. 19: Přehled diváků ČT dle vzdělání

Televize Nova nemá na svých stránkách zveřejněny informace o složení svých diváků. Po přímé komunikaci s inzertním oddělením jsem získala dokument

„Performance trading“, ve kterém je popsána sledovanost jednotlivých kanálů televize Nova. Zastoupení diváků podle dosaženého vzdělání není v tomto dokumentu k dispozici. Z nabízených grafů můžeme vyčíst věkové složení diváků – divácké těžiště se nachází u žen mezi třiceti a šedesáti lety.

„Zatímco nejvzdělanější diváky mají programy České televize, nejméně vzdělané má Prima Cool. U ní je to ale dané tím, že její publikum je příliš mladé, takže určitého stupně vzdělání (středoškolského či vysokoškolského) teprve dosáhne. Proto vykazuje největší část publika s pouhým základním vzděláním (19 procent). Na druhém místě s nejvyšším počtem diváků se základním vzděláním skončily shodně televize Nova a Barrandov, které mají z této skupiny 17 procent svých diváků. Naopak největší podíl vysokoškoláků, 16 procent z celkového svého publika, mají programy ČT 2 a ČT 24, které mají zároveň nejstarší publikum ze všech sledovaných televizí (nejméně diváků – vysokoškoláků má Nova a Prima Cool).“⁸²

Z těchto informací se dá usoudit, že Česká televize má jednoznačně vzdělanější publikum. Cílová skupina rodičů dětí na základní škole, dejme tomu od 30 do 45 let, je nejvíce zastoupená na ČT1 a TV Nova, proto tyto dvě stanice pro ně budou jedním z hlavních zdrojů informací o školství a vzdělávání.

2.1.4 Politický paralelismus

Kromě analýzy postavení na trhu vybraných médií, je také důležité, jaký mají vztah k dalším společenským silám. Idea, že jsou noviny politicky nestranné, v praxi zůstává pouhou ideou. Stačí pohled do historie, noviny byly často orgánem politických

⁸² POTŮČEK, Jan. Nova vysílá pro vesničany a maloměšťáky, Prima zase hlavně pro ženy. *Digizone.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/nova-vysila-pro-vesnicany-a-malomestaky/>

stran či hnutí a zaměřovaly se na určitý okruh čtenářů právě podle názorů, které zastávaly. Seymour Ure definoval teorii politického paralelismu, který posiloval vztah mezi stranou a voliči. „*Seymour-Ure k počátku tohoto vztahu říká, že „ty samé sociální síly, které našly své vyjádření v politické straně (stranách), měly tendenci nalézt totéž vyjádření i prostřednictvím tisku...“*⁸³ Období, kdy politické strany využívají síly tisku, označuje Barnett jako lapdog journalism. „*Přirovnání k psíkovi povalujícímu se na gauči a obveselujícímu svého pána má označit fázi, v níž jsou média až služebná ke své straně, necítí se jako samostatná (politická) instituce, ale respektují svou loajalitu/odpovědnost.*“⁸⁴ Dnes už politické strany nefinancují vydávání novin, ty stojí na vlastních nohou a snaží se prezentovat jako nestranné. Převážně pak v období voleb a politických kampaní, můžeme sledovat jistou politickou vychýlenost, třeba jen pokud sledujeme prostor, který politické strany nebo jednotliví politici v novinách mají k prezentaci svých názorů. Pokud bychom sledovali hlouběji významy a texty, i to, jak se v novinách píše o jednotlivých tématech, může jejich vychýlenost k pravici či levici ovlivnit. V sociologickém časopisu publikoval Jiří Vinopal práci s názvem *Empirická přístupnost levo-pravé politické orientace* a uvádí příklady opozitních dvojic výroků. Například:

Rozvoj hospodářství má být usměrňován státem. (levicový výrok)

*Rozvoj hospodářství má být ponechán vlastnímu vývoji. (pravicový výrok).*⁸⁵

Nejčtenější deníky v České republice bychom také mohli rozdělit podle toho, k jakému názorovému proudu se přiklánějí. Jan Drápal ve své diplomové práci

⁸³ KŘEČEK, Jan. *Politická komunikace: od res publica po public relations*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. 169 s. Politologie. ISBN 978-80-247-3536-8., str. 81

⁸⁴ KŘEČEK, Jan. *Politická komunikace: od res publica po public relations*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. 169 s. Politologie. ISBN 978-80-247-3536-8., str. 82

⁸⁵ Sociologický časopis, 2006, Vol. 42, No. 1., Jiří Vinopal: *Empirická přístupnost levo-pravé politické orientace*, str. 143

předkládá výzkum, z jehož závěrů vyplývá, že MF Dnes se profiluje jako spíše pravicové médium, Hospodářské noviny taktéž a deník Právo spíše jako levicové médium.⁸⁶

I ostatní média, se kterými pracuji v této práci, jsou jistě nějakým směrem vychýlená. Nerada bych se však pouštěla do vlastních nepodložených závěrů. Práce, na kterou odkazují, se věnovala vybraným deníkům, které uvádím za příklad. Vše to slouží k pochopení všech vlivů, které na média a publikum ve společnosti působí.

Média obecně vytvářejí realitu také tím, jaká nastolují témata a jaký jim dávají prostor, ovlivňují tak konzumenty médií. Vytvářejí sociální realitu, která je definována svými aktéry. Touto problematikou se zabýval William I. Thomas, podle nějž nazýváme situaci „Thomasův teorém“. *„Jestliže je mediální situace účastníky mediace definovaná jako reálná, pak je reálná ve svých důsledcích.“*⁸⁷ Proto bychom měli mediální výstupy přijímat kriticky a ne je bezpodmínečně brát jako fakt, protože mohou být ovlivněné hned několika vlivy.

2.2 Mediální obraz vzdělávání v České republice za rok 2012

Po nastínění stručného kontextu, v němž vznikala a působí sledovaná média, následují výsledky analýzy mediálního obrazu vzdělávání v České republice. Cílem

⁸⁶ DRÁPAL, Martin. Pravicové nebo levicové? Obsahová analýza editoriaální agendy vybraných českých deníků optikou teorie politického paralelismu [online]. 2010 [cit. 2014-03-29]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jaromír Volek. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/114428/fss_m/.

⁸⁷ HOLÁ, Lenka. *Mediace v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 270 s. ISBN 978-802-4731-346., str. 44

analýzy bylo ukázat, jaká témata jsou v souvislosti se vzděláváním a školstvím prezentována v médiích a zda tvoří celistvý obraz fungování školství, zda mají rodiče na základě sledování médií představu, o čem se děti ve škole učí nebo by se učit měly.

Základem kvantitativní obsahové analýzy jsou mediální výstupy. Filtrovala jsem je pomocí systému Newton Media, ve kterém jsem zadávala hledaná klíčová slova ve vybraných médiích v určitém časovém úseku. Tuto službu poskytuje Newton Media a. s., která monitoruje více než 900 tištěných zdrojů, stovky internetových serverů a téměř 30 rozhlasových a televizních stanic z České republiky, Slovenska a Polska. Jejich archiv sahá do roku 1996 a je přístupný přes internet.⁸⁸ Co se týče televizních stanic, Newton Media ukládá do svého systému doslovné přepisy zpravodajských a publicistických pořadů. O vzdělávání se v televizích hovoří i v jiných pořadech, nicméně pro účely výzkumu je důležité právě zpravodajství a publicistika.

Analýzu jsem rozdělila na dva velké celky – výstupy z tištěných médií a výstupy z televizí. U televizních výstupů jsem se potýkala s problémem, v systému nejsou archivována data televizí Prima a Barrandov. Nemohla jsem je tedy zařadit do zpracování, pracovala jsem tedy s výstupy televizí ČT1, ČT2, ČT24 a TV Nova. U tištěných médií tento problém nenastal.

Z exportů jsem získala celkem 18 352 výstupů, které jsem následně rozdělila do jednotlivých kategorií, z nich jsem vypočítala zastoupení významů ve spojitosti s klíčovým slovem.

⁸⁸ Newton Media Search. *Newton Media* [online]. 2014 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: www.newtonmedia.cz

Více výskytů všech klíčových slov se objevuje v tištěných periodících. Je to pravděpodobně způsobeno tím, že v novinách je větší prostor na rozebrání témat a autoři článků mohou jít více do hloubky tématu. Zprávy v televizi musí splňovat určité podmínky, aby se daly ztvárnit jako audiovizuální materiál a byly pro diváka srozumitelné. Navíc, na některých stanicích je důležitou, ne-li hlavní, podmínkou, aby zprávy byly také atraktivní. Zpráva do hlavní zpravodajské relace musí být sdělitelná v řádu desítek sekund, oproti tomu v novinách, zejména v přílohách, je dostatek prostoru pro vysvětlení kontextu a zaobírání se detaily. Druhým možným důvodem, proč je více výskytů zpráv v novinách, je cílová skupina. Lidé, kteří čtou pravidelně tzv. tematicky seriózní denní tisk, budou pravděpodobně patřit k lidem se středoškolským a vysokoškolským vzděláním a problematika školství je může více zajímat.

Větší zastoupení v médiích v souvislosti se školstvím mají témata spojená s vysokou školou. O základním školství je zpráv výrazně méně. Je možné, že se ve společnosti považuje vysokoškolské vzdělání za důležitější než základní, které je povinné. O vysokoškolské vzdělání se jedinec musí zasloužit, není automaticky umožněno všem a v některých případech je základem pro vykonávání určitých povolání. Ačkoliv logický by byl právě stav opačný - více zpráv o tom, co děje v základním vzdělávání, protože tím si musí projít všichni, tedy téma, týkající se každého čtenáře i diváka.

Dalším výrazným trendem je obrovský počet zpráv týkajících se různé administrativy související se školstvím i ministerstvem školství. Toto zjištění potvrzuje

hypotézu, že média nedávají svým konzumentům k dispozici zprávy o tom, co se děti ve školách učí, ale zabývají se politickou, administrativní a finanční stránkou školství.

Během roku se mění rozložení témat. Média reagují na aktuální dění ve společnosti a na uzlové body týkající se školy (maturity, pololetí, prázdniny, první školní den a další). Podíváme-li se podrobněji na rozložení témat, v lednu to byly zápisy. V únoru se v médiích objevovalo hodně zpráv souvisejících s ministrem školství Dobešem, řešila se reforma vysokých škol a školné, později zápisné. V březnu se psalo o výměně ředitelů, o akreditaci práv v Plzni, která jim byla prodloužena, a v neposlední řadě se psalo o protestech studentů proti reformě. V dubnu kraje vypsalý konkurz na ředitele škol, některé školy sepsaly smlouvy s rodiči zlobivých dětí, řešily se dotace a jmenování rektorů. V květnu začalo období státních maturit, jejichž průběh provázal ne jeden technický, logistický či jiný problém. Maturita z matematiky se ukázala být velmi náročnou, studenti chystají odvolání. Plzeňská práva nesmí přijímat nové studenty do bakalářského studia. Ministrem školství se stal Petr Fiala. V médiích také proběhlo, že chybí učni a řešily se kapacity škol.

V červnu médiím jasně vévodí téma odvolání proti maturitě, na druhém místě jsou plzeňská práva a stále pokračující konkurzy na ředitele škol. V červenci jsou již známy výsledky konkurzů na, odvolání proti státním maturitám ale pokračují. V druhém prázdninovém měsíci, srpnu, se mluvilo o tom, že bude více žáků prvních tříd, o tom, že probíhají reparáty, a že je známo 11 nových ředitelů.

V září je to samozřejmě první školní den, ale také zjištění, že spousta absolventů se hlásí na úřady práce. V říjnu média radí, jak vybrat správnou střední školu,

dozvídáme se také, že firmy chtějí ovlivňovat vysoké školy, protože chtějí lépe vybavené absolventy. Listopadovými tématy byly požadavky učitelů na vyšší platy, protesty studentů proti KSČM, otázky uplatnění absolventů. V prosinci to byla žádost plzeňských práv o novou akreditaci a opět absolventi.

Příloha č. 20: Časová osa témat vyskytujících se v médiích během roku

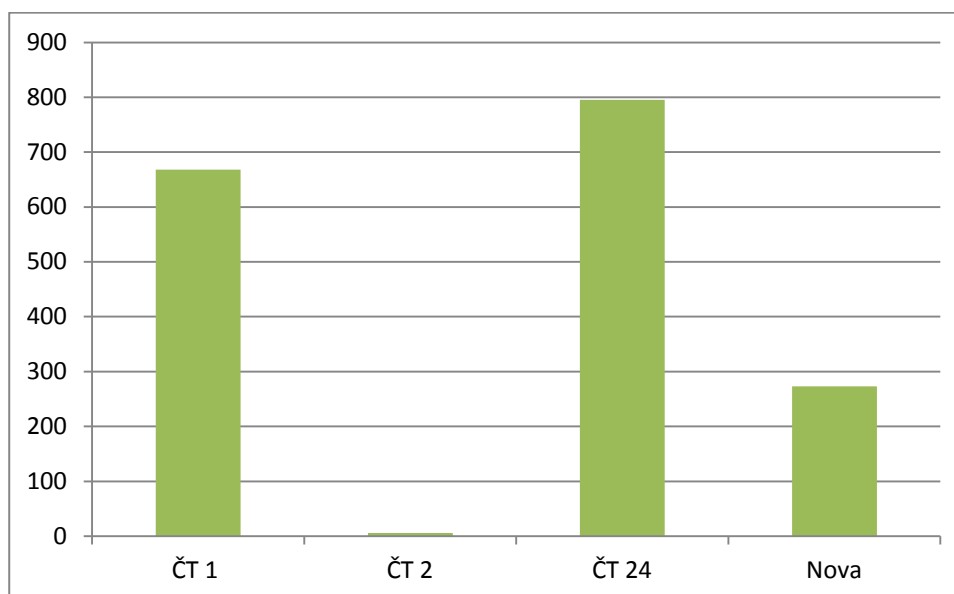

2.2.1 Celostátní televize

Školství

Pojem „školství“ se v televizích v roce 2012 nejvíce vyskytoval na stanici ČT24 (795 výskytů), na druhém místě je ČT1 (668 výskytů), televize Nova skončila třetí (273 výskytů) a nakonec ČT2 (6 výskytů). Z těchto čísel vyplývá, že se školstvím v součtu více zabývá veřejnoprávní televize.

Příloha č. 21: Porovnání výskytu pojmu „školství“ na sledovaných televizních stanicích za rok 2012

Největší číslo má ČT24, 795 výskytů můžeme rozdělit na dílčí tematické okruhy. 353 výskytů z celkového čísla jsou zprávy, ve kterých pojem školství nesouvisí se školou, ale spíše s politikou, které logicky dává zpravodajská ČT24 největší prostor

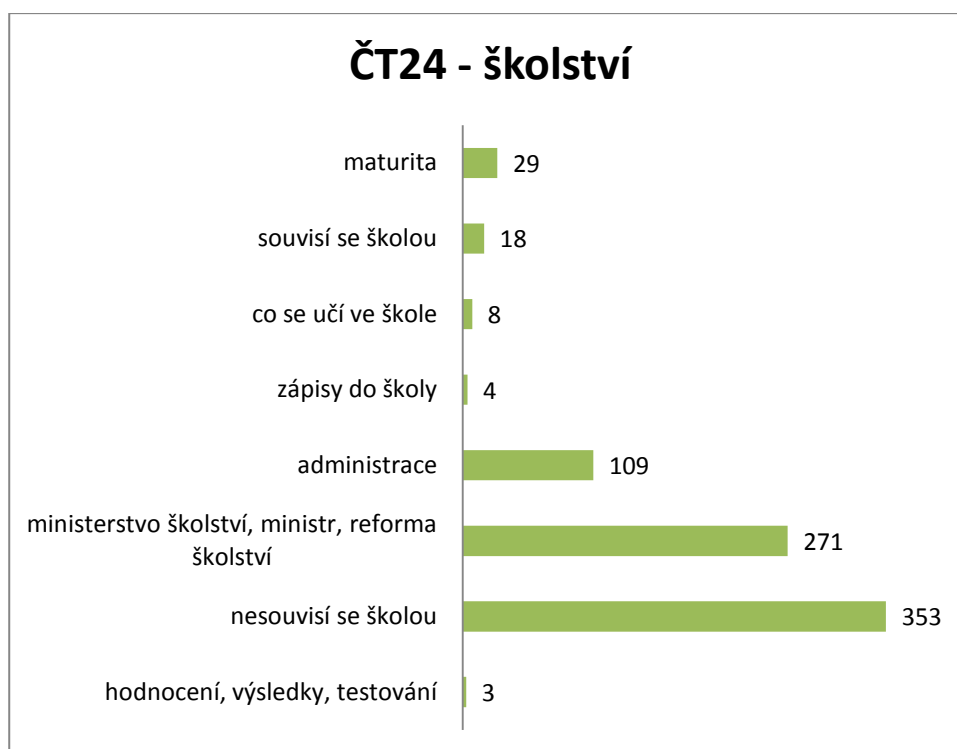
ve svém vysílání. Do této kategorie spadají i výskyty, ve kterých se zpráva netýká České republiky, ale dění v zahraničí.

Kategorie **Nesouvisí se školou** je u všech pojmů ta nejširší, protože hledaná slova se používají ve více významech nebo u osob, kdy se zmiňuje jejich vzdělání, obor působnosti či zájmy. Takové výskyty nelze počítat za plnohodnotné z hlediska zkoumané oblasti a nezařazují je do zvláštních kategorií.

Na druhém místě v počtu výskytů (271) je kategorie **Ministerstvo školství, ministr školství a reforma vysokého školství**. Třetí největší skupinou jsou výskyty (109), ve kterých se řeší nejrůznější administrace týkající se školství – rušení oborů, financování, akreditace oborů, kauza práv v Plzni a další dílčí záležitosti. Většina z těchto výskytů se váže k vysokým školám, které nepatří v takové míře do témat, jež jsou důležitá pro rodiče dětí na základní škole.

Pouze 18 výskytů patří do kategorie **Souvisí se školou** a 8 zpráv se zabývá přímo obsahem předmětů, které se ve škole učí.

Příloha č. 22: Graf výskytů pojmu „školství“ na ČT24, rozděleno do kategorií dle významu

Kategorie nazvaná **Co se žáci učí ve škole** obsahuje ty výskyty, které souvisejí s tím, co probíhá ve škole v hodinách na jednotlivých předmětech. Nesouvisí s žádnou administrativou, s platy učitelů či s výběrovými řízeními na ředitele. Příkladem takových zpráv jsou například *Matematika – součást života*⁸⁹, *Jak se učí jazyky ve školách*⁹⁰, *Jak přiblížit dětem vážnou hudbu*⁹¹ nebo *Finanční výchova povinně*⁹². Do kategorie **Souvisí se školou** patří zprávy, které souvisejí s děním ve škole, ale nedozvíme se z nich, co se žáci ve škole učí, co probíhá za výuku v rámci předmětů. Mezi takové zprávy patří například *Dnes je Den učitelů*⁹³, *Studenti slavili Majáles*⁹⁴ nebo *České školství čeká mezinárodní srovnání*⁹⁵. Po čtyřech výskytech jsou zprávy

⁸⁹ *Hyde park*, téma Matematika – součást života. ČT24. 30. 3. 2012.

⁹⁰ *Studio 6*. ČT24. 28. 3. 2012.

⁹¹ *Události, komentáře*. ČT24. 2. 4. 2012.

⁹² *Ekonomika*. ČT24. 29. 8. 2012.

⁹³ *Ranní události*. ČT24. 28. 3. 2012.

⁹⁴ *Týden v regionech – Praha*. ČT24. 12. 5. 2012.

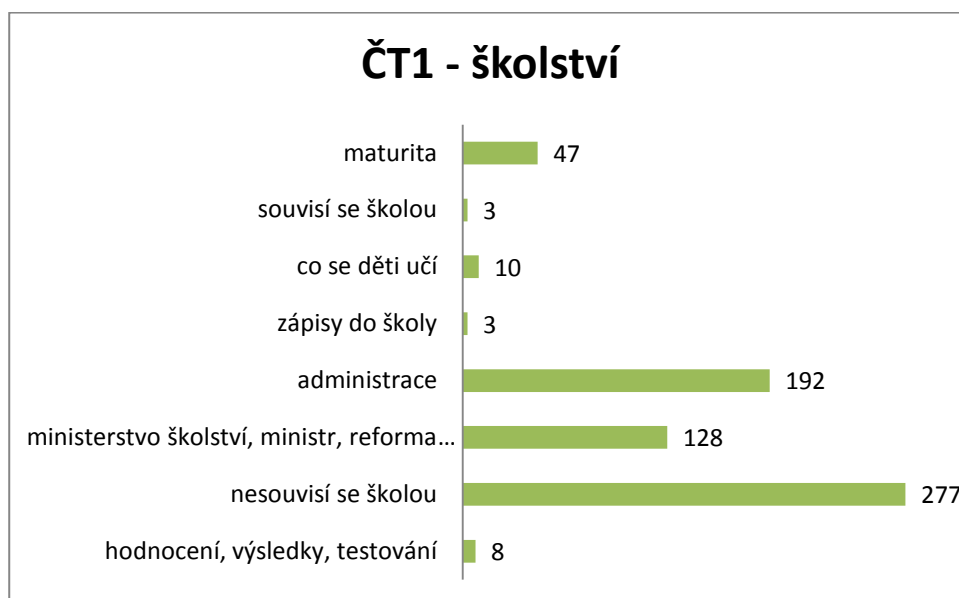
⁹⁵ *Zprávy*. ČT24. 11. 9. 2012.

v kategorii **Zápisy do školy**, tři v kategorii **Hodnocení, testování, výsledky žáků** a 29 výskytů má kategorie **Maturita**.

Existuje-li skupina diváků, která sleduje pouze ČT24 a z ní čerpá veškeré informace, pak by její pohled na školství v České republice byl neúplný. Z politického a ekonomického hlediska je zastoupení zpráv dostatečné, ale pokud jde o to, jaká je náplň učiva, a jakým způsobem se ji děti ve školách učí, na to je referování této televize krátké.

Na prvním kanálu České televize se objevilo celkem 668 zpráv, které obsahovaly klíčové slovo školství. Z toho 277 výskytů se školou nesouviselo, 192 výskytů se týkalo nejrůznější administrace a 128 výskytů se týkalo ministra nebo celého ministerstva školství.

Příloha č. 23: Graf výskytů pojmu „školství“ na ČT1, rozděleno do kategorií podle významu

Je zajímavé, že oproti zpravodajské televizi ČT24 je na prvním kanálu České televize více výskytů zpráv zařazených do kategorie **Maturita** (47, na ČT24 to bylo 29). Na ČT24 je například více výskytů v kategorii **Ministerstvo školství a ministr školství** (271), protože se to týká politické situace, což je pro ČT24 stěžejní téma. Do kategorie **Co se děti učí ve škole**, spadá 10 příspěvků, například *Náctiletí učí o sexu*⁹⁶, *Dopravní výchova*⁹⁷ nebo *Učení v přírodě*⁹⁸.

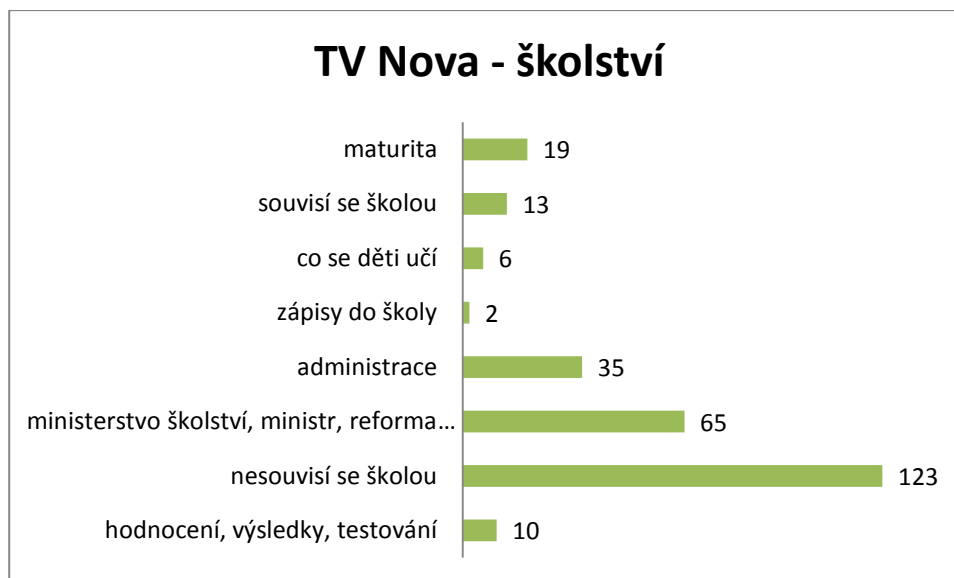
Televize Nova vykazuje celkově menší čísla související s výskytem klíčového slova školství (273). Z toho 123 výskytů vůbec nesouvisí se školou, 65 výskytů se týká ministra nebo ministerstva školství, 35 výskytů se týká administrace spojené se školstvím a pouze 13 výskytů souvisí se školou, jen ze 6-ti zpráv se divák dozví, Co se žáci ve škole učí, 19 výskytů patří maturitám a 10 zpráv se týká hodnocení nebo testování, které ve školách probíhá.

Příloha č. 24: Graf výskytů pojmu „školství“ na TV NOVA, rozděleno do kategorií podle významu

⁹⁶ *Události*. ČT1. 5. 1. 2012.

⁹⁷ *Události*. ČT1. 29. 4. 2012.

⁹⁸ *Události*. ČT1. 24. 4. 2012.

Televize Nova má oproti veřejnoprávním televizím velmi dramatické headliny zpráv. Celkově výběr témat podléhá zásadám infotainmentu, což znamená, že vybírají zprávy tak, aby diváka nejen informovali, ale také pobavili nebo u něj vyvolali emoce. Příkladem takových zpráv je třeba narození mláďat v zoologické zahradě. Zpráva, kterou si nerozšíříme vzhled do aktuálního společenského dění, přesto je zařazována do hlavní zpravodajské relace. Zprávy v souvislosti se školstvím nejsou prvoplánově zábavné, proto televize Nova přichází s dramatizací headlinů nebo textů celé zprávy nebo si z oblasti školství vybírá zajímavá, byť okrajová témata. Příklady takovýchto zpráv jsou následující: *Ředitel obviněný ze zneužití nezletilé dívky je zpět ve škole*⁹⁹, *Zkrácení školních přestávek*¹⁰⁰, *Pohřeb státních maturit*¹⁰¹, *14letý gymnazista bodl učitelku do zad*¹⁰² nebo *Brutální bitka mezi dětmi*¹⁰³. Tyto názvy mají vyvolat v divákovi emoce a vtáhnout jej do děje. Některé ze zpráv se podobají spíše bulvárnímu zpravodajství.

⁹⁹ *Ranní televizní noviny*. TV NOVA. 20. 1. 2012.

¹⁰⁰ *Televizní noviny*. TV NOVA. 29. 7. 2012.

¹⁰¹ *Polední televizní noviny*. TV NOVA. 29. 6. 2012.

¹⁰² *Střepiny*. TV NOVA. 4. 11. 2012.

¹⁰³ *Televizní noviny*. TV NOVA. 7. 6. 2012.

Příklady zpráv z kategorie **Co se děti učí** jsou zastoupeny pouze v 6-ti výskytech, přičemž některé zprávy se opakují v Ranních, Poledních či Nočních televizních novinách. Příklady zpráv z kategorie **Co se děti učí ve škole** - *Zmizí větný rozbor?*¹⁰⁴ nebo *Školáci se budou učit nové písmo*¹⁰⁵.

Vybrané předměty

Na sledovaných televizních stanicích se za rok 2012 odvysílalo 96 vstupů, ve kterých se objevilo spojení **český jazyk**. Z toho se 49 výskytů týkalo maturitní zkoušky, 18 předmětu český jazyk a pouze 2 výskyty souvisely s tím, co se v předmětu český jazyk děti učí. Ony dva výskyty byly na televizi Nova – *Zmizí větný rozbor?*¹⁰⁶, jednou v Poledních televizních novinách a po druhé v hlavní zpravodajské relaci. Diváci se o předmětu český jazyk mohli například dozvědět, že je součástí přijímacích zkoušek na střední školy nebo že si děti krajanů zdokonalují češtinu i v zahraničí.

Slovo **matematika** televizemi proběhlo celkem 405krát, z toho 154krát na ČT1, 158krát na ČT24, 5krát na ČT2 a 88krát na televizi Nova. Matematika se často objevuje ve zprávách, které souvisí s testováním, protože, kromě českého jazyka, patří většinou k těm povinným. Stejně tak je to s maturitní zkouškou, proto je výskytů týkajících se maturity u českého jazyka, matematiky a ještě anglického jazyka relativně hodně.

Pokud se blíže zaměříme na výskyty, které byly zařazeny do kategorie **Obsah předmětu matematika ve škole**, diváci vybraných televizí se mohli například

¹⁰⁴ *Televizní noviny*. TV NOVA. 16. 3. 2012.

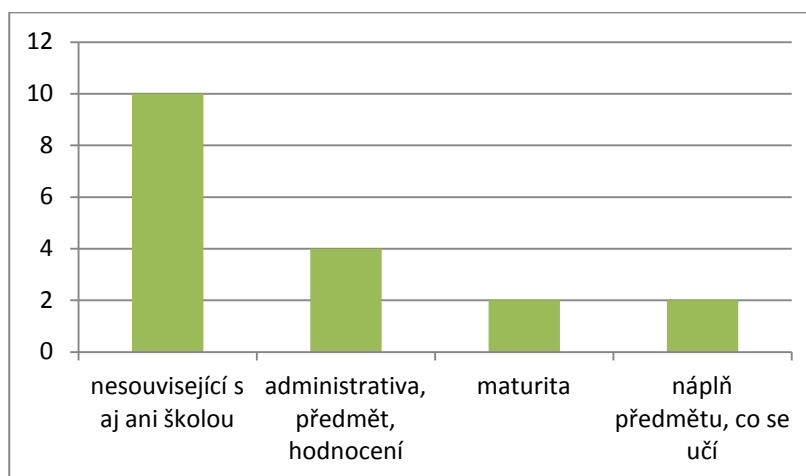
¹⁰⁵ *Ranní televizní noviny*. TV NOVA. 19. 12. 2012.

¹⁰⁶ *Polední televizní noviny a Televizní noviny*, TV NOVA, 16. 3. 2012

dozvědět, že školáci mohou jako doplněk výuku matematiky používat videa na Khan Academy nebo jaké další metody výuky se zavádějí, aby děti vyučování více bavilo. V Brně děti počítaly slovní úlohy, ve kterých figuroval brněnský tým Kometa (*Brno se chystá na finále*¹⁰⁷).

Anglický jazyk se v televizích vyskytl celkem 18krát. Z toho se deset výskytů netýkalo anglického jazyka jako školního předmětu. Dva výskyty se týkaly maturity z anglického jazyka, dva výskyty se týkaly předmětu, konkrétně *English Week probíhá v Ostravě*¹⁰⁸, žáci se v Ostravě učili angličtinu v ulicích, cílem zmíněného festivalu je zpopularizovat výuku angličtiny ve školách. Druhý výskyt týkající se předmětu anglický jazyk – *Matematika, součást života*¹⁰⁹, kdy se v pořadu Hyde Park řeší využitelnost toho, co se žáci ve škole naučí pro další život. Zbylé výskyty pojmu anglický jazyk se týkají administrativy nebo reformy vysokého školství.

Příloha č. 25: Graf výskytu předmětu anglický jazyk v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

¹⁰⁷ *Branky, body, vteřiny*. ČT1. 12. 4. 2012

¹⁰⁸ *Události v regionech*. ČT1. 28. 6. 2012

¹⁰⁹ *Hyde Park*. ČT24. 30. 3. 2012

Když srovnáme anglický jazyk s **německým jazykem**, německý se vyskytl pouze 9krát, z toho 8krát se výstup netýkal předmětu. Jediný případ se týkal výstavy, která měla přilákat žáky k německému jazyku (*Unikátní výstava má vzbudit zájem o německý jazyk*¹¹⁰).

Oproti jazykům, u **dějepis** máme k dispozici celkem 46 výskytů, z toho 11 výskytů, jež řeší, co je náplní předmětu, co se v něm děti učí. Největší podíl patří debatám o tom, jak dějepis učit. Ve školách, převážně v těch transmisivních, je zažitý model frontální výuky, kdy se vykládá chronologicky od prehistorie po dějiny současnosti. Mnohé školy se potýkají s problémem, že se v hodinách učitelé s dětmi nedostanou až k dějinám novověku. Dále se diskutuje to, že by žáci měli dostat ucelený přehled, měli by se učit v souvislostech, propojovat poznatky z výtvarné výchovy, literatury s dějinami. Předměty se ve školách učí odděleně a bez celkového společensko-kulturního kontextu.

Různé organizace se snaží děti vtáhnout do studia dějepis jinou formou, nalákat je na aktivity spojené s historií, ať už jde o výstavy, povídání si s pamětníky nebo o akce pořádané k výročí. Například *Velká Bíteš: děti pátrají po stopách totality*¹¹¹, *Oběti nacismu a komunismu debatovaly se studenty*¹¹², *Školáci bádají v archivech*¹¹³ nebo *Dokument o nezávislém protirežimním hnutí z konce 80. let - České děti*¹¹⁴, dokument, který se bude žákům pouštět na hodinách dějepis.

¹¹⁰ *Události v regionech*. ČT1. 11. 5. 2012

¹¹¹ *Události v regionech*. ČT1. 2. 4. 2012

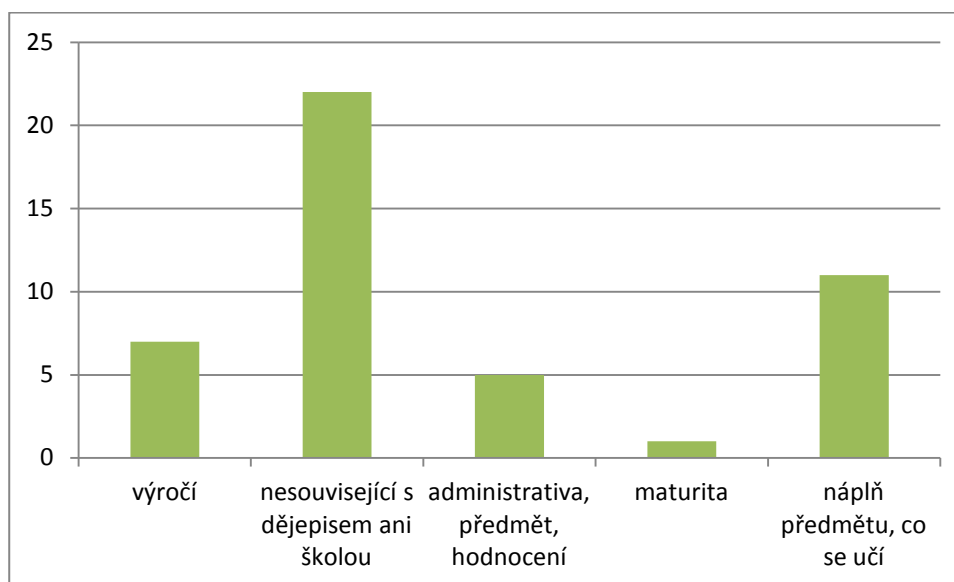
¹¹² *Události v regionech*. ČT1. 22. 10. 2012

¹¹³ *Události v regionech*, ČT1. 28. 11. 2012

¹¹⁴ *Studio 6*. ČT24. 2. 11. 2012

Mezi popisované kategorie přibyla u dějepisu kategorie **Výročí**. U tohoto předmětu tvoří zprávy o výročí nepřehlédnutelnou část, a proto si zaslouží vlastní kategorii, která sice nesouvisí se školou, ale jedná se o společensko-kulturní přehled. Za rok 2012 sem spadá celkem 7 výskytů.

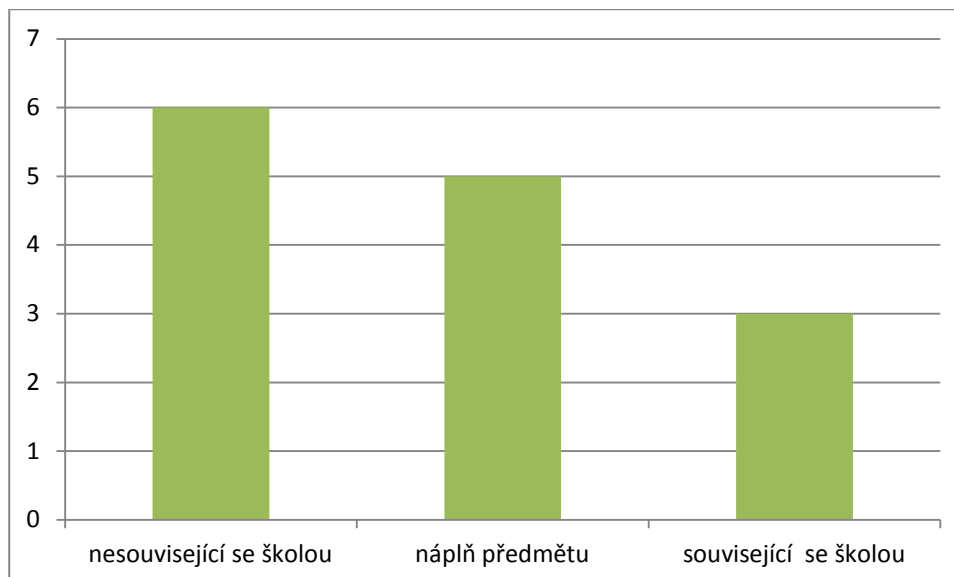
Příloha č. 26: Graf výskytu předmětu dějepis v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

O vlastivědě se divák sledovaných televizí mohl dozvědět celkem 14krát, z toho 8 výskytů se týká školy nebo náplně předmětu. Např. Boskovicko a Poličsko vydalo svou regionální učebnici, nebo jak vypadá taková ukázková hodina vlastivědy, na které žáci měli vymyslet vynález a představit ho celé třídě (*Zahraniční kritika ministra školství*¹¹⁵).

¹¹⁵ *Události*. ČT1. 7. 2. 2012

Příloha č. 27: Graf výskytu předmětu vlastivěda v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

Přírodopis se v televizích objevil jen 5krát. *Přírodní laboratoř v Rapoticích*¹¹⁶ - v pořadu *Přidej se*, se mluvilo o výuce přírodopisu, která je podle Doc. PaedDr. Jan Farkače, CSc. zaměřená do teorie a málo do praxe. O tom, jaká je náplň předmětu a co by si děti z přírodopisu měly odnést, nepadla ani zmínka.

Občanská výchova proběhla médií celkem 11krát, z toho se pouze jeden výskyt týkal toho, co se v rámci předmětu občanská výchova učí. V rámci Událostí a komentářů se řešilo, že by děti měly navštívit v rámci tohoto předmětu soudní jednání a vězení, aby měly představu o tom, jak to na takových místech chodí (*Trest za korupci*¹¹⁷).

¹¹⁶ *Přidej se*. ČT2. 10. 6. 2012

¹¹⁷ *Události, komentáře*. ČT24. 29. 11. 2012

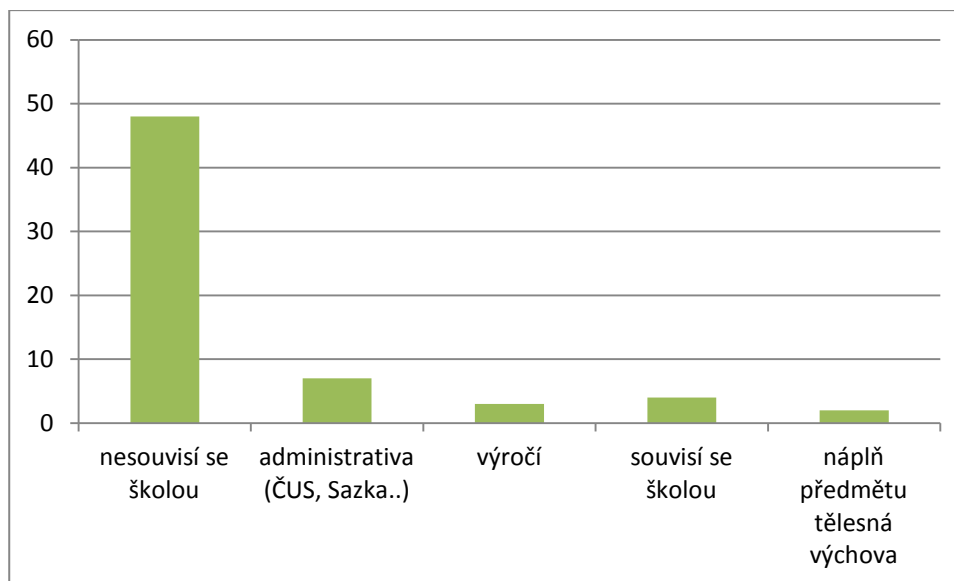
Hudební výchova se vyskytla ve sledovaných televizích 13krát, byla zmíněna v souvislosti s vysvědčením, s organizací Letní školy hudební výchovy v Liberci nebo s hodnocením učitelů. Jaká je náplň předmětu, jestli děti na hodinách hudební výchovy zpívají lidové písně nebo se učí i hudební teorii, to se z televizí divák nedozvěděl.

Výtvarná výchova je na tom velmi obdobně jako hudební výchova. Předmět se zmiňuje jen okrajově a o obsahu se nedozvídáme nic. U **tělesné výchovy** je situace jiná, za rok 2012 čítá tělesná výchova 64 výskytů. Mezi výskyty, které nesouvisí se školou (celkem se jedná o 48), se počítají záležitosti kolem Sazky, ČSTV (dnes už ČUS – Česká unie sportu, od roku 2013) a financování sportovních akcí, v zimě například ve Špindlerově mlýně. Co se týče předmětu tělesná výchova ve škole, ze zmíněných 64 výskytů se školy týká šest. Mezi ně patří například: *Jak funguje gymnázium v Hostivicích?*¹¹⁸, konkrétně jaké sporty děti při hodinách tělesné výchovy provozují nebo *Jak přilákat děti ke sportu?*¹¹⁹, reportáž z Událostí, ve které se řeší obezita českých dětí a to, jak jim zpopularizovat pohybové aktivity. I u předmětu tělesná výchova jsem zařadila kategorii **Výročí**, protože se celkem 3 výskyty týkají právě připomínky významné události nebo osobnosti, která měla co dočinění s tělesnou výchovou (výročí Sokola pražského, připomínka Emila Zátopka).

Příloha č. 28: Graf výskytu předmětu tělesná výchova v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

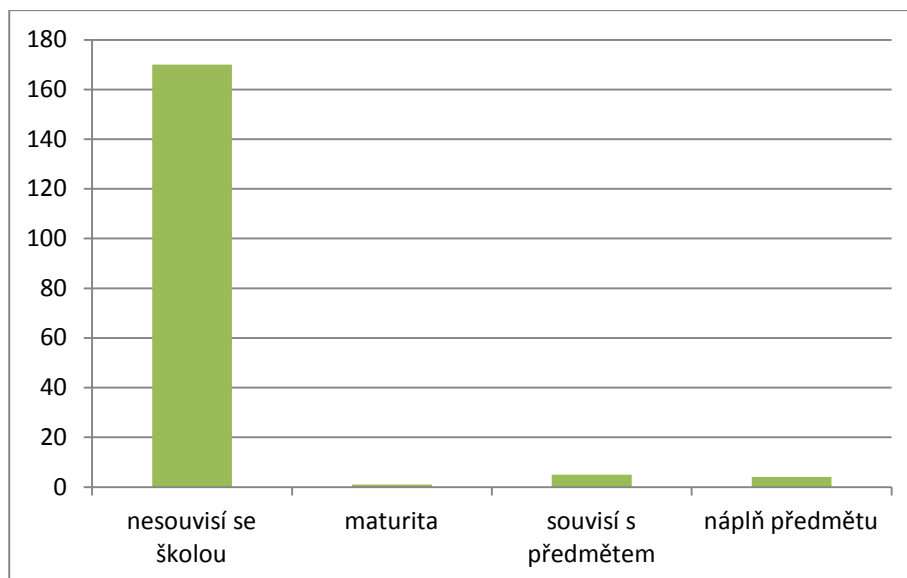
¹¹⁸ *Události v regionech*. ČT1. 2. 3. 2012

¹¹⁹ *Události*. ČT1. 10. 9. 2012

Pojem **chemie** se v televizích vyskytoval často, celkem 180krát, z toho se však 170 výskytů netýkalo školy. Pouze deset výskytů se týkalo školy, předmětu chemie nebo maturitní zkoušky. Pokud v databázi hledáme pojem chemie, dostaneme tolik výskytů proto, že se slovo chemie vyskytuje i ve zprávách a pořadech, které souvisejí s energetikou, léčbou nemocí, výzkumy, ekologií nebo se složením potravin. Všechna tato témata jsou celkem atraktivní a v médiích se objevují často. Například v období kolem Silvestra a oslav Nového roku se vyskytovaly zprávy týkající se pyrotechniky a ohňostrojů, ve kterých je také slovo chemie používáno.

Příloha č. 29: Graf výskytu předmětu chemie v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

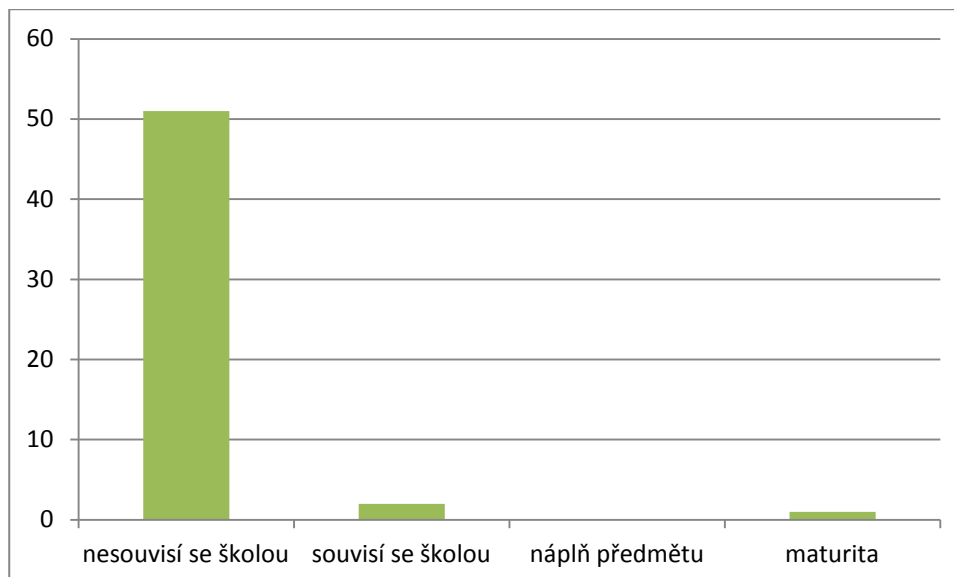
Co se týče chemie a školy, diváci se mohli dozvědět, že ve Vítkovicích se bude budovat nové interaktivní výukové centrum (*Interaktivní výukové centrum ve Vítkovicích*¹²⁰) nebo že *Nezvyklé vyučování zažili žáci ze základní školy ve Všerubec*¹²¹, které spočívalo v tom, že jedna z učitelek při hodině chemie upustila nádobu s kyselinou dusičnou. Toto je mimochodem další příklad toho, jak televize Nova zařazuje do hlavní zpravodajské relace události lokálního charakteru, které nemají žádný přesah do celospolečenského kontextu a nejsou zásadní pro diváky z celé České republiky. U těchto zpráv je hlavním kritériem jejich zajímavost.

Biologie se ve sledovaných televizích za rok 2012 objevila 54krát, z toho jeden výskyt se týkal maturity a další se týkají školy, ale jen okrajově biologie. Zbylé výskyty vůbec se školou nesouvisí, nicméně se řeší výzkumy léků proti rakovině a dalším chorobám, nejrůznější vědecké objevy v biologii a ekologické otázky. O náplni předmětu se z televizí nedozvíme nic.

¹²⁰ *Události v regionech*. ČT24. 7. 10. 2012

¹²¹ *Odpolední televizní noviny*. TV Nova. 31. 10. 2012

Příloha č. 30: Graf výskytu předmětu biologie v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

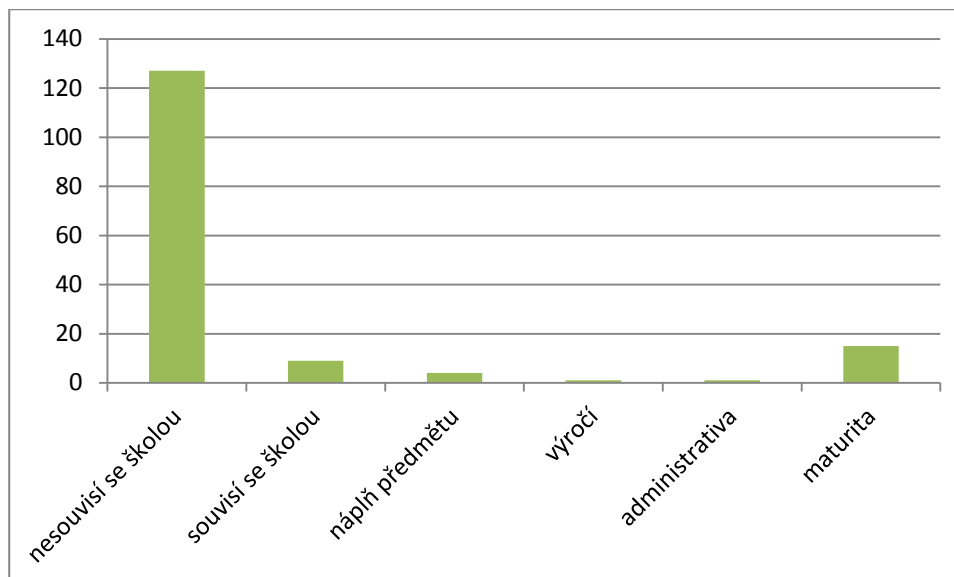
Fyzika se jako pojem vyskytla celkem 157krát, z toho se 13 výskytů týkalo školy a 15 maturity. V porovnání s biologií se toho diváci dozvěděli o fyzice více. Stejně jako u matematiky, fyzika nepatří mezi ty nejoblíbenější předměty a v televizích se řešila popularizace tohoto předmětu. Například skrz vědeckou show britského vědce Michaela Londesborougha (*Britský vědec lákal studenty*¹²² nebo tím, že se na hodinách fyziky pohybují roboti z lega, kteří umí měřit teplotu a vzdálenost (*Nevšední učební pomůcka*¹²³).

Pokud se podíváme na předměty **fyzika**, **biologie** a **chemie**, lze souhrnně poukázat na to, že jsou mediálně jen málokdy asociovány se školou. Jejich výskyt v této souvislosti je spíše vzácný a z hlediska agendy je to naprosto marginální téma, což ostatně platí pro obsah školního vzdělávání obecně.

¹²² *Události v regionech*. ČT1. 31. 10. 2012

¹²³ *Události v regionech*. ČT24. 30. 12. 2012

Příloha č. 31: Graf výskytu předmětu fyzika v televizích za rok 2012, rozděleno podle kategorií dle významu

Environmentální výchova nepatří ke klasickým vyučovaným předmětům, spíše se jedná o součást občanské výchovy, základů společenských věd nebo vlastivědy či přírodopisu. Je to disciplína, která v posledních letech nabývá na významu třeba právě v souvislosti s popularizací ekologie nebo s otázkami týkajícími se globálního oteplování. Ve sledovaných televizích se tento pojem objevil celkem čtyřikrát, což není velké číslo. Z těchto výskytů se pouze dva týkají okrajově školy - *Opravený Kaprálov mlýn v provozu*¹²⁴ a *Ze známé lesní restaurace se stane vzdělávací centrum*¹²⁵ a oba se týkají výstavby centra environmentální výchovy pro děti.

Multikulturální výchova ve vybraných televizích nebyla zmíněna ani jednou. Nulový výskyt těchto pojmů jako průřezových témat dokazuje skutečnost, že minimálně

¹²⁴ *Události v regionech*. ČT24. 9. 9. 2012

¹²⁵ *Události v regionech*. ČT24. 18. 3. 2012

na úrovni mediálního diskursu prakticky neexistuje. Podobně jako **rodinná výchova** a **francouzský jazyk**, nula výskytů.

Příloha č. 32: Porovnání předmětů mezi sebou

	celkem výskytů	maturita	obsah předmětu, co se děti učí
český jazyk	96	49	2
matematika	405	123	10
anglický jazyk	18	2	2
německý jazyk	9	0	1
francouzský jazyk	0	0	0
dějepis	46	1	11
vlastivěda	14	0	5
přírodopis	5	0	0
základy společenských věd	2	0	1
občanská výchova	11	1	1
hudební výchova	13	0	0
výtvarná výchova	19	1	0
tělesná výchova	64	0	2
chemie	180	1	4
biologie	54	1	0
fyzika	157	15	4
rodinná výchova	0	0	0
finanční gramotnost	37	0	4

Z porovnání předmětů mezi sebou je jasně vidět, o kterých se ve vybraných televizích nejvíce mluvilo – byl to český jazyk, matematika, dějepis, chemie, tělesná výchova, biologie a fyzika. Matematika má velmi vychýlený počet výskytů směrem nahoru oproti ostatním předmětům, i když se opět jen zlomek z nich týkal školy a vzdělávání. Nicméně můžeme říct, že na úrovni mediálního diskursu je prostor věnovaný obsahu vzdělávání vnitřně velmi nevyvážený.

Větší množství výskytů u několika předmětů může signalizovat, že se o těchto předmětech rodiče dozví spoustu informací. Ale většina z výskytů se vůbec netýká školy či pojmů ve významu předmětu ve škole, ale používají se v jiných významech a souvislostech (například chemie – energetika, biologie – výzkumy, léky). Největší přehled o tom, co se v daných předmětech učí, by mohli mít rodiče o matematice a dějepisu. O předmětech se také mluví ve spojitosti s maturitní zkouškou, a to nejvíce o českém jazyce a matematice, což je logické vzhledem ke složení předmětů maturitních zkoušek.

Další pojmy

Mezi zkoumaná klíčová slova jsem zařadila i spojení **finanční gramotnost**, protože se o ní v posledních letech v médiích mluvilo hodně. Odborníci volali po zavedení finanční gramotnosti do škol. Za rok 2012 se tento pojem objevil 37krát a z toho 4krát v souvislosti se školou. Jednalo se o výskyty - *Připomínky k revizi vzdělávacích programů*¹²⁶, *Má se ve škole učit finanční gramotnost?*¹²⁷, *Finanční výchova by měla být na školách povinná*¹²⁸ a *Finanční výchova povinně*¹²⁹. Všechny se týkaly právě toho, zda se má finanční výchova vyskytnout v učebnicích žáků na základních a středních školách.

Zajímavé je porovnání výskytu pojmů **humanitní, přírodovědný a technický obor**. Nejméně výskytů má humanitní (41), zbylé dva mají stejný počet výskytů – 65. Otázka uplatnění absolventů je nejvíce diskutovaná u technického oboru (14),

¹²⁶ *Polední události*. ČT24. 10. 11. 2012

¹²⁷ *Zprávy ve 12*. ČT1. 29. 8. 2012

¹²⁸ *Události*. ČT1. 29. 8. 2012

¹²⁹ *Ekonomika*. ČT24. 29. 8. 2012

u humanitního je to 5 výskytů a u přírodovědného oboru se o absolventech vůbec nemluví.

Příloha č. 33: Výskyt pojmů humanitní, technický a přírodovědný obor v televizích za rok 2012, příklady výskytů u vybraných kategorií

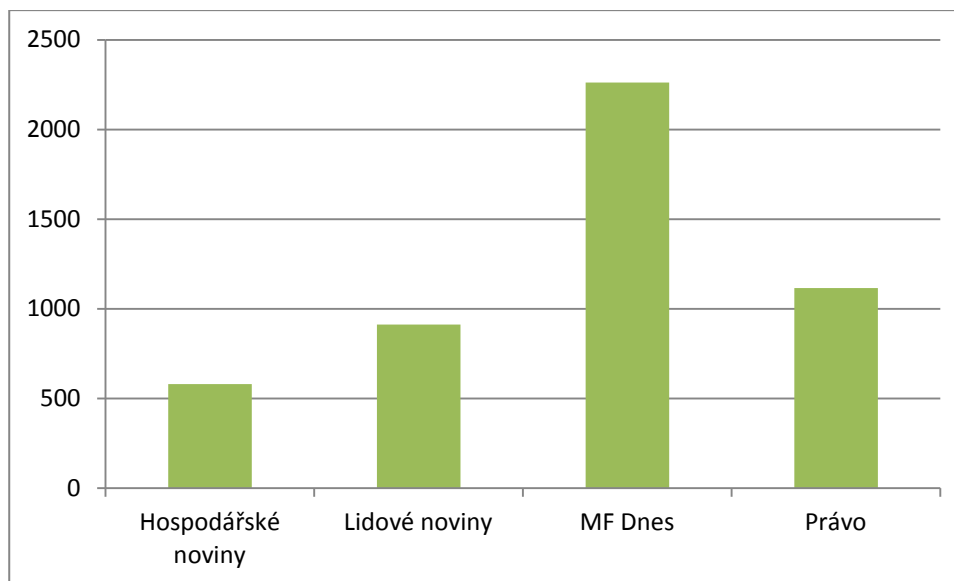
	celkem výskytů	absolventi a jejich uplatnění	souvisí se školou, maturitou
humanitní obor	41	5	0
technický obor	65	14	5
přírodovědný obor	65	0	2

2.2.2 Celostátní deníky

Školství

Za rok 2012 se čtenář vybraných periodik mohl o školství dozvědět z celkového počtu 4869 článků. Nejvíce jich bylo v Mladé frontě Dnes a v Právu.

Příloha č. 34: Graf výskytu pojmu „školství“ v tisku za rok 2012

Kategorií, do nichž jsem přiřazovala články, které obsahují pojem „školství“, je celkem dvanáct:

- **Vysoké školy a reforma školství** – tuto kategorii jsem vyčlenila zvlášť, jelikož mne ve výzkumu zajímá primárně tematika školství v souvislosti se základními školami
př. *Vysokoškolský gordický uzel* (Hospodářské noviny, 6. 3. 2012, *Názory*, str. 9), *Za dva roky se vysoké školy změnily* (Lidové noviny, 17. 2. 2012, *Příloha Akademie*, str. 2), *Vedoucí katedry končí, nutíla studentům trička* (Mladá fronta DNES, 25. 1. 2012, *Z domova*, str. 4)
- **Přijímací zkoušky**
př. *Pardubický kraj: opět jednotné přijímačky* (Právo, 21. 2. 2012, *Severovýchodní Čechy*, str. 10), *Na přihlášku na střední školu máte už jen dva týdny* (Mladá fronta DNES, 29. 2. 2012, *Kraj Zlínský*, str. 2), *Přijímačky: Letos trochu jinak* (Mladá fronta DNES, 10. 2. 2012, *Kraj Pardubický*, str. 2)

- **Zápisy do školy**

př. *Dětský den D. Začínají zápisy* (Právo, 17. 1. 2012, Jihozápadní Čechy, str. 11), *Předškoláci mohou k zápisu již tento pátek* (Mladá fronta DNES, 25. 1. 2012, Kraj Olomoucký, str. 1), *Žáky zapisují hned po narození* (Lidové noviny, 17. 1. 2012, Akademie, str. 18)

- **Absolventi a jejich uplatnění**

př. *Válka o talenty dávno začala, vábí je cizina* (Hospodářské noviny, 9. 5. 2012, Česko, str. 5), *Chyba: rodiče chtějí právníky, trh chce řemeslníky* (Mladá fronta DNES, 28. 2. 2012, Příloha – zaměstnavatelé, str. 52), *Rektoři: Univerzity se stanou líhni zaměstnanců pro firmy* (Právo, 2. 3. 2012, Studium, str. 9)

- **Státní maturita**

př. *Maturity jsou nastaveny špatně* (Lidové noviny, 10. 1. 2012, Akademie, str. 20), *Cermat beztrestně střílí od boku* (Mladá fronta DNES, 25. 5. 2012, Názory, str. 11), *Maturity o jedné úrovni, povinné předměty dva* (Právo, 3. 11. 2012, Zpravodajství, str. 2)

- **Testování žáků**

př. *Neberte testování žáků příliš vážně* (Hospodářské noviny, 16. 3. 2012, Česko, str. 5), *Liberecký kraj připravuje testy pro žáky devátých tříd* (Mladá fronta DNES, 16. 1. 2012, Kraj Liberecký, str. 1), *Nebojte se testů 5. a 9. tříd, chladí vášně školní inspekce* (Právo, 21. 5. 2012, Zpravodajství, str. 3)

- **Ministr školství, ministerstvo školství**

př. *Dobeš jede za svými největšími odpůrci* (Hospodářské noviny, 12. 1. 2012, Česko, str. 5), *Setkání Dobeše s akademiky skončilo*

krachem (Lidové noviny, 24. 1. 2012, Domov, str. 4), *Ministrův nápad by zavřel 10 středních škol* (Mladá fronta DNES, 28. 1. 2012, Kraj Pardubický, str. 1)

- **Co se žáci ve škole učí, obsahy jednotlivých předmětů** – toto je stěžejní kategorie, ve výzkumu se snažím zmapovat, jaké mají rodiče informace o tom, jaká je náplň jednotlivých předmětů
př. *Dva moravské kraje se zapojí do inovace výuky historie* (Právo, 7. 1. 2012, Střední a Východní Morava, str. 54), *Místo učení dílny a zahrada* (Lidové noviny, 30. 3. 2012, Domov, str. 5), *Hravá matematika se firmám líbí, daly na ni už tři miliony korun* (Hospodářské noviny, 17. 5. 2012, Česko, str. 5)
- **Neformální vzdělávání, alternativní vzdělávání, mimoškolní aktivity** – souvisí se vzděláváním, ale neprobíhá ve škole nebo to znamená odklon od tradičního způsobu výuky
př. *Evropské projekty neformálního vzdělávání* (Hospodářské noviny, 25. 1. 2012, Příloha – Kariéra a vzdělávání, str. 24), *Místo aby opisovali, studenti Wikipedii i tvoří* (Právo, 17. 2. 2012, Studium, str. 8), *Otevřela se první dětská galerie umění* (Právo, 15. 3. 2012, Praha – Střední Čechy, str. 11), *Ne pro školu, pro život se učíme* (Hospodářské noviny, 29. 10. 2012, Názory, str. 11)
- **Administrativa, financování školství**
př. *Škola dostane Havlovo jméno za týden, o letišti rozhodne vláda* (Mladá fronta DNES, 11. 1. 2012, Z domova, str. 3), *Budete jíst polévky, nařídil Dobeš studentům* (Mladá fronta DNES, 7. 1. 2012, Titulní strana, str. 1), *Ředitel školy čelí obvinění, že kvůli dotaci*

falšoval počty dětí (Mladá fronta DNES, 5. 1. 2012, Kraj Karlovarský, str. 2)

- **Související se školou**

př. *Přeplněné první třídy - to je pro některé školy recept na úspěch* (Mladá fronta DNES, 30. 1. 2012, Kraj Zlínský, str. 2), *Do české školy lze chodit i v USA* (Lidové noviny, 19. 6. 2012, Akademie, str. 21), *Poslední textilní škola v zemi slaví. Funguje 160 let* (Mladá fronta DNES, 22. 3. 2012, Kraj Liberecký, str. 5)

- **Nesouvisející se školou** – do této kategorie spadají výskyty, které tematicky se školou nesouvisí, dále také přehledy zpráv nebo upoutávky na zpravodajské relace (součástí výzkumu jsou články/zprávy a reportáže jako takové) nebo zprávy týkající se školství, ale ne školství v České republice

př. *Dnes se volí vedení Olomouckého kraje* (Právo, 19. 11. 2012, Střední a Východní Morava, str. 10), *Slovenský premiér nabídl učitelům s dlouhou praxí definitivu* (Právo, 4. 12. 2012, Ze zahraničí, str. 8), *Kulturní bilance roku 2012* (Lidové noviny, 22. 12. 2012, Orientace/Salon, str. 25)

Podíváme-li se na jednotlivé kategorie, můžeme, podle počtu výskytů, identifikovat, která témata jsou pro daný titul lákavější a dávají jim tak více prostoru.

Příloha č. 35: Tabulka znázorňující počet výskytů pojmu „školství“ v jednotlivých kategoriích a v jednotlivých denících

	HN	LN	MF DNES	Právo
vysoké školy a reforma	25	40	122	37
nesouvisí	396	569	1306	693
testování žáků	5	29	6	3
ministr školství, ministerstvo	39	46	84	96
Co se žáci ve škole učí, obsah předmětu	18	21	58	13
neformální vzdělávání, mimoškolní aktivity, alternativní přístupy ke vzdělávání	7	23	18	18
administrativa, financování	35	78	323	142
státní maturita	13	37	132	40
souvisí se školou	19	49	137	53
absolventi a jejich uplatnění	22	8	44	8
zápisy do školy	0	2	22	8
přijímací zkoušky	0	10	10	4
CELKEM VÝSKYTŮ	579	912	2262	1115

Reforma vysokých škol a témata kolem vysokých škol se nejvíce řešila v Mladé frontě DNES, stejně jako témata administrativy, státní maturity a absolventů. O zápisech do škol se psalo nejvíce v MF DNES, ale to je dáno tím, že je ze sledovaných titulů nejčtenější a je vydávána v regionálních mutacích.

V Lidových novinách se 29krát za rok 2012 zabývali testováním žáků, a pokud se blíže podíváme na titulky jednotlivých zpráv, vysledujeme patrnou negativní tendenci. Lidové noviny se staví proti testování. Například *Mého syna testovat nebudou*

(Lidové noviny, 29. 5. 2012, Akademie, str. 19), *Testování dětí? Hlavně bič na školy* (Lidové noviny, 22. 5. 2012, Domov, str. 4), *Chci vědět, proč děti testovat* (Lidové noviny, 21. 5. 2012, Domov, str. 4), *Nekastujte děti na chytré a hloupé* (Lidové noviny, 21. 5. 2012, Domov, str. 4) a další.

Lidové noviny jsou na prvním místě i v další kategorii **Neformální vzdělávání, alternativní přístupy** s celkovým počtem 23 článků.

Kategorie, která je pro tuto práci nejdůležitější, **Co se žáci ve škole učí**, byla z celkového počtu 4 868 článků zastoupena 110 články napříč sledovanými deníky, což je pouze 2, 26 %. Mladá fronta Dnes má v této kategorii 58 článků, Lidové noviny 21 článků, Hospodářské noviny 18 článků, stejně tak Právo.

Čtenáři Hospodářských novin se dozvěděli o náplni předmětů a školní výuce svých dětí, například, jak se na některých školách děti učí moderní dějiny (do výuky se zvou pamětníci, děti navštěvují výstavy, do výuky jsou začleněny dokumentární filmy), o multikulturní výchově a ekonomických pojmech (jako je inflace), které se učitelé snaží dětem vysvětlit. Častým tématem, nejenom v Hospodářských novinách, je výuka matematiky a jak ji pojmout zábavnou formou. Matematika a fyzika jsou předměty, které bývají výukou spíše monotónní a děti tolik nebaví, proto se řeší, jak jim učivo přiblížit a zatraktivnit. Mezi trendy ve výuce patří zapojení moderních technologií, využití tabletů ve školách a vzdělávací aplikace. Hospodářské noviny se věnovaly klesající oblibě německého jazyka, za kterou mohou částečně předsudky, které se společnosti přetrvávají z minulosti.

Lidové noviny psaly o tom, že pro vietnamské děti existuje zvláštní písanka, o výuce jazyků, která staví na memorování slovíček a gramatických jevech, ale děti se ve škole nenaučí v cizím jazyce konverzovat, protože na to v hodinách není prostor. Čtenáři měli možnost dočíst se o diskusi, která se vedla ohledně výuky cizích jazyků a správné době, kdy s ní u dětí začít. Dále o tom, jak nejen děti, ale i dospělí, bojují s pravopisem a psaním velkých či malých písmen u názvů a vlastních jmen a v souvislosti s českým jazykem o zavedení nového písma Comenia Script, kterým začala psát část žáků prvních tříd. Některé děti mají výjimku a mohou psát tiskacím písmem, ovšem lze to jen s povolením rodičů. Co se týče předmětů a jejich zavádění, v novinách se psalo o znovuzavedení povinné dopravní výchovy.

V Mladé frontě DNES se čtenáři mohli dočíst o nově vznikající škole pro chovatele a jezdce, o tom, jak motivovat děti ke studiu jazyků, o zavedení nového písma (tomu se věnoval velký prostor), o iniciativě učitelů zrušit větný rozbor vyučovaný v rámci českého jazyka. Učitelé dějepisu zavádí do hodin promítání filmů, aby žákům zpestřili výklad. Některé školy zavádějí přípravné třídy, aby pomohly s přípravou žáků. Mezi názory se objevují hlasy, které odmítají biflování dětí a poukazují na jeho neefektivitu. Školy by děti měly naučit hlavně přemýšlet, ne vyjmenovat z paměti české panovníky v chronologickém pořadí. Tento okruh témat je nejmórazněji zastoupen právě v Mladé frontě DNES, a to nejen na stránkách rubriky Názory. Školáci z Ústí nad Labem se zamýšleli, jak vylepšit výuku o holocaustu ve školách. Článek o dotacích hodin tělocviku vyvolal debatu o tom, zda nejsou české děti obézní a zda by neměly mít o hodinu tělocviku navíc. Tak, jako v ostatním tisku, i v Mladé frontě se řešilo používání elektroniky v hodinách – notebooky, tablety pro žáky.

Jako poslední je na řadě deník Právo, ve kterém se vyskytovala stejná témata jako u předchozích deníků. Moderní technologie ve vyučování, nové písmo, zábavnější pojetí hodin dějepisu, matematiky a fyziky.

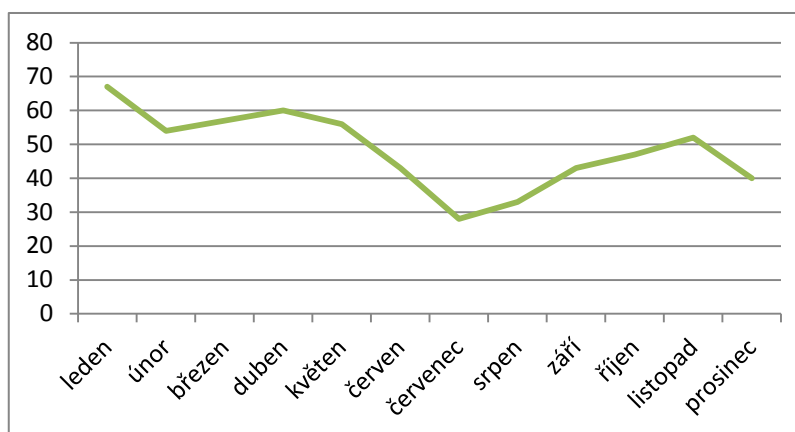
Témata z kategorie **Co se žáci učí ve škole**, rozhodně nepokrývají problematiku školství v celé jeho šíři. Čtenáři deníků mohli zaznamenat, že se zavedl nový typ písma, že se do hodin pokoušejí implementovat moderní technologie, ale nedozvěděli se nic o tom, co se děti učí v biologii, chemii nebo občanské výuce. Z předmětů vyčnívá matematika a částečně fyzika, u těchto předmětů se řešilo jejich pojetí a panovala shoda na tom, že by výuka měla být více názorná a zábavná. Na druhém místě byl dějepis, ale jen jeho výsek – moderní dějiny. Do výuky moderních dějin se učitelé snaží přidat dokumentární filmy, exkurze a přizvat pamětníky, aby si děti uvědomily, že některé zásadní události nejsou tak vzdálené, jak by se to mohlo zdát. Do žebříčku prvních tří předmětů by se ještě daly řadit cizí jazyky, primárně angličtina. V médiích se řešilo, kdy u dětí začít s výukou cizího jazyka a jak ji zlepšit, aby byly děti schopné konverzovat. Současný systém je založený spíše na memorování gramatických pravidel a slovní zásoby, což není pro praktické využití jazyka tolik efektivní.

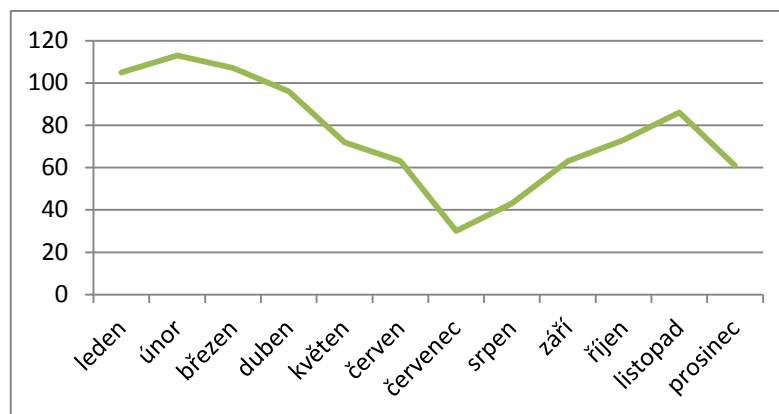
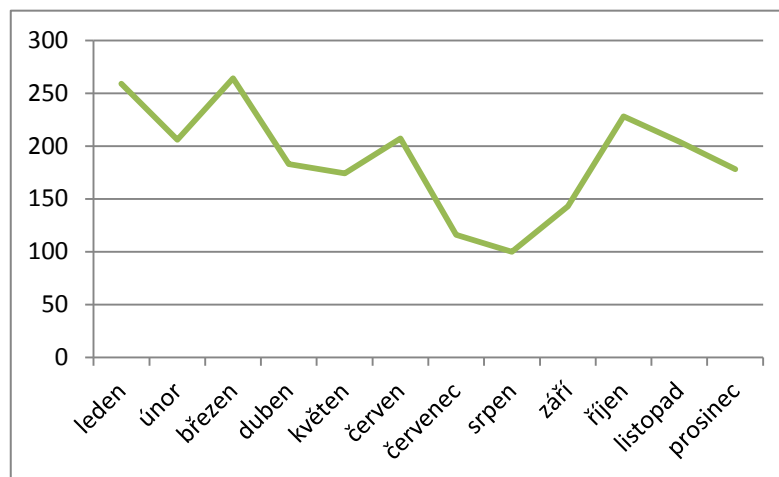
Podíváme-li se na rozložení zpráv v čase, grafy jednotlivých výskytů po měsících jsou si více méně dost podobné. Na začátku roku je výskyt zpráv vyšší a postupně klesá, v květnu počty drží nahoře ještě maturity, ale letní měsíce jsou na zprávy o školství relativně chudé. Se začátkem školního roku počet zpráv opět stoupá, a v období na konci října a začátkem listopadu se křivka zlomí a počet zpráv klesne.

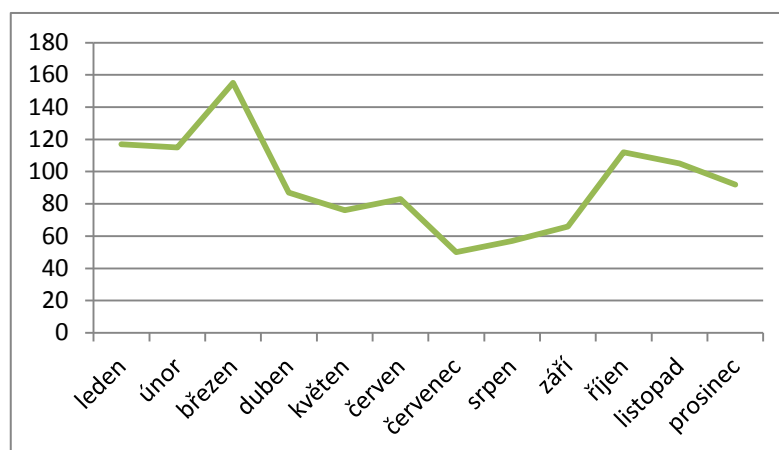
Nicméně i mezi tituly vidíme rozdíly. Tvary křivky MF Dnes a Práva mají vzájemně více podobný tvar, stejně tak je podobná křivka Hospodářských a Lidových novin. Znamená to, že během roku jsou období většího zájmu o daná témata. Nejvíce vrcholů má křivka MF Dnes, která zároveň čítá nejvíc výskytů hledaných klíčových slov.

Příloha č. 36: Grafy počtu výskytů pojmu „školství“ podle deníků v jednotlivých měsících

**Hospodářské
noviny**

Lidové noviny**MF DNES**

Právo**Předměty ve škole**

Prvním předmětem, na který se podíváme blíže, je **český jazyk**. Celkem se za rok 2012 vyskytl tento pojem ve sledovaných novinách 395krát, ale většina výskytů se netýkala školy (213).

Příloha č. 37: Tabulka výskytů pojmu český jazyk podle kategorií

psaní, písmo	1
gramatika	6
soutěže v rámci předmětu, úspěch dětí v této oblasti	2
maturita	112
testování	23
přijímací zkoušky	8
metody a způsoby výuky	9

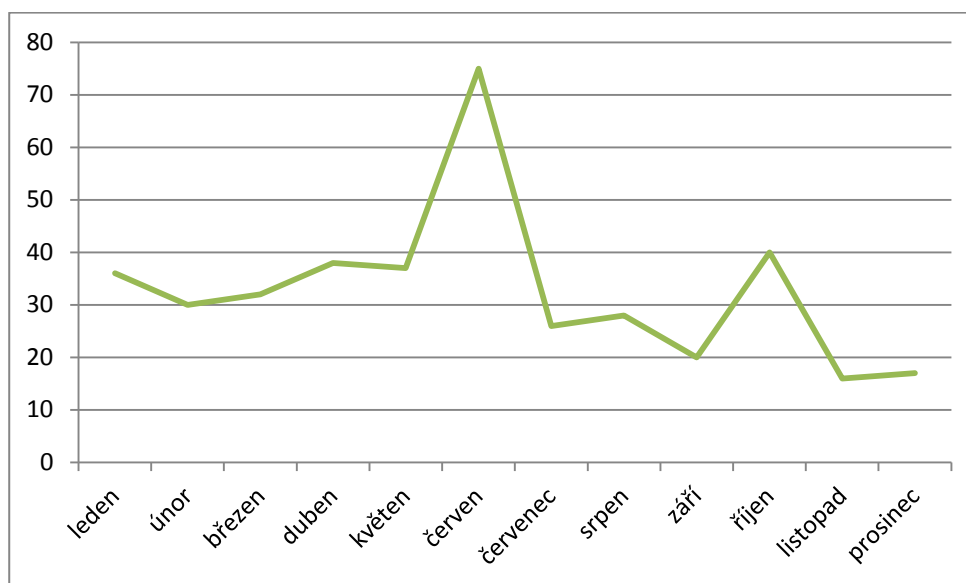
čtení, literatura	4
hodnocení v předmětu, výsledky	3
co se učí v českém jazyce	5
hodinová dotace na předmět	1
alternativní metody učení	8
nesouvisí s vyučováním a předmětem český jazyk na ZŠ a SŠ	213

O českém jazyce se nejvíce psalo v souvislosti s maturitní zkouškou, jíž je český jazyk povinnou součástí. Na druhém místě je kategorie testování, které je také většinou z českého jazyka. Jednalo se například o články *Liberecký kraj připravuje testy pro žáky devátých tříd* (Mladá fronta DNES, 16. 1. 2012, Kraj Liberecký, str. 1) nebo *Expertí radí s testováním žáků. Rady si každý přeložil po svém* (Mladá fronta DNES, 14. 2. 2012, Z domova, str. 6).

Výskyty v dalších kategoriích se pohybují v řádu jednotek. Ohledně náplně předmětu se mohli čtenáři například dozvědět, že učitelé připravili žákům vyučování na téma hokej nebo různé názory o tom, jak se má učit sloh či psát fejeton. Pod český jazyk také spadá zavedení nového písma – Comenia Script, přesto se v souvislosti přímo s českým jazykem článek o písmu vyskytl pouze jednou.

Křivka výskytů pojmu český jazyk podle měsíců nekopíruje křivku výskytu pojmu školství. Největší výkyv směrem vzhůru zaznamenáváme v květnu a červnu a je způsoben maturitními zkouškami. Další větší výkyv je na přelomu září a října. Mezi témata, která se řešila v tomto období, patří opět maturity a řešení stížností vztahujících se k nim a přijímací zkoušky na víceletá a čtyřletá gymnázia.

Příloha č. 38: Graf výskytu pojmu český jazyk podle měsíců

Matematika, stejně jako v televizích, se v tisku vyskytovala často (celkem 1 307 výskytů, z toho 991 nesouvisí s výukou ani předmětem matematiky na základních či středních školách). Je zajímavé, že počet článků, které nesouvisí s matematikou, je poměrně vysoký. Může za to používání matematiky v jiném kontextu (například slovní spojení „volební či předvolební matematika“ či dokonce „sněmovní matematika“ v souvislosti s politickými tématy, „geniální matematik“, „matematika v hudbě“, „pojistný matematik“, atd.) nebo pokud se představuje osoba a uvádí se dosažené vzdělání, obor působnosti.

Nejvyšší počet výskytů, bez kategorie **Nesouvisí s matematikou ve škole**, má **Maturita**, a za ní následuje **Testování a přijímací zkoušky**. Matematika je součástí všech těchto záležitostí, stejně tak jako český jazyk. Kategorie **Co se žáci učí v matematice** je zastoupena 23 články. Psalo se o tom, jak „*Žáky trápí zlomky a desetinná čísla*“ (Hospodářské noviny, 31. 1. 2012, Česko, str. 5), co dětem dělá

největší potíže v matematice a jaké používají učebnice. Kategorie **Jak se matematika vyučuje**, je zastoupena 31 výskyty. Mohli jsme se dočíst, že pro děti nebývá matematika zábavná, hlavně pro ty starší, od páté třídy dál a někteří učitelé se to snaží změnit - *Ukážou nápoje v supermarketu a matematika bude zábavnější* (Mladá fronta DNES, 5. 3. 2012, Jižní Morava, str. 2), *Recept učitele: matematiku „vypráví“ dětem v pohádkách* (Mladá fronta DNES, 14. 5. 2012, Z domova, str. 3), *Matematika: z obávaného předmětu zábava* (Právo, 17. 8. 2012, Studium, str. 16), *Dvě myši rovná se kočka. I tak se mají děti naučit matematiku* (Právo, 20. 10. 2012, Titulní strana, str. 3). Mezi alternativní přístupy k výuce matematiky patří metoda profesora Milana Hejného nebo projekt Khanova škola.

K matematice se váže i kategorie **Výsledky**, výsledky žáků se dají celkem jasně změřit, na rozdíl od humanitně zaměřených předmětů, proto je zde za rok 2012 24 výskytů. Čtenáři se mohli dozvědět, že žáci velkých škol se učí lépe než ti z menších, rozdíl v matematice se u žáků z různých škol prohlubují nebo obecně zpráva z listopadu - *České děti hloupnou...*(Mladá fronta DNES, 26. 11. 2012, Z domova, str. 2) a zpráva z prosince - *Konečně. Čeští školáci se zlepšují* (Mladá fronta DNES, 12. 12. 2012, Z domova, str. 3).

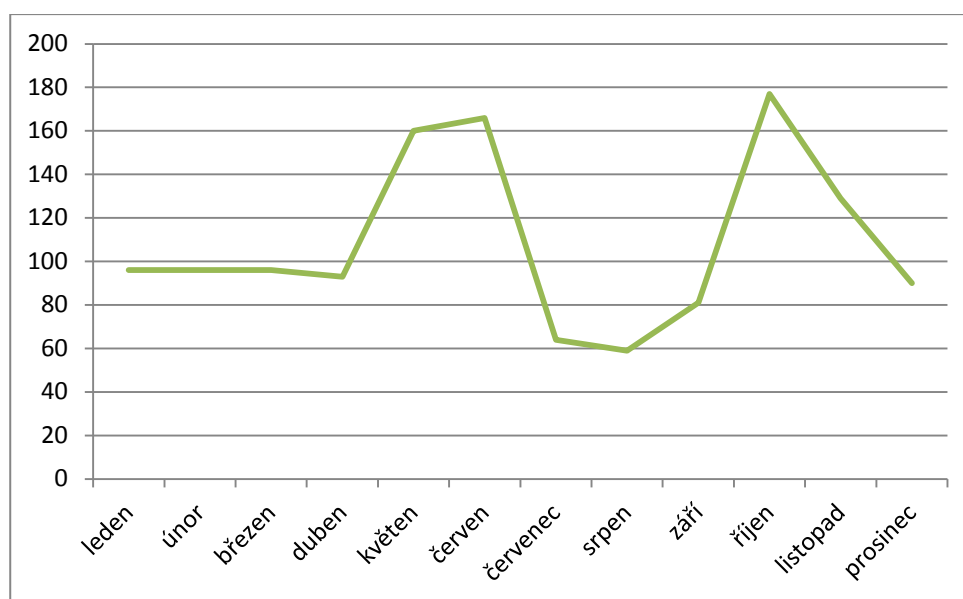
Příloha č. 39: Tabulka výskytu pojmu matematika podle kategorií

co se žáci učí v matematice	23
testování, přijímací zkoušky	54
alternativní přístup	20
zápisy	3

maturita	161
výsledky	24
jak se učí matematika	31
nesouvisí s výukou ani předmětem matematiky na ZŠ a SŠ	991

Na časové ose v grafu níže je vidět, že stejně tak jako český jazyk, i matematika má dva velké výkyvy. První v období maturit a druhý na přelomu října a listopadu, kdy se v novinách objevovala nejvíce dvě témata – stížnosti proti maturitám a přijímací zkoušky na střední školy.

Příloha č. 40: Graf výskytu pojmu matematika podle měsíců

Anglický, německý a francouzský jazyk se v porovnání s českým jazykem vyskytovaly v novinách méně. Anglický jazyk měl celkově 111 výskytů, z toho se dva týkaly přijímacích zkoušek, 7 výskytů ohledně maturit a 14 výskytů se týkalo metod

učení jazyka. Ostatní výskyty nesouvisely se školou. Mezi zmiňované alternativní přístupy patří například články o pobytech au-pair v zahraničí, škola hrou nebo konverzace s rodilými mluvčími. Při výuce cizích jazyků je důležitá motivace, aby žáci věděli, proč se jazyk učí a uměli ho používat v konkrétních situacích - *Učení jako umění nadchnout žáka pro cizí jazyk* (Mladá fronta DNES, 27. 2. 2012, Severní Čechy, str. 3), *Hrajte scénky, procvičujte konkrétní situace* (Mladá fronta DNES, 31. 8. 2012, Kraj Moravskoslezský, str. 4).

Německý jazyk měl o dva více výskytů v tisku než jazyk anglický, přesto ho řadím na druhé místo, jelikož počet článků, které souvisejí se školou, byl nižší než u jazyka anglického. Ze 113 výskytů se jeden týkal alternativních metod výuky, dva se týkaly maturity a pět souviselo s předmětem německý jazyk na školách. Jednalo se o tyto konkrétní články: *Střední školy berou němčinu jako prioritu* (Právo, 31. 1. 2012, Jihozápadní Čechy, str. 10), *Děti z Ústí „šprechtily“. A co si myslí o Německu?* (Mladá fronta DNES, 12. 7. 2012, Severní Čechy, str. 4), *Proč se u nás učit německy?* (Mladá fronta DNES, 12. 7. 2012, Severní Čechy, str. 4), *Slycháme: Němčina zní tvrdě* (Lidové noviny, 11. 9. 2012, Akademie, str. 18) a *Gymnázia se zaměří na cizí jazyky* (Mladá fronta DNES, 16. 10. 2012, Příloha střední školy, str. 53).

Francouzský jazyk se mihl ve sledovaných novinách pouze 10krát, z toho se jediný výskyt týkal školy, konkrétně maturity.

Dějepis byl v tisku poměrně hodně zastoupen (celkem 297 výskytů), z toho se 6 týkalo maturity a 28 toho, jak se dějepis učí. Stejně jako v televizi, i v tisku se řeší, jak

dětem ozvláštnit hodiny a hodiny chronologického výkladu dějin. Zapojení filmů do výuky, vyprávění seniorů a pamětníků, nahrazení učebnic interaktivními tablety.

U **vlastivědy** se 3 výskyty z 29 týkaly školy, u přírodopisu tomu bylo 8 výskytů z 58. Rodič by si z těchto zpráv nemohl udělat obrázek o tom, co se v těchto předmětech učí, protože středem zájmu byla obec Králíky, která si vytvořila vlastní regionální učebnici, poté otevření přírodovědných učeben nebo to, že se děti místo učení dostali k manuální práci v dílnách a na zahradách.

Občanská výchova a základy společenských věd jsou na tom ještě hůře. Základy společenských věd byly v novinách zmíněny 25krát, z toho jeden článek byl o maturitách a další tři souvisely se školou, ale ne s náplní předmětu. U občanské výchovy, která má celkem 40 výskytů, se šest týkalo školy (například organizace studentských voleb v rámci tohoto předmětu nebo důraz na to, aby se v dětech budoval charakter).

Výskytů pojmu **tělesná výchova** bylo celkem 295, opět většina z těchto výskytů neměla přímou souvislost s hodinami tělesné výchovy ve školách. Psalo se o různých sportovních akcích, sportovcích, sportovních areálech, o činnosti sportovních svazů. Během roku 2012 se řešila hodinová dotace tělesné výchovy, zda by měla být přidána třetí hodina týdně, na toto téma navazovaly články o obezitě dětí a prospěšnosti pohybových aktivit. Dva výskyty patří hodnocení a sedm výskytů se týkalo toho, co děti na hodinách tělesné výchovy dělají, například, že si vyzkoušely pětiboj nebo jiné olympijské disciplíny.

Příloha č. 41: Tabulka výskytu pojmu tělesná výchova podle kategorií

sportovní svaz	25
vysoké školy	16
absolventi	2
co se učí v rámci předmětu	7
stavba sportovišť pro děti	7
hodnocení v předmětu	2
hodinová dotace předmětu	9
nesouvisí se školou	227

O **biologii** se téměř nepíše jako o předmětu ve škole, píše se o biologii v širším slova smyslu – vědecké objevy, funkce lidského těla, léčiva, nejrůznější výstavy, medailonky vědců. Biologie jako pojem se objevovala například i v článcích týkajících se metanolové kauzy, která proběhla v roce 2012 médií nebo v článcích o biopotravinách. Jedenáct článků (z celkového počtu 326) se týkalo výstavby vědeckých laboratoří a výzkumných center při školách, aby je mohli využívat i studenti. Jeden výskyt se týkal mimoškolní aktivity, která souvisí s biologií - *Letní tábor? Děti poznávaly vědu a techniku. Třeba v laboratořích* (Mladá fronta DNES, 28. 7. 2012, Kraj Moravskoslezský, str. 1). Celkem 4 výskyty se týkaly toho, co se žáci v rámci předmětu učí - *Studenti gymnázia počítali, jak moc bolí facka* (Mladá fronta DNES, 16. 3. 2012, Kraj Liberecký, str. 3), *Zlínští studenti vyrazili vyčistit Kudlovský potok* (Mladá fronta DNES, 20. 4. 2012, Kraj Zlínský, str. 1), *Do učebnic proniká angličtina* (Lidové

noviny, 16. 10. 2012, Akademie, str. 21) a *Školáky přivítá robot Advee i netradiční hry* (Mladá fronta DNES, 11. 10. 2012, Region IT cluster, str. 4). Čtenáři neměli možnost se z těchto článků dozvědět, zda na základní škole například děti musí umět biologii člověka nebo jestli se zabývají biologii rostlin či zvířat nebo obojím.

Fyzika se jako pojem objevila ve sledovaných novinách celkem 824krát. Psalo se o ní v souvislosti se zbraněmi a situací na Blízkém Východě, jadernou fyzikou, vědeckými objevy, vesmírem. Fyzika, chápáno jako školní předmět, se v tisku objevila 73krát. Do toho počítáme maturity, různé akce a výstavy pro školáky, které se zaměřují na fyziku nebo třeba organizace Temelínské letní univerzity nebo Týdne vědy. Dvacet výskytů z oněch 73 patří kategorii **Jak se předmět vyučuje** – pro děti školy připravují noční vyučování fyziky, různé pokusy, místo učebnic tablety, objevil se robot Advee, který je velmi netradiční pomůckou ve vyučování. Některé školy disponují přímo učebnicemi fyziky, i o tom se psalo. Nicméně trend toho, že většina výskytů vůbec nesouvisí se školou, se potvrzuje i zde a platí i pro **chemii**.

Z 829 výskytů se 796 netýká chemie jako předmětu na základní škole. Řeší se vědecké objevy, vynálezy, potravinové doplňky, barevná piva o Velikonocích nebo např. týmová chemie ve fotbalovém družstvu, co s trávníkem na jaře nebo vztahový problém – *Když ve vztahu chybí jiskra*. Co se týče výskytů majících souvislost se školou, tak se psalo o různých akcích, které mají děti přilákat k vědě (14), o tom, jak se chemie učí, aby byla pro žáky zábavnější (16 výskytů). Pro děti si učitelé připravují různé pokusy, projektové vyučování, někde mají dokonce učebnice psané v angličtině.

Další pojmy

U dalších pojmů, jiných než jsou názvy předmětů, nejde o obsahovou analýzu, protože se nedají dost dobře použít v jiných souvislostech než se školou. Státní maturita, zápis do první třídy – pojmy, které jsou vždy spjaté se školou. Pro účely výzkumu jsem zjišťovala jejich počet a výskyt v čase, aby se dalo srovnávat s výzkumem, co a kdy se psalo o školních předmětech.

Státní maturita se objevila v tisku celkem 522krát, velkou část výskytů jsem zaznamenala u jednotlivých předmětů. Co se týče počtu výskytů, nejvíce (150) jich bylo v červnu a květnu, logicky, v období maturit.

Zápis do první třídy i výskyty tohoto pojmu se v čase lišily, celkem jich bylo 87, z toho 67 bylo v lednu a 11 v únoru, přesně v období zápisů. **Multikulturní výchova** nebyla pro tisk zajímavá, nepsalo se o ní. **Environmentální výchova** na tom byla lépe, se třemi výskyty, jedna ze tří zpráv se týkala dětí z Přerova, které vyjely do školy v přírodě se zaměřením na environmentální výchovu.

2.2.3 Porovnání výskytů hledaných pojmů v televizích a tisku

Počty výskytů jsou vyšší v tisku. Je to částečně způsobeno tím, že v tisku je více prostoru pro články, jak v klasických rubrikách, tak v přílohách. Přesto, že má Česká televize plnohodnotné zpravodajství (mezi sledovanými televizemi je ČT1, ČT2, ČT24

a TV NOVA), více výskytů je v tisku (sledované titulky – Lidové noviny, Hospodářské noviny, Mladá fronta DNES a Právo), který je zaměřen na zpravodajství, má také regionální mutace, přílohy a magazíny.

Mezi předměty vedou **matematika** a **dějepis**, mají nejvíce výskytů v kategorii **Co se žáci učí v rámci předmětu ve škole**. Nicméně čísla to nejsou vysoká, když se podíváme na sloupce s celkovým výskytem. Z těchto čísel jasně vyplývá, že média nepřinášejí rodičům informace o tom, co se v předmětech děti učí, a pokud rodiče mají zájem o tyto informace, rozhodně jim nestačí sledovat televizní zpravodajství, publicistiku nebo číst denní tisk.

Příloha č. 42: Tabulka porovnání celkového výskytu, článků a AV materiálů, v kategorii „Co je obsahem předmětu, co se žáci učí“

	TELEVIZE		DENÍKY	
	celkem výskytů	obsah předmětu	celkem výskytů	obsah předmětu
český jazyk	96	2	395	5
matematika	405	5	1307	23
anglický jazyk	18	2	111	0
německý jazyk	9	1	113	0
francouzský jazyk	0	0	10	0
dějepis	46	11	297	28
vlastivěda	14	5	29	0
přírodopis	5	1	58	4
základy společenských věd	2	0	25	0
občanská výchova	11	1	40	0
hudební výchova	13	0	45	0
výtvarná výchova	19	0	66	5
tělesná výchova	64	2	295	7
chemie	180	4	829	3
biologie	54	0	326	4
fyzika	157	4	834	2

3. Vzdělávání očima mediálních konzumentů

3.1 Populace, vzorek, jednotka

Výzkumný soubor (**populace**), na který výsledky výzkumu vztahují, je skupina rodičů, jež mají děti na základní škole. Vzhledem k tomu, že jejich děti absolvují povinnou školní docházku, mohlo by pro ně toto téma být zajímavé a osobně se jich dotýká.

Vzorek, tj. část populace, se kterou konkrétně pracují ve výzkumu, jsou rodiče, kteří se účastnili polostrukturovaného rozhovoru, a rodiče, kteří vyplnili dotazník. Vzhledem k tomu, že výběr byl zcela náhodný, výzkumnou metodou byla zvolena metoda tzv. sněhové koule - respondenti se postupně nabalovali a samovolně přibývaly další kontakty. „Metoda sněhové koule znamená, že dotazovaný, jenž je výzkumníkem vybrán, pak dále doporučuje další možné účastníky výzkumu.“¹³⁰ Vzorek není vzorkem reprezentativním, protože v něm převažují rodiče, kteří mají středoškolské a vysokoškolské vzdělání, což není charakteristické pro celkovou populaci.

Rodiče, kteří podstoupili polostrukturované rozhovory, jsou znázorněni jako **jednotky**, které se neslučují s průměrnou populací, ale jsou jistým směrem vychýlení. Nicméně rozhovory, podpořené strukturovaným dotazníkem, založeným na principu stejných otázek, pomáhají k dotvoření celistvějšího obrazu o tom, jak je referování médií rodiči vnímáno.

Výsledky dotazníku jsou podrobněji představeny v podkapitole 3. 2. 2, stejně tak výsledky polostrukturovaných rozhovorů (podkapitola 3. 2. 1) a celý přepis strukturovaných rozhovorů je součástí kapitoly Přílohy.

¹³⁰ HOLÁ, Lenka. *Mediace a možnosti využití v praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013, 512 s. ISBN 978-80-247-4109-3, str. 126

3.1.1 Hypotézy

Hypotézy byly stanoveny před uskutečněním rozhovorů a vytvořením struktury otázek dotazníku.

Předpokládejme, že cílová skupina (rodiče) se z médií dozvídají o administrativě a tématech preferovaných mediální agendou, která respektuje více jednotlivé body zájmu (příprava na přijímací zkoušky, maturita, nový školní rok, politická rozhodnutí). Dalším předpokladem je stanovisko, že se mediální publikum z médií dozvídá jen částečné (nebo žádné) informace o skutečném obsahu, průběhu a důsledcích v oblasti vzdělávání.

Těž předpokládám, že se o tematiku školství se zajímá více ta část mediálního publika, která patří mezi rodiče dětí v předškolním věku, budoucí prvňáčky nebo se nachází v okamžiku přechodu mezi jednotlivými stupni vzdělávání.

3.2 Postoje rodičů k informování médií o vzdělávání a školství

Po rozboru toho, jak o vzdělávání referují média, je na místě podívat se na problematiku z opačného pohledu – konzumenta mediálních obsahů. V tomto případě na rodiče, který se o toto téma zákonitě zajímá nejvíce. V rámci výzkumu bylo vedeno 20 polostrukturovaných rozhovorů s rodiči, kteří byli shromážděni opět metodou sněhové koule, tzv. nabalováním. Dále, na základě otázek v rozhovorech, byl sestaven dotazník, který zodpovědělo 92 rodičů, a který má ověřit na širším vzorku, zda referování médií v oblasti vzdělávání rodičům stačí.

3.2.1 Polostrukturované rozhovory

Metoda strukturovaného rozhovoru je volena záměrně, protože se jedná už o sekundární výzkum, jenž je doplňkem hlavního rozsáhlého výzkumu. Otázky i alternativy jsou v rozhovorech dané, výsledky se snáze zpracovávají.

V tezích jsem stanovila, že proběhne focus group s rodiči, která proběhla, ale nepřinesla žádné relevantní výsledky. Mezi úskalí focus group patří to, že se téma řeší jen po povrchu. Vzhledem k tomu, jak povrchní znalost tématu rodiče mají, nedošlo k žádným zásadním zjištěním. Navíc se skupinová dynamika přizpůsobila nejsilnějšímu členovi skupiny, který názorově ovlivnil zbytek účastníků.¹³¹ Rozhodla jsem se proto pro strukturované individuální rozhovory s otevřenými otázkami, které podpořím ještě dotazníkovým šetřením.

Proběhlo dvacet rozhovorů, jejichž výsledky jsou zaznamenány v příložené infografice níže.

Celkem se rozhovorů účastnilo 7 mužů a 13 žen, průměrný věk respondentů byl 37,55 let a podmínkou bylo, že mají alespoň jedno dítě na základní škole. Na otázku: Jaký denní tisk čtete alespoň jednou týdně - dvanáct respondentů odpovědělo, že žádný, když už, tak kupují časopisy. A u zbývajících převažovala Mladá fronta Dnes. To by odpovídalo celospolečenskému trendu dle měření čtenosti denního tisku. Pokud nepočítáme bulvární deníky, Mladá fronta si dlouhodobě drží prvenství.

Co se týkalo sledování zpravodajství v televizi, jen čtyři respondenti řekli, že žádné zpravodajství nesledují, ať už z časových důvodů nebo vůbec nevlastní televizi. Nejsledovanějšími zprávami jsou podle výsledku rozhovorů zprávy na České

¹³¹ MORGAN, David L. *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu*. Vyd. 1. Tišnov: Sdružení SCAN, 2001. 99 s. Scan; sv. 40. Metodologie; 2. ISBN 80-85834-77-4., str. 26 - 30

televizi a televizi Nova. Respondenti zpravidla uváděli dva televizní kanály, protože pokud zpravodajství vůbec sledují, přepínají z kanálu na kanál. Na různých stanicích jsou zprávy v různý čas, a proto jich zhlédnou za večer více.

Pokud porovnáme sledovanost zpravodajství u vzorku rodičů s měřením sledovanosti v České republice, zjistíme, že vzorek respondentů se odchyluje od hodnot celorepublikových dat. Na prvním místě je zpravodajství televize Nova, rodiče v rozhovorech však nejčastěji sledují ČT1.

Z rozhovorů vyplynulo, že dotazovaní rodiče nejčastěji hledají informace na internetu. Výjimečně hledají odpověď u známých nebo v literatuře.

O tom, jak média referují o vzdělávání, nepřemýšlí, často byli zaskočeni touto přímou otázkou. Na další otázku: Jaké oblasti je v médiích zajímaví - vybrali z nabízených možností vzdělávání, zdravotnictví. Podle zájmů pak volili kulturu, ekonomiku či sport nebo politiku. To, že je nejvíce zajímavá vzdělávání a zdravotnictví, odpovídá zjištění z Google Trends, které je popsáno ve čtvrté kapitole.

Ti respondenti, kteří se o vzdělávání aktivně zajímají, mají spíše nedostatek informací, představovali by si jich více a vyhovovalo by jim rozdělení na dílčí témata – alternativy ve vzdělávání, domácí vzdělávání. Lze u nich vysledovat, že se současným školstvím nejsou spokojeni.

Příloha č. 43: Infografika znázorňující výsledky polostrukturovaných rozhovorů

Mají rodiče dostatek informací z médií o vzdělávání?

7 respondentů

13 respondentek

Průměrný věk
respondentů je 37,55
let.

Jaké noviny čtete alespoň jednou týdně?

■ MF Dnes (23%) ■ Lidové noviny (5%)
■ Hospodářské noviny (9%) ■ Blesk (5%) ■ Právo (5%)
■ nečtu denní tisk (55%)

Na jaké televizní stanici sledujete zpravodajství?

■ ČT1 (37%) ■ ČT24 (17%) ■ TV NOVA (23%)
■ TV PRIMA (10%) ■ nesleduji zprávy v televizi (13%)

Respondenti uváděli většinou více médií. Noviny zpravidla kupují jedny, ale televizí uváděli vždy více.

Máte dostatek informací o vzdělávání z médií?

3.2.2 Dotazníkové šetření

Dotazníkového šetření se zúčastnilo celkem 92 rodičů, ne všichni měli děti na základní škole, někteří měli děti mladší. Dotazník se vyplňoval prostřednictvím Google Docs online.

Průměrný věk respondentů je 34,55 let a největší procento z nich mělo středoškolské vzdělání s maturitou (62 %), vysokoškoláků bylo méně (38 %).

Příloha č. 44: Výsledky dotazníkového šetření – jaká periodika čtou respondenti alespoň jednou týdně

Co čtete alespoň jednou týdně?	
MF Dnes	26
nečtu noviny	25
internet	16
Blesk	10
Lidové noviny	6
Hospodářské noviny	5
Regionální noviny	4
E15	2
Právo	2
Reflex	2
Respekt	2
Rytmus života	2
Čas pro hvězdy	1
IT	1
Katka	1
Moje šťastná hvězda	1
Regenerace	1
Rovnost	1
Šíp	1
Týden	1

Na otázku „, Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?“ největší část označila Mladou frontu DNES, na druhém místě byla možnost, že nečtou žádné noviny. Na třetím místě se objevila možnost, že zprávy čtou pouze na internetu, ne v tištěné formě.

Pokud výsledky porovnáme se čteností deníků v České republice, liší se. Blesk vychází z dotazníku jako čtvrtá možnost, přitom z celorepublikového hlediska je to nejprodávanější titul. I výsledky sledovanosti zpravodajských relací neodpovídají průměru sledovanosti televizí, ani zpravodajských relací. Tabulky sledovaností jsou uvedené v předcházející kapitole.

Příloha č. 45: Výsledky dotazníkového šetření – na jaké televizní stanici sledují respondenti zpravodajství?

Na které stanici sledujete zprávy alespoň jednou týdně?	
žádné nesleduji	15
ČT1	50
ČT24	27
ČT2	5
NOVA	35
PRIMA	18
JOJ	1
Markýza	1

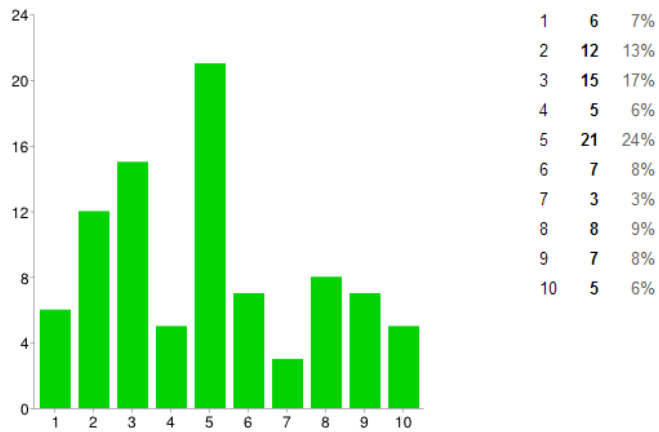
V rámci dotazníku měli respondenti označit, jak je zajímavá jednotlivá témata v médiích na stupnici od 1 (nejméně) do 10 (nejvíce). Respondenty z nabízených témat zajímá nejvíce zdravotnictví a vzdělávání, stejný výsledek vyplynul z rozhovorů a potvrdil to i nástroj Google Trends.

Je však zajímavé, že si většina respondentů neuvědomuje, že zprávy týkající se školství a vzdělávání jsou většinou o administrativě, reformách, zásadách ministerstva a dalších oblastech, které se samotnou školou tolik nespojují.

V následujících tabulkách je zachyceno, jak dotazovaní označovali zájem o vybrané oblasti v médiích. Svůj zájem měli vyznačit na stupnici 1 až 10, přičemž číslo jedna značí nezájem a číslo deset znamená, že se o danou oblast zajímají velmi.

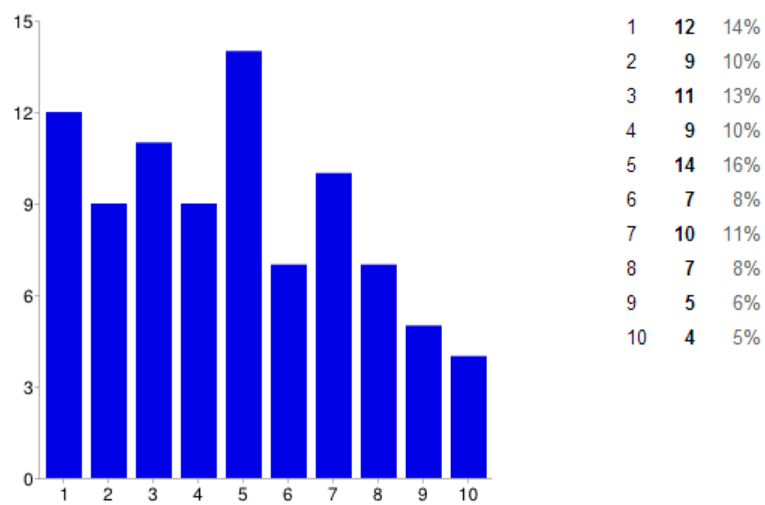
Příloha č. 46: Jak respondenty zajímá téma ekonomiky v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - EKONOMIKA

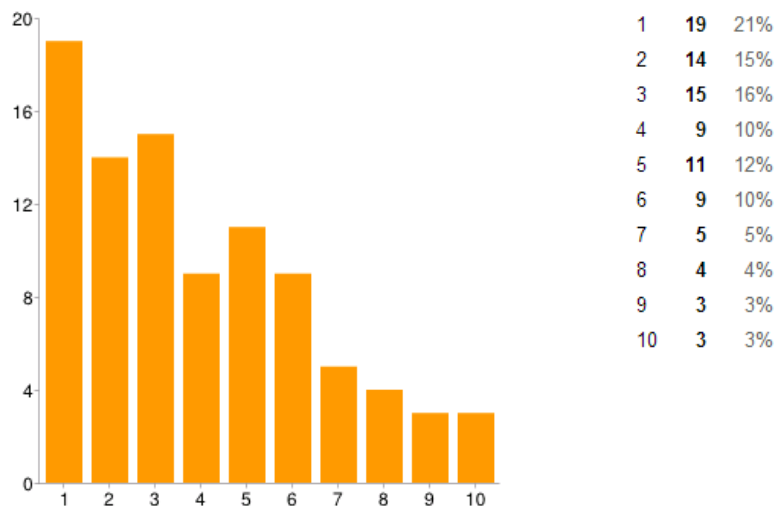
Příloha č. 47: Jak respondenty zajímá téma politika v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - POLITIKA

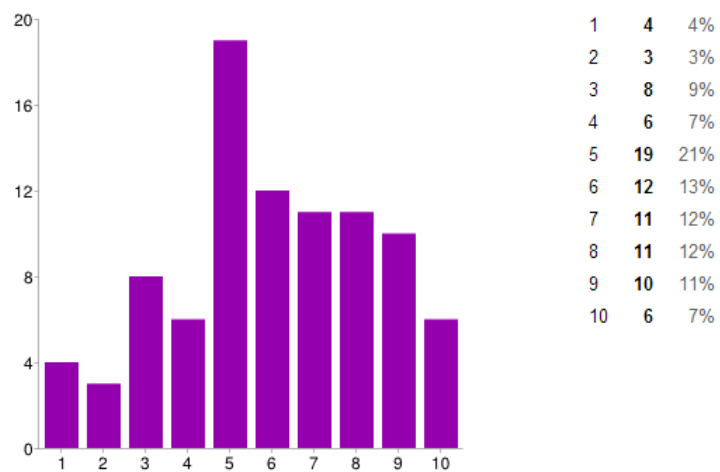
Příloha č. 48: Jak respondenty zajímá téma sport v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - SPORT

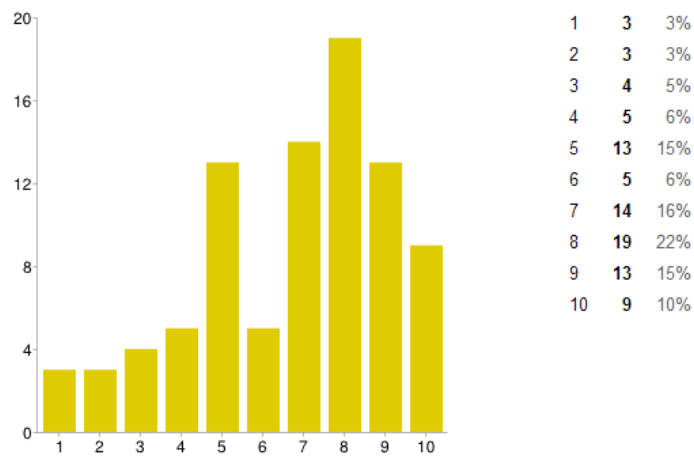
Příloha č. 49: Jak respondenty zajímá téma kultura v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - KULTURA

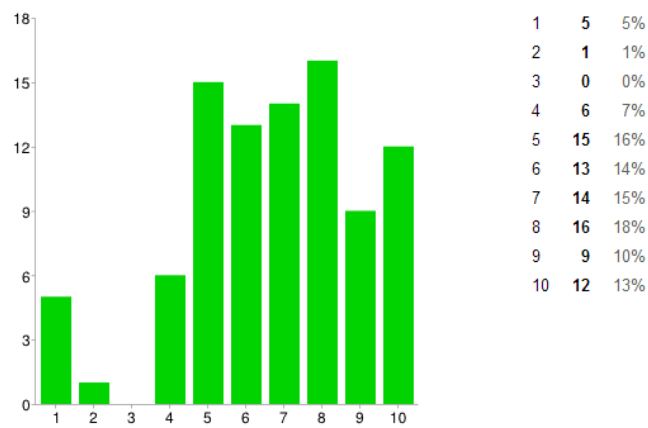
Příloha č. 50: Jak respondenty zajímá téma vzdělávání v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - VZDĚLÁVÁNÍ

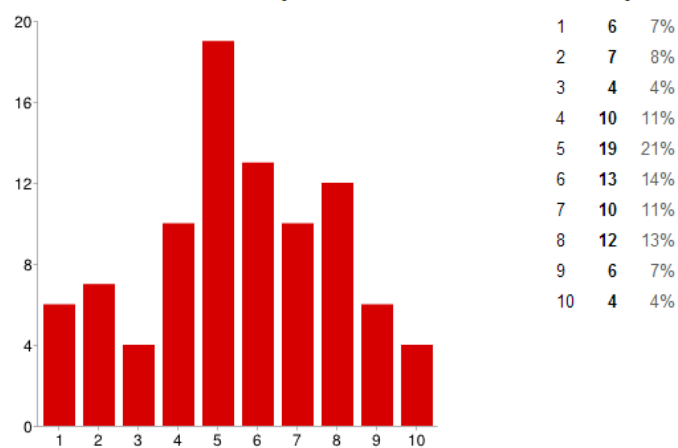
Příloha č. 51: Jak respondenty zajímá téma zdravotnictví v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - ZDRAVOTNICTVÍ

Příloha č. 52: Jak respondenty zajímají společenská témata v médiích

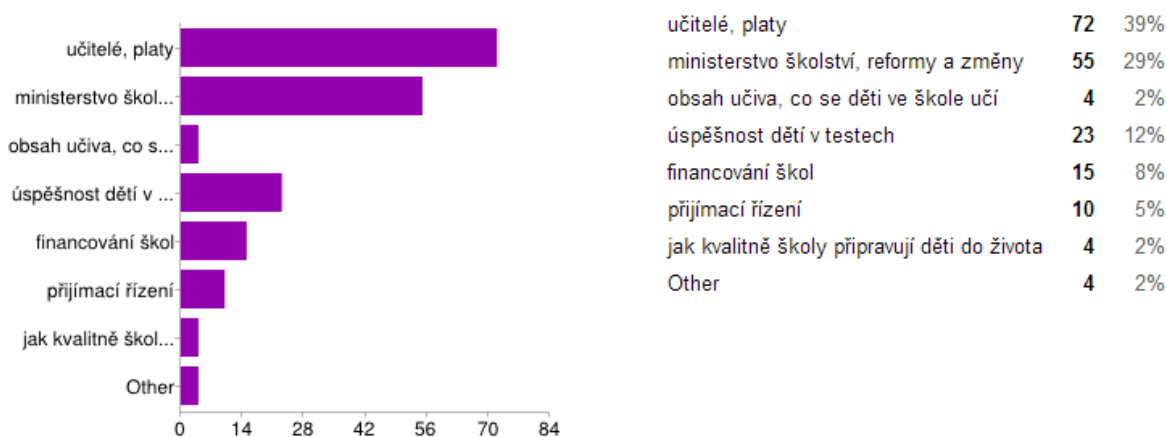
Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - SPOLEČENSKÁ TÉMATA

Respondenti měli v rámci dotazníku seřadit nabízená témata podle toho, jak moc se v souvislosti se školstvím a vzděláváním vyskytují. Na tuto otázku odpověděli následovně:

Příloha č. 53: Jaká téma se v souvislosti se školstvím objevují v médiích nejčastěji

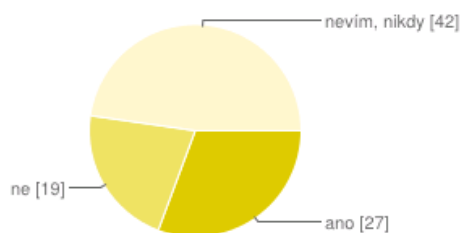
Vyberte, která témata se v médiích objevují podle Vás v souvislosti se vzděláváním nejčastěji?

Nejvíce (39 %) se podle respondentů píše o učitelích a platech ve školství. Pouze 2 % dotazovaných uvedlo, že média poskytují informace o tom, jak kvalitně školy připravují děti do života a o tom, co je obsahem učiva. To potvrzuje výchozí hypotézu, že média takové informace neposkytují, a potvrzují to i čísla z obsahové analýzy mediálních výstupů za rok 2012 vybraných televizí a celostátních deníků.

Příloha č. 54: Mají respondenti dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Odpověď	Číslo odpovědí	Podíl (%)
ano	27	31%
ne	19	22%
nevím, nikdy jsem o tom nepřemýšlel/a	42	48%

I když se podle respondentů nejvíce píše a mluví o platech ve školství nebo o tom, co dělá ministerstvo, na otázku, zda média referují dostatečně o školství a vzdělávání, odpovědělo 39 % respondentů, že ano. Největší část z nich (48 %) o ničem takovém nikdy nepřemýšlela. Z toho vyplývá, že vzorku dotazovaných stačí to, co média přinášejí, nebo že s touto otázkou se v podstatě rodiče vůbec nezabývají.

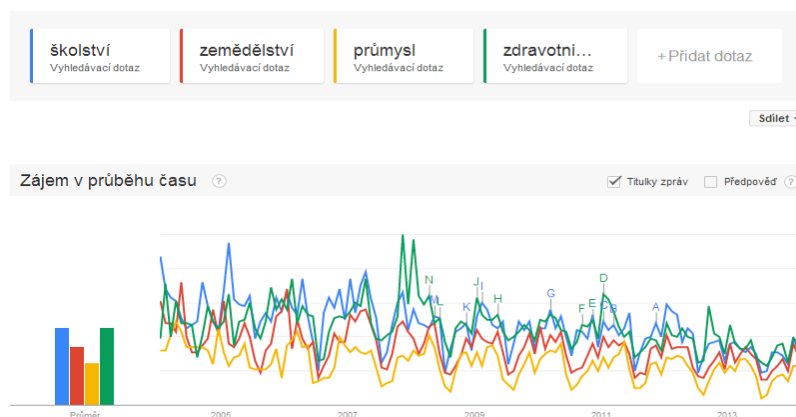
4. Výzkum a interpretace dat

4.1 Výzkumná otázka

Základní výzkumná otázka zní: Jak vybrané celostátní deníky a televize informují veřejnost o vzdělávání a školství, jaký mediální obraz o těchto tématech vytvářejí a jak na tento mediální obraz reagují rodiče školáků jako jedni z primárních adresátů takto tematizovaných mediálních sdělení. Vycházím z předpokladu, že informace objevující se v médiích odrážejí do značné míry to, co cílovou skupinu zajímá, ať už jde o diváky nebo čtenáře. Z dostupných zjištění vyplývá, že otázka vzdělávání a školství patří mezi prioritní témata stojící na vrcholu hodnotové pyramidy napříč různými sociodemografickými vrstvami.

Pokud se například podíváme pomocí nástroje Google Trends na objem vyhledávání výrazu školství například s výrazy průmysl, zemědělství a zdravotnictví, školství se zdravotnictvím patří k vyhledávanějším tématům na internetu. Což vypovídá o tom, že lidé se stejně zajímají o svoje zdraví jako o vzdělání.

Příloha č. 55: Výsledky vyhledávání pomocí nástroje Google Trends

(Google Trends, dostupné z

<http://www.google.com/trends/explore#q=%C5%A1kolstv%C3%AD%2C%20zem%C4%9Bd%C4%9Blstv%C3%AD%2C%20pr%C5%AFmysl%2C%20zdravotnictv%C3%A>
[D&cmpt=q](#) , citováno 29. 1. 2014, online)

Výzkumná otázka se dále zaměřuje na to, jak je oblast školství a vzdělávání prezentovaná, zda nepřevažují určitá pojetí a přístupy (např. pojmání vzdělávání a školství v jeho administrativní rovině), resp. na jak úzký okruh problémů se mediální zpracování tohoto tématu omezuje, dochází-li k ovlivnění určitými faktory, jako jsou sezónní vlivy (například maturita, vysvědčení, plošné testování žáků). Smyslem je ověřit, zda vlivem mediálního obrazu nedochází ke zploštění tohoto tématu, což by mohlo determinovat rozsah tzv. veřejné diskuse.

Analýzu mediálního obsahu v následující části porovnám s výzkumem provedeným na vzorku cílové skupiny, tj. s rodiči, se zapojením prvků kvantitativního i kvalitativního průzkumu a s cílem zmapovat, zda informace poskytované médiu pokrývají jejich zájem a do jaké míry se jejich zájmy rozcházejí s informačním rozsahem mediální produkce.

4.1.1 Výzkumný vzorek a výzkumná jednotka

Jako výzkumnou jednotku jsem si zvolila mediální výstupy celostátních televizí (ČT 1, ČT 2, ČT 24, TV Nova) a celostátních deníků (Hospodářské noviny, Lidové noviny, MF Dnes, Právo) za rok 2012, které se týkají vybraných oblastí souvisejících se školstvím a vzděláváním. Jako zdroj k vyhledání a získání těchto příspěvků jsem

využila monitoringové služby Newton Media, která poskytuje úplnou databázi záznamů produkováných sledovanými médii ve stanoveném období. Jsou to jednak archivované vydání denního tisku a také doslovné přepisy zpravodajských a publicistických pořadů v televizích.

Za kódovací jednotku považuji příspěvek, který obsahuje hledaný výraz. Tyto příspěvky jsem dále dělila podle témat. Výzkumný vzorek tvoří soubor všech mediálních příspěvků s výskytem hledaných výrazů, vše je omezeno na české školství.

Mediální obraz tvoří všechny příspěvky týkající se jednotlivých předmětů ve škole, přijímacích zkoušek, maturity a dalších oblastí těsně spjatých se školou. Příspěvky jsem nezařazovala do kategorií podle žánrů, protože to pro celistvý pohled na poskytované informace veřejnosti není relevantní.

4.2 Výzkumná metoda

Výzkum se dělí na několik kategorií – teoretický, aplikovaný, empirický a akademický (nebo též primární či základní).¹³² Výzkum v této diplomové práci je výzkumem aplikovaným. Aplikovaný výzkum se zabývá řešením praktických otázek a můžeme ho také dále dělit na akční, evaluační a kritický. Akční výzkum řeší aktuální potřeby s cílem změnit situaci a případně navrhnout jak. Evaluační výzkum hodnotí a posuzuje změny ve společnosti, například pokud proběhne restrukturalizace nebo vytvoření nových pravidel v jakémkoli oboru, výzkum se zaměří na jejich implementaci a přijetí společností. Výčet doplňuje ještě kritický výzkum a ten přináší popis fenoménů

¹³² REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009, 184 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6., str. 33

a jevů ve společnosti a právě kritický výzkum je další kategorií, do které by se zařadil výzkum této diplomové práce.

Toto dělení výzkumů není jediné. Výzkumy můžeme dělit i podle jejich očekávaného přínosu a to na orientační, diagnostický, explorační, explanační a prognostický. Orientační výzkum se volí, pokud potřebujeme získat základní vhled do problematiky, používá se často jako předvýzkum. Explorační výzkum se zabývá podstatou jevu a jeho vlastnostmi, zaměřuje se na hlubší příčiny a vztahy. Diagnostický výzkum prověřuje hypotézy a jejich proměnu v čase, mívá deskriptivní charakter. Explanační výzkum je na rozdíl od popisného diagnostického výzkumu zaměřen na výklad určitého jevu, jeho vnitřních struktur. Jedná se o komplexnější formu výzkumu, která může přinést i možnosti řešení problému či jevu. Prognostický výzkum přináší odpověď na otázku – co bude? – na základě empirických poznatků. Tento typ výzkumu používáme, pokud chceme co nejpřesněji nastínit vývoj hodnot, norem buď z hlediska krátkodobého (cca 5 let), střednědobého (10 – 15 let) či dlouhodobého (15 – 50 let).¹³³

Další velkou kategorií, pomocí níž přistupujeme k výzkumné práci, je rozdělení výzkumů na kvalitativní a kvantitativní přístup. Kvantitativní přístup patří k extenzivnímu výzkumu, kde jde o ověření hypotéz a sběru dat. Sběr probíhá standardizovanou metodou a data se pak vyhodnocují a hodnotí statistickými metodami. Cílem je zobecnit výsledky, aby se daly aplikovat i na širší souvislosti. Naopak kvalitativní výzkum patří mezi intenzivní a jde o vytváření nových hypotéz. Jev se zkoumá z mnoha aspektů a úhlů pohledu. Kvalitativní výzkum bývá časově náročnější než ten kvantitativní. U kvalitativního výzkumu využíváme například metodu hloubkových rozhovorů a data se vyhodnocují už v průběhu jejich shromažďování.

¹³³ REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009, 184 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6., str. 32 - 38

Tento výzkum hodně ovlivňuje i osoba výzkumníka, proto se výsledky nedají vždy aplikovat na širší okruh jevů.¹³⁴

Jako výzkumnou metodu při zpracovávání výzkumného vzorku jsem zvolila obsahovou analýzu sdělení a strukturální analýzu textů. „*Obsahová analýza je kvantitativní výzkumnou metodou pro systematický a intersubjektivně ověřitelný popis komunikačních obsahů, vycházející z vědecky podloženého kladení otázek.*“¹³⁵ Strukturální analýza spadá do kategorie kvalitativních výzkumných metod, přičemž text je zkoumán z hlediska obsahu a významu. Pohled na výzkumný vzorek je subjektivní, proto nemůžeme výsledky aplikovat na jiné texty a výstupy. Došlo by k nepřesnostem.

Kvantitativní obsahová analýza je systematický proces. „*It includes the careful examination of human interactions; the analysis of character portrayals in TV commercials, films, and novels; the computer-driven investigation of word usage in news releases and political speeches; and so much more. Content analysis is applicable to many areas of inquiry, with examples ranging from the analysis of naturally occurring language.*“¹³⁶ Výsledky analýzy se dají zaznamenat do grafů a tabulek, čímž můžeme i graficky znázornit zastoupení jednotlivých zjištění. Je třeba si uvědomit, že i v tomto procesu dochází k subjektivní deformaci. Počty výskytů zachycených jevů nemusí vůbec vypovídat o tom, jak tyto jevy působily na čtenáře a diváky vybraných médií. A dalším úskalím této metody je podle Brymana velký důraz

¹³⁴ REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009, 184 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6., str. 41

¹³⁵ SCHULZ, Winfried et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 2. ISBN 80-246-0827-8.

¹³⁶ NEUENDORF, K. A. *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks: SAGE publications, 2002. ISBN 0761919783. str. 98

na měření, který může vést do situace, kdy výzkumník preferuje to, co je měřitelné a může se stát, že přehlédne něco podstatného.¹³⁷

Poslední výzkumnou metodou je forma polostrukturovaných rozhovorů se zástupci cílové skupiny, s rodiči školáků v kombinaci s dotazníkovým šetřením. Cílem rozhovorů je zmapovat, jak rodiče vnímají mediální obraz školství. Zda jim nechybí nějaké informace nebo zda jim přijde referování zvolených médií dostatečné.

Dotazníkové šetření má ověřit, jak problematiku vnímá širší okruh cílové skupiny. Zároveň bude sloužit k ověření získaných dat, protože kvalitativní výzkum, formou polostrukturovaných rozhovorů, je zatížen pohledem výzkumníka. Závěry nejsou a nemohou být objektivní a přenositelné. Jak píše Carla Willigová, výzkumník by měl dodržovat etické zásady a snažit se zamyslet nad tím, jak jeho vlastní pozice může omezit či ovlivnit výsledky výzkumu.¹³⁸ U rozhovorů si stanovím okruhy otázek v daném pořadí a stejné otázky použiji i do dotazníku, který bude vyplňovat větší množství respondentů. Tento systém bude sloužit k ověření výsledků a identifikování tendence ve společnosti.

Kombinace zmíněných metod umožní vysledovat jednak četnost témat a zároveň se snaží podchytit kontext mediovaných informací. Výzkum je zaměřen jednak na producenty sdělení a za druhé na jejich příjemce, kterých se téma týká. Z těchto důvodů lze předpokládat, že výsledná zjištění budou komplexní.

¹³⁷ BRYMAN, Alan. Social research methods. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2008. xlii, 748 s. ISBN 978-0-19-920295-9., str. 197

¹³⁸ WILLIG, Carla. Introducing qualitative research in psychology: adventures in theory and method. 2nd ed. Maidenhead: McGraw-Hill Open University Press, 2008. ISBN 03-352-2115-7., str. 45

4.2.1 Fáze výzkumu

První fází je sběr mediálních výstupů obsahujících klíčové pojmy. K tomuto sběru jsem využila vyhledávač Newton Media Search, což mi poskytne jednak celkový počet výskytů v jednotlivých médiích a samotné texty. Vyhledáno bylo celkem 6 127 výskytů v tištěných médiích a 12 225 výskytů v televizi. Celkem je to tedy bylo 18 352 mediálních výstupů obsahujících klíčová slova, v každém z nich se promítá diskurs. Data byla vybraná za rok 2012. Vycházela jsem z předpokladu, že média vytvářejí určitou realitu¹³⁹, která ovlivňuje formování společnosti a jejích postojů ke všem oblastem života, samozřejmě i ke školství a vzdělávání.

Druhým krokem bylo pročtení mediálních obsahů a rozdělení do větších tematických celků (například maturita, testování žáků) a označení těch mediálních výstupů, které vůbec nesouvisejí s oblastí školství, a klíčové slovo se v nich objevuje v jiném významu. Vzhledem k velkému množství textů, které rok 2012 v souvislosti se školstvím přinesl, není možné provést hermeneutickou textovou a obsahovou analýzu, která je založena na literárně vědní interpretaci textů. *„Tímto postupem je možné analyzovat pouze několik málo textů, zato z mnoha různých aspektů. Pro*

¹³⁹ Jean Baudrillard mluví o pojmu hyperrealista - *„Pojem hyperrealita je užíván v sémiotice a postmoderní filozofii k popisu hypotetické neschopnosti vědomí rozlišit realitu od fantazie, obzvlášť v technologicky vyspělých, postmoderních kulturách. Hyperrealita je je prostředek k charakterizaci způsobu, jakým vědomí definuje, co je vlastně “reálné” ve světě, ve kterém množina medií může radikálně formovat a filtrovat původní událost či zkušenost.“*

Něco k pojmu hyperrealita. Sociologická trafika [online]. 2011 [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://srsen.wordpress.com/2011/07/11/neco-k-pojmu-hyperrealita/>

Toto téma rozvíjejí i další autoři (R. Barthes, S. Hall). Lze tedy spíše hovořit o tom, že média vytvářejí určité milieu, nikoliv realitu.

*zpracování většího množství textů je však tato metoda nevhodná. Navíc je tento způsob rozboru silně subjektivní.*¹⁴⁰

Třetím krokem byla analýza zjištěných informací. Porovnání kvantitativní části s kvalitativní a prezentace výsledků pomocí textového shrnutí a grafického znázornění výskytů.

4.3 Výsledky dotazníkového šetření a polostrukturovaných rozhovorů s rodiči

Média nejsou nositeli zpráv o školství tak, jak by téma zasluhovalo, nicméně cílové skupině to dle dílčích zjištění nevadí. Přitom v dotazníku respondenti označili vzdělávání a zdravotnictví za témata, která je v médiích nejvíce zajímají. Na otázku, o čem se v souvislosti se školství nejvíce mluví a píše, označili kategorii Učitelé a platy a pak kategorii Ministerstvo školství. Obsah učiva a to, jak kvalitně škola připravuje žáky do života, to byly kategorie objevující se na konci seznamu. Některá témata evidentně ulpívají publiku více v paměti, například platy. Takže podle rodičů tomu média nevěnují dostatečný prostor. Přesto má 31 % dotazovaných pocit, že média o školství referují dostatečně a 48 % o tom nikdy nepřemýšlelo a neumí odpovědět.

Vybraná skupina dotazovaných (celkem 92 respondentů dotazníku) byla nadprůměrná co do vzdělanosti. Celých 62 % respondentů mělo středoškolské vzdělání s maturitou a 38 % mělo vzdělání vysokoškolské. To neodpovídá průměrnému

¹⁴⁰ SCHULZ, Winfried et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení. 2.*, přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 2. ISBN 80-246-0827-8., str. 29

zastoupení v populaci, kde podle dat ze Sčítání lidu, domů a bytů 2011 vyšlo, že vysokoškoláků je v České republice kolem 12 %.

Pomocí polostrukturovaných rozhovorů s otevřenými otázkami bylo zjištěno, že rodiče, kteří se o vzdělávání zajímají, jsou spíše nespokojeni s tím, jaké informace média přinášejí, a uvítali by konkrétnější témata. Z dvaceti dotazovaných jich 8 odpovědělo, že nemá dostatek informací týkajících se vzdělávání, 6 neví a 6 jich dostatek informací má. I z rozhovorů vyplynulo, že se rodiče nejvíce zajímají o vzdělávání a zdravotnictví v médiích.

Z rozhovorů i dotazníku vychází, že velká část rodičů nekupuje pravidelně denní tisk, zprávy hledají na internetu. Pokud noviny kupují, nejčastěji to bývá MF Dnes. Co se týče sledování zpráv v televizi, nejvíce rodičů sleduje ČT1 nebo televizi Nova. U dotazníkového šetření, na otázku, jaké noviny rodiče kupují, odpověděli:

1. MF Dnes (26 respondentů z 92)
2. nečtou noviny (25)
3. zprávy čtou na internetu (16)
4. Blesk (10)

Na otázku, jaké zpravodajství sledují v televizi, odpověděli:

1. ČT1 (50)
2. TV Nova (35)
3. ČT24 (27)

4. Prima (18)

5. nesledují žádné zpravodajství v televizi (15)

U této otázky někteří uvedli dvě a více televizních stanic, protože v hlavním vysílacím čase stihnou více zpravodajských relací nebo mezi nimi přepínají. Z těchto dat vyplývá, že větší část respondentů sleduje zpravodajství v televizi, méně jich čte denní tisk. Zastoupení televizních stanic a sledovanosti zpravodajských relací v populaci vypadá jinak, na prvním místě je televize Nova, na druhém je pak zpravodajství České televize. Respondenti to měli obráceně, což ale odpovídá jejich vzdělanostnímu profilu. Lidé s vyšším stupněm vzdělanosti sledují častěji veřejnoprávní televize – to potvrzují data z webu České televize, kde je zveřejněn profil diváka.

Zajímavé je například, že i když rodiče v dotazníku a při rozhovorech uvádějí, že je pro ně nejvíce zajímavou oblastí v médiích právě vzdělávání a také zdravotnictví, pak stejně označí, že se nejčastěji v souvislosti s tímto tématem objevují zprávy o ministroví a ministerstvu školství, o platech učitelů a další administrativě. Je možné, že zprávy administrativního charakteru považují za důležité a chtějí je znát.

O tom, jak škola děti připravuje do života, co se ve škole učí, se nedozví. Jak ostatně vyplynulo i z kvantitativní obsahové analýzy, kde bylo zjištěno, že tím se zabývá opravdu jen zlomek zpráv.

U sledovaných televizních stanic se liší struktura diváků, na TV Nova koukají spíše ženy ve věku 30 až 55 let, na kanály České televize jsou to o trochu více muži, obecně jsou to diváci, kteří mají vyšší vzdělání (středoškolské s maturitou

a vysokoškolské). Podle měření z roku 2012 na zpravodajskou relaci na TV Nova kouká 1 972 000 diváků, na zpravodajství na ČT1 a ČT24 se dívá 837 000 lidí ve věkové kategorii 15+. I když je složení diváků různé, skladba zpráv o vzdělávání je velmi podobná.

4.4 Výsledky kvantitativní obsahové analýzy

Obecně se potvrdilo, že výskytů hledaných slov a slovních spojení je mnoho, avšak jen minimum z nich se opravdu týká školy. Zlomek informací má relevanci pro rodiče dětí, které do školy každý den chodí.

Pojem **školství** se nejčastěji vyskytl na stanici ČT24, nicméně pouze 8 výskytů ze 795 se týká toho, co se žáci ve škole učí. To je pouhé 1 %. Diváci se dozvědí informace o tom, jaká rozhodnutí dělá ministr školství a ministerstvo školství, administrativní záležitosti a například reformy. Na ČT24 je 271 výskytů týkajících se ministerstva školství, na ČT1 je to méně (128). Zpravodajská ČT24 se více soustředí na politické dění, tím pádem je jasné, že je zpráv o ministerstvu a ministru školství více. Na televizi Nova jich bylo například jen 65. Kategorie **Maturita** měla nejvíce výskytů na ČT1 (47), což je více než na ČT24, která se zabývala spíše politickými tématy. První kanál České televize sleduje více diváků, kteří se zajímají o širší spektrum témat a o témata, která se přímo jich nebo jejich dětí dotýkají. Na televizi Nova se mluvilo o maturitě méně (19), což přičítám věkovému složení diváků. Bohužel údaje o vzdělanostní struktuře diváků nejsou k dispozici, přesto podle všech dostupných údajů (počet diváků v porovnání se zastoupením vysokoškoláků v populaci) má tato stanice spíše průměrně vzdělané diváky a pro ně není například téma maturit zásadní.

Kvantitativní obsahová analýza odhalila, o jakých předmětech se v televizích nejvíce mluvilo a v jakých souvislostech.

Příloha č. 56: Předměty a jejich zastoupení v televizích

	celkem výskytů	maturita	obsah předmětu, co se žáci učí	o čem se nejvíce mluví
matematika	405	123	10	řeší se, jak zpestřit výuku, aby děti matematika více bavila, v souvislosti s maturitou se řešila hlavně její obtížnost
chemie	180	1	4	chemie je v drtivém množství výskytů spojovaná s vědou a lékařstvím, ne se školou
fyzika	157	15	4	opět slovo používané v jiných souvislostech, pokud v souvislosti se školou, řeší se popularizace výuky fyziky
český jazyk	96	49	2	je to povinná součást maturitní zkoušky, nové písmo
tělesná výchova	64	0	2	mluví se o tělesné výchově v souvislosti se sportovními akcemi, Sazkou, ČUS, pokud se to týká školy, tak je to téma přilákání dětí ke sportu, hodinové dotace na předmět a obezita dětí
dějepis	46	1	11	jak žákům přiblížit výuku dějin hlavně 20. století, pomocí filmů, výstav, přednášek pamětníků, dětem chybí souvislosti, dějepis se musí učit jinak, než pouhým chronologickým výkladem

Matematika se nejvíce vyskytovala na ČT24 (158 ze 405 výskytů), přitom zrovna na této stanici se výskyty nejméně týkaly školy. Například ve volebním období se často používal pojem „volební matematika“ či „sněmovní matematika“.

U všech předmětů, pokud se už řeší v souvislosti se školou, se řeší, aby děti ve škole více bavily – popularizace matematiky a fyziky, vnesení dalších prvků výkladu do dějepisu, více praxe v přírodopisu, návštěvy vězení a soudu v rámci občanské výchovy. Diváci tak mohou mít dojem, že se děti ve škole nudí nebo že učitelé neodvádějí dobře svou práci a tak se v médiích řeší, jak pojmout výuku jinak.

I v novinách mají více výskytů předměty, které patří mezi ty maturitní a také ty předměty, u kterých se řeší, jak je pro žáky podávat zábavněji. Na časové křivce výskytů předmětu jsou dva větší výkyvy, jeden kvůli zmiňovaným maturitám na jaře a pak na podzim, kde se schází více témat (opravné maturity, píše se o přijímacích zkouškách na střední školy a další).

V MF Dnes najdeme nejčastěji pojem školství, v Lidových novinách je takovým výraznějším tématem testování žáků. Lidové noviny se staví proti testování, na toto téma najdeme v roce 2012 celkem 29 článků z 912. Kromě testování bylo dalším mediálním tématem neformální vzdělávání a alternativní přístupy k výuce (23 výskytů).

Vybereme-li prvních šest nejvíce zastoupených předmětů, získáme odlišné pořadí kromě prvního místa – matematiky. Navíc zajímavé je, že v novinách se ještě více řeší forma – **Jak se daný předmět vyučuje**. Číslo výskytů je zpravidla větší než u kategorie **Obsah předmětu**. Výskyty související s maturitou najdeme u matematiky, českého jazyka a dějepisu. Český jazyk a matematika jsou povinné předměty a dějepis je častou variantou volitelného předmětu. U chemie, fyziky a biologie se o maturitě nic nedočteme, i když to jsou také maturitní předměty.

Příloha č. 57: Předměty a jejich zastoupení v denících

	celkem výskytů	maturita	obsah předmětu, co se žáci učí	jak se předmět vyučuje, metody výuky
matematika	1307	161	23	31
chemie	829	0	0	16
fyzika	824	0	2	20
český jazyk	395	112	5	9
biologie	326	0	4	0
dějepis	297	6	0	28

Nejvíce článků obsahujících klíčová slova bylo za rok 2012 v MF Dnes, na druhém místě bylo Právo, na třetím Lidové noviny a nakonec Hospodářské noviny. Čtenáři práva jsou podle dostupných informací nejvíce zastoupeni v kategorii 45 až 65 let, přesto bylo nalezených článků o školství a vzdělávání celkem 1115.

Příloha č. 58: Kategorie výskytů pojmu školství v denících

	HN	LN	MF DNES	Právo
vysoké školy a reforma	4,31%	4,39%	5,40%	3,32%
nesouvisí	68,40%	62,40%	57,74%	62,15%
testování žáků	0,86%	3,18%	0,27%	0,27%
ministr školství, ministerstvo	6,74%	5,04%	3,71%	8,61%
co se děti ve škole učí, obsah předmětu	3,10%	2,30%	2,56%	1,17%
neformální vzdělávání, mimoškolní aktivity, alternativní přístupy ke vzdělávání	1,20%	2,52%	0,80%	1,61%
administrativa, financování	6,00%	8,55%	14,28%	12,74%
státní maturita	2,24%	4,06%	5,84%	3,59%
souvisí se školou	3,28%	5,37%	6,06%	4,75%

absolventi a jejich uplatnění	3,87%	0,88%	1,95%	0,72%
zápisy do školy	0,00%	0,22%	0,96%	0,72%
přijímací zkoušky	0,00%	1,09%	0,43%	0,35%

Nejvíce zastoupená je kategorie **Nesouvisí se školou**, a to u všech titulů. Druhou nejvíce zastoupenou kategorií je **Administrativa a financování**, třetí je **Ministr školství a ministerstvo**. Pokud se podíváme na ostatní kategorie, patří jim 6 a méně procent. Kategorie **Co se žáci ve škole učí, obsah předmětu** je v Hospodářských novinách zastoupena 3,10 %, což je nejvíc z deníků. Porovnáme-li tuto informaci se složením čtenářů Hospodářských novin, což jsou ze dvou třetin muži a 45 % čtenářů jsou vysokoškoláci, pak můžeme říct, že je zřejmě to, co se žáci učí ve škole, zajímá nejvíce. V MF Dnes má tato kategorie 2,56 %, u Lidových novin je to 2,30 % a nejméně je to u deníku Právo – 1, 17 %. Právo má nejstarší cílovou skupinu. Věk 45 – 65 let se nepočítá k věku rodičů dětí na základní škole, proto pro ně není tolik podstatné, jaká je náplň předmětů ve škole.

V rámci dotazníkového šetření uvedlo 28 % respondentů, že čtou alespoň jednou týdně MF Dnes. V rámci stejného šetření uvedlo 31 % rodičů, že mají dostatek informací o vzdělávání a školství z médií. Nicméně za rok 2012 MF Dnes přinesla pouze 58 článků o tom, co se děti ve škole učí (číslo uvedeno z počtu výskytů klíčového slova školství). Zároveň respondenti uvedli, že nejčastěji sledují zpravodajství na ČT1. Ta za rok 2012 odvysílala 10 výstupů týkajících se toho, co se žáci ve škole učí (číslo uvedeno z počtu výskytů klíčového slova školství). Pokrytí tohoto tématu je nedostatečné. Zvláště když porovnáme několikanásobně vyšší počty výskytů témat spojených s ministrem školství, administrativou a financováním školství.

4.5 Jak se protínají výsledky mediální analýzy s názory opinion leaderů

Opinion leadři v oblasti vzdělávání a školství často poukazují na zbytečné zaobírání se administrativou. Většinou se ke školství vyjadřují kriticky a vidí jeho nedostatky. Profesor Jan Keller kritizuje administrativu a zajímá se o otázku školného, zda bude nebo nebude třeba za vzdělání platit. Profesor Petr Piřha se zabývá systémem vysokých škol, který u nás chrlí tisíce absolventů ročně, což se naprosto neshoduje s tím, že na vysokou školu by měla chodit elita, tj. úzká skupina jedinců. S tím souhlasí i Jan Sokol nebo Václav Bělohradský, který varuje před společností kvalifikovaných idiotů.

Jejich kritika přehnané pozornosti administrativě je dle výsledků kvantitativní obsahové analýzy oprávněná. Zabývají se také možnými změnami a alternativními přístupy ve výuce. Takových článků a výstupů je v médiích velmi málo, u některých předmětů dokonce méně než informací o tom, co se žáci v rámci daných předmětů učí. Často články o alternativních metodách nebo mimoškolním vzdělávání v denících píšou právě vybrané osobnosti v roli opinion leaderů. Například Ondřej Šteffl a jeho články *Minimální středoškolská laťka* (Lidové noviny, 21. 7. 2012, Názory, str. 10), *Útěk před drahým monstrem* (Lidové noviny, 20. 6. 2012, Názory, str. 11), *Skvělé nápady nejlepšího ministra* (Hospodářské noviny, 19. 1. 2012, Názory, str. 8) nebo *Ne pro školu, pro život se učíme* (Hospodářské noviny, 29. 10. 2012, Názory, str. 11). Jan Keller a články *Ostré škrty a tupé reformy* (Právo, 3. 4. 2012, Publicistika, str. 6) či *Daň za vzdělání* (Právo, 16. 5. 2012, Publicistika, str. 6).

Opinion leadři skrz média šíří své názory, které se zatím ne zcela shodují s mediálním obrazem problematiky vzdělávání v České republice. Deníky a televize přinášejí divákům a čtenářům jiné informace o školství a vzdělávání než jak jej vidí názoroví vůdci.

Závěr

Výsledky kvantitativní obsahové analýzy potvrdily hypotézu, že i když vzdělávání a školství patří mezi témata, o něž mediální konzumenti – alespoň deklarativně – projevují zájem, média je pokrývají pouze částečně a že se soustředí na dílčí, relativně izolovaná témata. Široké spektrum témat, které vzdělávání představuje, zužují jen na určité oblasti, jako je administrativa, činnost ministerstva školství, reforma vysokých škol a na sezónní témata jakým je například maturitní zkouška na konci středoškolského vzdělání. Ve sledované mediální agendě se projevil velmi silný sezónní charakter.

Když už se média tématu školy věnují, jen zlomek výskytů patří tomu, co se děti ve škole učí, jak probíhá výuka a co jim škola přináší. Zmiňovány jsou jen některé předměty, o matematice a fyzice se mluví a píše kvůli tomu, že žáky výuka moc nebaví a učitelé přemýšlí, jak jim ji zpestřit. Pozornost je částečně věnována i dějepisu, protože do výuky pronikají nové způsoby výuky moderních dějin. Názvy ostatních předmětů se v médiích objevují zřídka, např. biologie či chemie. Nebývají dávány do souvislosti se školou, jedná se o jazykovou homonymii a zmiňovaná substantiva reprezentují v daném mediálním kontextu jinou oblast (např. chemické zbraně, výzkumy, léčiva atd.) Různá média se zaměřují na různá témata. Například soukromá TV Nova pojímá své referování o školství formou infotainmentu, oproti tomu veřejnoprávní ČT24 je více zaměřena na politická témata a souvislosti. Lidové noviny se například jasně staví proti testování žáků, což je patrné z titulků a frekvence článků na toto téma. Hospodářské

noviny, ekonomicky zaměřené, se logicky relativně více věnují uplatnění absolventů a situaci na vysokých školách. MF DNES má síť regionálních zpravodajů a přináší čtenářům regionální informace z místních škol. Pouze 2, 26 % příspěvků napříč sledovanými deníky se týká toho, jaká je náplň předmětů, co se žáci ve škole skutečně učí.

Z provedeného dotazníkového šetření vyplynulo, že pouze 2 % rodičů si myslí, že se z médií dozvídá informace o tom, jak kvalitně školy připravují děti do života. Téměř polovina rodičů se vyjádřila, že nikdy nepřemýšleli nad tím, zda média vůbec referují dostatečně o vzdělávání.

Bylo potvrzeno, že se média zabývají administrativou, financováním školství a záležitostmi kolem ministra školství, což je v rozporu s tím, jak vzdělávání tematizují vybraní názoroví vůdci. Výskyty o tom, co se žáci učí ve škole, jakou formou a co dětem dává škola do života, diváci a čtenáři najdou jen zřídka. Přesto podle statistik z Google Trends patří vzdělávání mezi nejhledanější témata.

Summary

The results of the quantitative analysis confirmed the hypothesis that although schooling and education are the topics which media consumers are interested in; their media coverage is only partial, focusing mainly on administrative issues.

In cases where media did cover the theme, only a fraction of occurrences dealt with what and how children learn in school, and what the school actually gives them. The conducted questionnaire survey shows that only few parents learn from the media about how well schools prepare children for life. Almost half of the parents stated they had never thought about whether media report on education adequately or not.

It was confirmed that the media coverage focuses mainly on administration and school funding issues or affairs around the Minister of Education, which is inconsistent with how the theme of education is thematised by selected opinion leaders. Viewers and readers find rarely media occurrences focusing on what students learn in school, in what form and what the school gives children for life. Yet, according to Google Trends statistics, education belongs to the most searched for topics.

Použitá literatura

BEDNAŘÍK, Petr, JIRÁK, Jan a KÖPPLOVÁ, Barbara. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011. 439 s. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3028-8.

BERTRAND, Yves. *Soudobé teorie vzdělávání*. 1. vyd. Praha: Portál, 1998. ISBN 80-717-8216-5.

Je vzdělání na cestě stát se zbožím?. BĚLOHRADSKÝ, Václav. *Větší než malé množství Václava Bělohradského* [online]. 2013 [cit. 2013-10-07]. Dostupné z: <http://www.multiweb.cz/hawkmoon/vzdelani.htm>

BRYMAN, Alan. *Social research methods*. 3rd ed. Oxford: Oxford University Press, 2008. xlii, 748 s. ISBN 978-0-19-920295-9.

Co je Rada ČT. *Česká televize* [online]. 2014 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/rada-ct/co-je-rada-ct/>

Deset let televize Nova. *BBC Czech* [online]. 2004 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: http://www.bbc.co.uk/czech/specials/1811_nova_10years/page4.shtml

Divácky profil České televize 2012. *Česká televize* [online]. 2012 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/sledovanost/pdf/2012_divacky_profil.pdf

DRÁPAL, Martin. *Pravicové nebo levicové? Obsahová analýza editoriaální agendy vybraných českých deníků optikou teorie politického paralelismu* [online]. 2010 [cit. 2014-03-29]. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce Jaromír Volek. Dostupné z: http://is.muni.cz/th/114428/fss_m/.

EDUin výzkum: Rodiče dali české škole dvě mínus. Proč?. *EduIN.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.eduin.cz/tiskove-zpravy/eduin-vyzkum-rodice-dali-ceske-skole-dve-minus-proc/>

Finanční prostředky vložené do vzdělávání ve srovnání zemí OECD. *Učitelské noviny* [online]. 2003 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.ucitelskenoviny.cz/?archiv&clanek=4717&PHPSESSID=0f25f5ca140cecb2f5e2a53fa17d088d>

FTOREK, Jozef. *Public relations jako ovlivňování mínění: jak úspěšně ovlivňovat a nenechat se zmanipulovat*. 3., rozš. vyd. Praha: Grada, 2012. 215 s. Komunikace. ISBN 978-80-247-3926-7.

GAJDOŠOVÁ, Markéta. *Computerworld.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-15]. Dostupné z: <http://computerworld.cz/analyzy-a-studie/nazor-kurzy-mooc-jsou-budoucnosti-vzdelavani-50335>

- Grafy - sledovanost. *Česká televize* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/sledovanost/div-ohlas/primetime/kolac/2012.pdf?version=1>
- HAVLÍK, Radomír. *Sociologie výchovy a školy*. Vyd. 1. Praha: Portál, 174 s. ISBN 80-717-8635-7.
- HEYWOOD, Andrew. *Politické ideologie*. 4. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2008. 362 s. ISBN 978-80-7380-137-3.
- Historie Lidových novin v obrazech. *Lidové noviny* [online]. 2005 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://data.lidovky.cz/g/lidovky/lidovenoviny.htm>
- Historie společnosti. *FTV Prima* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.iprima.cz/o-spolecnosti/historie-spolecnosti>
- HOLÁ, Lenka. *Mediace v teorii a praxi*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2011, 270 s. ISBN 978-802-4731-346.
- Hospodářské noviny. *PressEurop.eu* [online]. 2012 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.presseurop.eu/cs/content/source-profile/461-hospodarske-noviny>
- KÁDNER, Otakar. *Vývoj a dnešní soustava školství*. V Praze: Sfinx, Bohumil Janda, 1929-1938. 4 sv. Nové cíle. Škola vševědná.
- KASPER, Tomáš a Dana KASPEROVÁ. *Dějiny pedagogiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008, 224 s. Pedagogika (Grada). ISBN 978-802-4724-294.
- KELLER, Jan. Jan Keller o katastrofických reformách ve školství a vzdělávání. *Čítárny* [online]. 2013 [cit. 2013-10-08]. Dostupné z: <http://www.citarny.cz/index.php/knihy-lide/vzdelavani-knihy/skola-skolstvi-vzdelavani/4035-keller-skolstvi-vzdelavani-penize-kritika>
- Jan Keller: I vzdělání může být k užitku. *Novinky.cz* [online]. 2010 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/salon/191866-jan-keller-i-vzdelani-muze-byt-k-uzitku.html>
- KOLÁŘ, Zdeněk a kol. *Výkladový slovník z pedagogiky: 583 vybraných hesel*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2012. 192 s. ISBN 978-80-247-3710-2.
- KOLÁŘ, Zdeněk. *Úvod do studia pedagogiky*. Vyd. 1. V Ústí nad Labem: Pedagogická fakulta UJEP, 1996, 93 s. Skripta (Univerzita Jana Evangelisty Purkyně). ISBN 80-704-4135-6.
- KOPECKÝ, Kamil. *Úvod do problematiky tzv. slovních mraků (Word Clouds)*. Net-university.cz [online]. 2014 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://www.net-university.cz/multimedia/56-uvod-do-problematiky-tzv-slovnich-mrak-word-clouds>
- KŘEČEK, Jan. *Politická komunikace: od res publica po public relations*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2013. 169 s. Politologie. ISBN 978-80-247-3536-8.

KUZ'MIN, Michail Nikolajevič. *Vývoj školství a vzdělání v Československu*. 1. vyd. Praha: Academia, 1981. 241 s.

Malá československá encyklopedie. Vyd. 1. Praha: Academia, 1987, 928 s.

Malý školský zákon, zákon č. 226/1922 Sb., účinný od 21. 8. 1922

Marketing Sales Media: důležité čtení pro lidi z marketingu, obchodu a médií. Praha: Empresa Media, 2013- . ISSN 1805-8604., č. 07/2014

Marketing Sales Media: důležité čtení pro lidi z marketingu, obchodu a médií. Praha: Empresa Media, 2013- . ISSN 1805-8604., č. 15/2014

MCGRATH, Sara. *Unschooling: a lifestyle of learning*. Ed. 4. Duvall, Wash: S. McGrath, 2010. ISBN 1453866302.

MF Dnes - vlivné a úspěšné noviny. *Mafra.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-29].

Dostupné z:

http://data.idnes.cz/soubory/mafra_all/A090720_BOP_A031215_MF1_MFDBROZUR_A.PDF

MORGAN, David L. *Ohniskové skupiny jako metoda kvalitativního výzkumu*. Vyd. 1. Tišnov: Sdružení SCAN, 2001. 99 s. Scan; sv. 40. Metodologie; 2. ISBN 80-85834-77-4.

MÜHLEISEN, Stefan a Nadine OBERHUBER. *Komunikační a jiné měkké dovednosti*. 1. vyd. Překlad Iva Michňová. Praha: Grada, 2008, 183 s. Praxe. ISBN 978-802-4726-625.

NEUENDORF, K. A. *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks: SAGE publications, 2002. ISBN 0761919783. str. 98

Newton Media Search. Newton Media [online]. 2014 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: www.newtonmedia.cz

Něco k pojmu hyperrealita. Sociologická trafika [online]. 2011 [cit. 2014-04-09]. Dostupné z: <http://srsen.wordpress.com/2011/07/11/neco-k-pojmu-hyperrealita/>

Ottova encyklopedie obecných vědomostí na CD-ROM [CD-ROM]. Verze 1 a 2. Zlín: Aion CS, ©1997. Požadavky na systém: PC 486 DX-2/66 nebo vyšší; RAM 8 MB nebo více; Windows 95 nebo 3.1x; grafický akcelerátor a monitor pro rozlišovací schopnost 1024x768 ve 256 barvách; mechanika CD-ROM 4x.

Pedagogika pro učitele: podoby vyučování a třídní management, osobnost učitele a jeho autorita, inovace ve výuce, klíčové kompetence ve vzdělávání, práce s informačními prameny, pedagogická diagnostika. 2. rozš. a aktualiz. vyd. Editor Alena Vališová, Hana Kasíková. Praha: Grada, c2011, 456 s. ISBN 978-802-4733-579.

PERNES, Jiří a RUMML, Jiří. *Svět Lidových novin 1893-1993: stoletá kapitola z dějin české žurnalistiky, kultury a politiky*. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny ve spolupráci s NLN, 1993. 143 s. ISBN 80-7106-056-9.

PLAMÍNEK, Jiří. *Vzdělávání dospělých: průvodce pro lektory, účastníky a zadavatele*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010, 318 s. ISBN 978-802-4732-350.

Prodané náklady a čtenost deníků. *Mediaguru.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.mediaguru.cz/2013/02/prodane-naklady-deniku/>

POTŮČEK, Jan. Nova vysílá pro vesničany a maloměšťáky, Prima zase hlavně pro ženy. *Digizone.cz* [online]. 2011 [cit. 2014-04-15]. Dostupné z: <http://www.digizone.cz/clanky/nova-vysila-pro-vesnicany-a-malomestaky/>

PRŮCHA, Jan, ed. *Pedagogická encyklopedie*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2009. 935 s. ISBN 978-80-7367-546-2.

Rada pro rozhlasové a televizní vysílání. *RRTV.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-03-29]. Dostupné z: <http://www.rrtv.cz/cz/>

REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009, 184 s. Sociologie (Grada). ISBN 978-80-247-3006-6.

ROHLÍKOVÁ, Lucie a VEJVODOVÁ, Jana. *Vyučovací metody na vysoké škole: praktický průvodce výukou v prezenční i distanční formě studia*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012. 281 s. ISBN 978-80-247-4152-9.

SCHULZ, Winfried et al. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2., přeprac. vyd. Praha: Karolinum, 2004. 149 s. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze; 2. ISBN 80-246-0827-8.

SIMONOVÁ, Natalie. Co vlastně znamená „vzdělání“ aneb stejně mu nikdo neunikne. [online]. [cit. 2013-10-02]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php?disp=teorie&shw=235&lst=105>

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika: vyučovací proces, učivo a jeho výběr, metody, organizační formy vyučování*. 2., rozš. a aktualiz. vyd., [V nakl. Grada] vyd. 1. Praha: Grada, 2007, 322 s. ISBN 978-80-247-1821-7.

Sociologický časopis, 2006, Vol. 42, No. 1., Jiří Vinopal: Empirická přístupnost levo-pravé politické orientace.

Jan Sokol. *Jan Sokol* [online]. 2007 [cit. 2013-10-07]. Dostupné z: <http://www.jansokol.cz/cs/n-s-soucasna-skola.php>

Statistická ročenka školství. *MŠMT* [online]. 2013 [cit. 2014-03-31]. Dostupné z: <http://toiler.uiv.cz/rocenka/rocenka.asp>

Statistiky. *MediaMania* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://mediamania.tyden.cz/rubriky/statistiky/>

Statut ČT. *Česká televize* [online]. 2014 [cit. 2014-03-27]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/statut-ct/#s2>

STEPHENS, Dale J. *Vzdělávejte se po svém: nechte přednášek, ušetřete spoustu peněz a naučte se víc, než se kdy naučí vaši vrstevníci*. 1. vyd. Brno: Portál, 2013, 157 s. ISBN 978-80-905480-2-2.

ŠÝKORA, Karel. Blog.idnes.cz. [online]. [cit. 2013-10-02]. Dostupné z: <http://karelyskora.blog.idnes.cz/c/166832/Petr-Pitha-a-jeho-citaty-o-vzdelani.html>

ŠTEFFL, Ondřej. Zrušte 90 % osnov. *Blog Aktuálně.cz* [online]. 2014 [cit. 2014-04-19]. Dostupné z: <http://blog.aktualne.cz/blogy/ondrej-steffl.php?itemid=22483#more>

ŠTĚDRŮŇ, Bohumír et al. *Politika a politický marketing*. Vyd. 1. V Praze: C.H. Beck, 2013. xvi, 255 s. Beckova edice ekonomie. ISBN 978-80-7400-448-3.

ŠTVERÁK, Vladimír a ČADSKÁ, Milada. *Stručný průvodce dějinami pedagogiky*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 1999. 98 s. ISBN 80-7184-797-6.

TONUCCI, Francesco. *Vyučovat nebo naučit?*. Překlad Stanislav Štech. Praha: Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy, 1991, 65 s. Informační bulletin. ISBN 80-901-0651-X., str. 21

Ústavní zákon č.2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod, jako součásti ústavního pořádku České republiky, v platném znění, čl. 33

VALŠOVÁ, Alena a kol. *Pedagogika pro učitele*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2007. 402 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1734-0.

VESELÁ, Zdenka. *Vývoj české školy a učitelského vzdělání*. Vyd. 1. V Brně: Masarykova univerzita, 1992. 147 s. Opera Universitatis Masarykianae Brunensis. Facultas philosophica = Spisy Univerzity Masarykovy v Brně. Filosofická fakulta; č. 293. ISBN 80-210-0458-4.

VETEŠKA, Jaroslav a TURECKIOVÁ, Michaela. *Kompetence ve vzdělávání*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2008. 159 s. Pedagogika. ISBN 978-80-247-1770-8.

Velký sociologický slovník: II. svazek P-Z. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996, s. 749-1627. ISBN 80-718-4310-5.

WILLIG, Carla. *Introducing qualitative research in psychology: adventures in theory and method*. 2nd ed. Maidenhead: McGraw-Hill Open University Press, 2008. ISBN 03-352-2115-7.

Seznam příloh

- Příloha č. 1: Vztah výchovy a vzdělávání podle Z. Koláře (diagram)**
- Příloha č. 2: Čtyři vitální znaky při procesu vzdělávání podle Plamínka (diagram)**
- Příloha č. 3: Textový cloud vytvořený z uvedených definic vzdělávání (textový cloud)**
- Příloha č. 4: Definice vzdělávání dle vládnoucích ideologií ze současného pohledu (tabulka)**
- Příloha č. 5: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Petra Piřhy (textový cloud)**
- Příloha č. 6: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Jana Sokola (textový cloud)**
- Příloha č. 7: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Václava Bělohradského (textový cloud)**
- Příloha č. 8: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Jana Kellera (textový cloud)**
- Příloha č. 9: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Ondřeje Hausenblase (textový cloud)**
- Příloha č. 10: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Ondřeje Šteffla (textový cloud)**
- Příloha č. 11: Elementární školy v Rakousku po roce 1774 (tabulka)**
- Příloha č. 12: Schéma současného školského systému (tabulka)**
- Příloha č. 13: Přehled ministrů školství od roku 1990 do roku 2014 (tabulka)**
- Příloha č. 14: Aktuální denní sledovanost mediálních skupin (graf)**
- Příloha č. 15: Sledovanost hlavních zpravodajských relací (graf)**
- Příloha č. 16: Podíl na publiku za rok 2012 (graf)**
- Příloha č. 17: Průměrný prodaný náklad deníků a vývoj prodaného nákladu (tabulka)**
- Příloha č. 18: Přehled diváků České televize dle věku (graf)**
- Příloha č. 19: Přehled diváků ČT dle vzdělání (graf)**
- Příloha č. 20: Časová osa témat vyskytujících se v médiích během roku (infografika)**
- Příloha č. 21: Porovnání výskytu pojmu „školství“ na sledovaných televizních stanicích za rok 2012 (graf)**

- Příloha č. 22: Graf výskytů pojmu školství na ČT24, rozděleno do kategorií dle významu (graf)**
- Příloha č. 23: Graf výskytů pojmu školství na ČT1, rozděleno do kategorií podle významu (graf)**
- Příloha č. 24: Graf výskytů pojmu školství na TV NOVA, rozděleno do kategorií podle významu (graf)**
- Příloha č. 25: Graf výskytu předmětu anglický jazyk v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu (graf)**
- Příloha č. 26: Graf výskytu předmětu dějepis v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu (graf)**
- Příloha č. 27: Graf výskytu předmětu vlastivěda v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu (graf)**
- Příloha č. 28: Graf výskytu předmětu tělesná výchova v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu (graf)**
- Příloha č. 29: Graf výskytu předmětu chemie v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu (graf)**
- Příloha č. 30: Graf výskytu předmětu biologie v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu (graf)**
- Příloha č. 31: Graf výskytu předmětu fyzika v televizích za rok 2012, rozděleno podle kategorií dle významu (graf)**
- Příloha č. 32: Porovnání předmětů mezi sebou (tabulka)**
- Příloha č. 33: Výskyt pojmů humanitní, technický a přírodovědný obor v televizích za rok 2012, příklady výskytů u vybraných kategorií (tabulka)**
- Příloha č. 34: Graf výskytu pojmu školství v tisku za rok 2012 (graf)**
- Příloha č. 35: Tabulka znázorňující počet výskytů pojmu školství v jednotlivých kategoriích a v jednotlivých denících (tabulka)**
- Příloha č. 36: Grafy počtu výskytů pojmu školství podle deníků v jednotlivých měsících (grafy)**
- Příloha č. 37: Tabulka výskytů pojmu český jazyk podle kategorií (tabulka)**
- Příloha č. 38: Graf výskytu pojmu český jazyk podle měsíců (graf)**
- Příloha č. 39: Tabulka výskytu pojmu matematika podle kategorií (tabulka)**
- Příloha č. 40: Graf výskytu pojmu matematika podle měsíců (graf)**
- Příloha č. 41: Tabulka výskytu pojmu tělesná výchova podle kategorií (tabulka)**

Příloha č. 42: Tabulka porovnání celkového výskytu, článků a AV materiálů, v kategorii „Co je obsahem předmětu, co se žáci učí“ (tabulka)

Příloha č. 43: Infografika znázorňující výsledky polostrukturovaných rozhovorů (infografika)

Příloha č. 44: Výsledky dotazníkového šetření – jaká periodika čtou respondenti alespoň jednou týdně (tabulka)

Příloha č. 45: Výsledky dotazníkového šetření – na jaké televizní stanici sledují respondenti zpravodajství? (tabulka)

Příloha č. 46: Jak respondenty zajímá téma ekonomiky v médiích (graf)

Příloha č. 47: Jak respondenty zajímá téma politika v médiích (graf)

Příloha č. 48: Jak respondenty zajímá téma sport v médiích (graf)

Příloha č. 49: Jak respondenty zajímá téma kultura v médiích (graf)

Příloha č. 50: Jak respondenty zajímá téma vzdělávání v médiích (graf)

Příloha č. 51: Jak respondenty zajímá téma zdravotnictví v médiích (graf)

Příloha č. 52: Jak respondenty zajímají společenská témata v médiích (graf)

Příloha č. 53: Jaká téma se v souvislosti se školstvím objevují v médiích nejčastěji (graf)

Příloha č. 54: Mají respondenti dostatek informací v oblasti vzdělávání? (graf)

Příloha č. 55: Výsledky vyhledávání pomocí nástroje Google Trends (graf)

Příloha č. 56: Předměty a jejich zastoupení v televizích (tabulka)

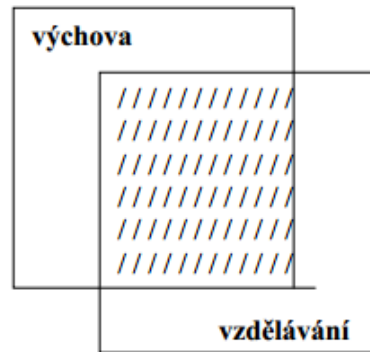
Příloha č. 57: Předměty a jejich zastoupení v denících (tabulka)

Příloha č. 58: Kategorie výskytů pojmu školství v denících (tabulka)

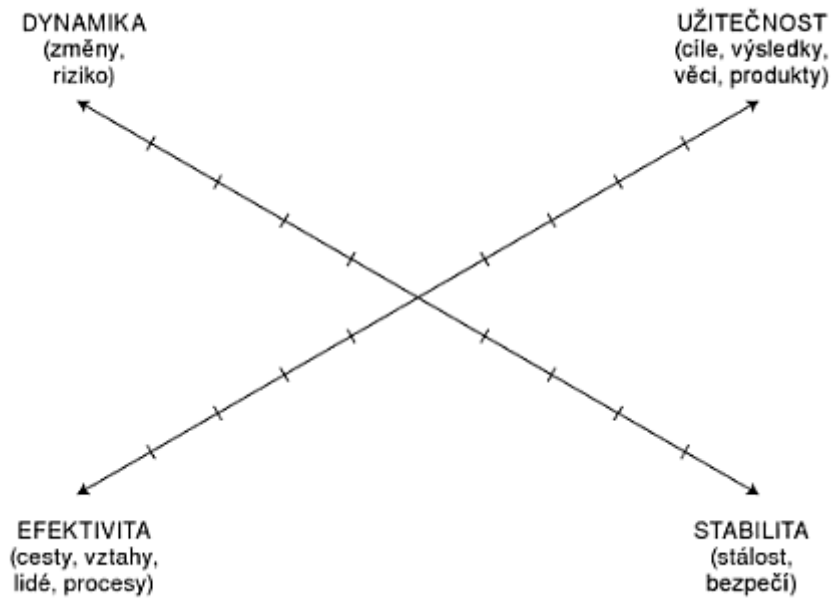
Přílohy

Příloha č. 1: Vztah výchovy a vzdělávání podle Z. Koláře

Vztah výchovy a vzdělávání můžeme podle Z. Koláře (1996, s. 21) schematicky naznačit i takto:

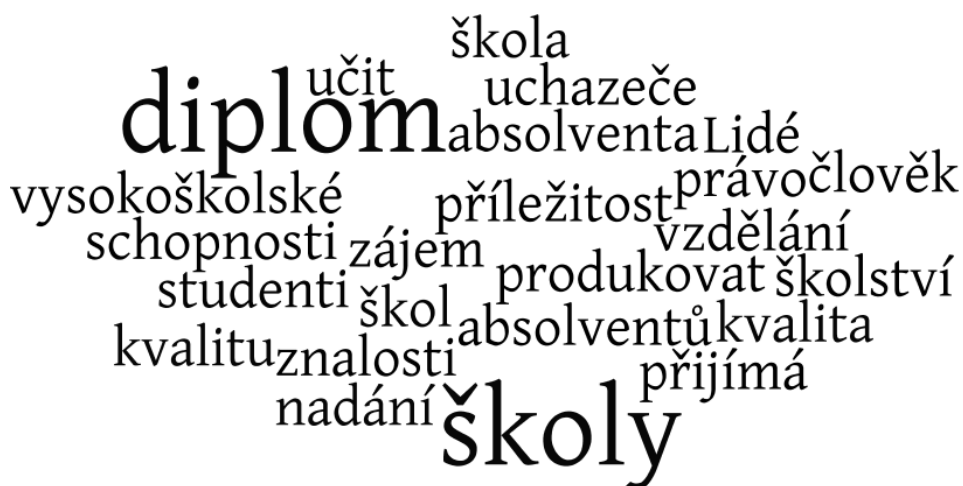
Příloha č. 2: Čtyři vitální znaky při procesu vzdělávání podle Plamínka

Příloha č. 5: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Petra Pit'hy

Příloha č. 6: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Jana Sokola

Příloha č. 7: Textový cloud vytvořený na základě vybraných textů Václava Bělohradského

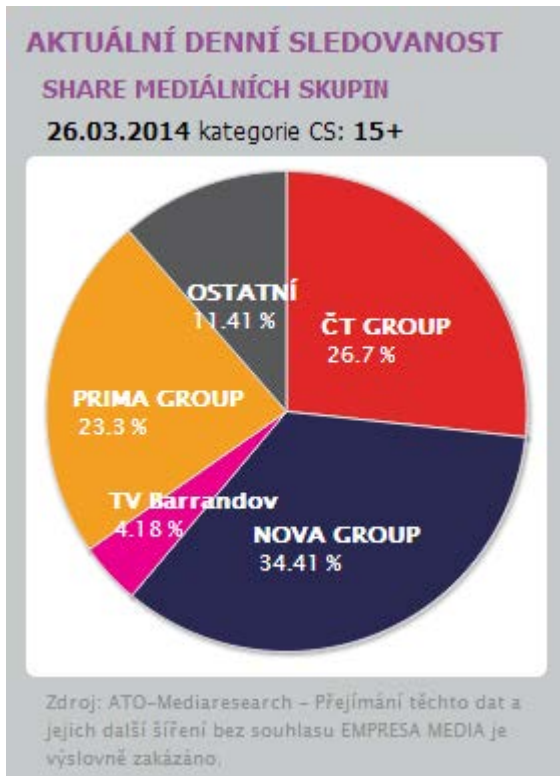

	délkou studia dle typu	střední odborná učiliště -tři stupně středního vzdělání (střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitou)
konzervatoře	čtyř až osmileté studium	-umělecké obory -střední vzdělání ukončené maturitní zkouškou či vyšší odborné vzdělání ukončené absolutoriem
vyšší odborné školy	dvou až tříleté pomaturitní studium	-prohloubení středoškolského vzdělání -studium ukončeno absolutoriem
základní umělecké školy	různá délka studia	-umělecké obory -příprava pro studium na středních a vysokých školách uměleckého zařízení -studium i pro dospělé -zájmová škola, není povinná
jazykové školy s právem státní jazykové zkoušky	různá délka studia	-jazykové vzdělání -nepatří do povinné docházky
vysoké školy a vyšší odborné školy	různá délka studia	-studium ukončeno státní zkouškou

Příloha č. 13: Přehled ministrů školství od roku 1990 do roku 2014

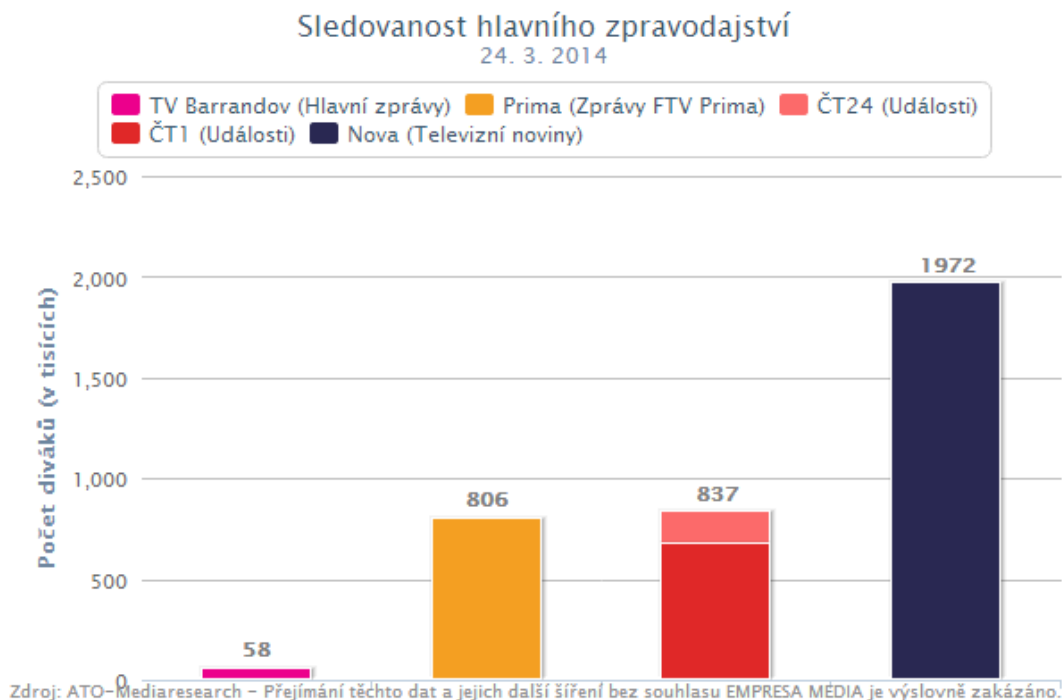
jméno	od	do	politická strana	počet dnů ve funkci
Petr Vopěnka	29. 6. 1990	2. 7. 1992	nestraník	734
Petr Piňha	3. 7. 1992	27. 4. 1994	KDS	663
Ivan Pilip	2. 5. 1994	2. 6. 1997	KDS	1127
Jiří Gruša	3. 6. 1997	2. 1. 1998	nestraník	213
Jan Sokol	3. 1. 1998	17. 7. 1998	nestraník	195
Eduard Zeman	22. 7. 1998	12. 7. 2002	ČSSD	1451
Petra Buzková	15. 7. 2002	4. 9. 2006	ČSSD	1512
Miroslava Kopicová	4. 9. 2006	8. 1. 2007	nestraník	126
Dana Kuchtová	9. 1. 2007	3. 10. 2007	SZ	267
Eva Bartoňová	4. 10. 2007	2. 11. 2007	ODS	29
Martin Bursík	2. 11. 2007	4. 12. 2007	SZ	32
Ondřej Liška	4. 12. 2007	8. 5. 2009	SZ	521
Miroslava Kopicová	8. 5. 2009	13. 7. 2010	nestraník	431
Josef Dobeš	13. 7. 2010	31. 3. 2012	Věci veřejné	627
Petr Fiala	2. 5. 2012	10. 7. 2013	nestraník	434
Dalibor Štys	10. 7. 2013	29. 1. 2014	nestraník	203
Marcel Chládek	29. 1. 2014	souč.	ČSSD	

Příloha č. 14: Aktuální denní sledovanost mediálních skupin

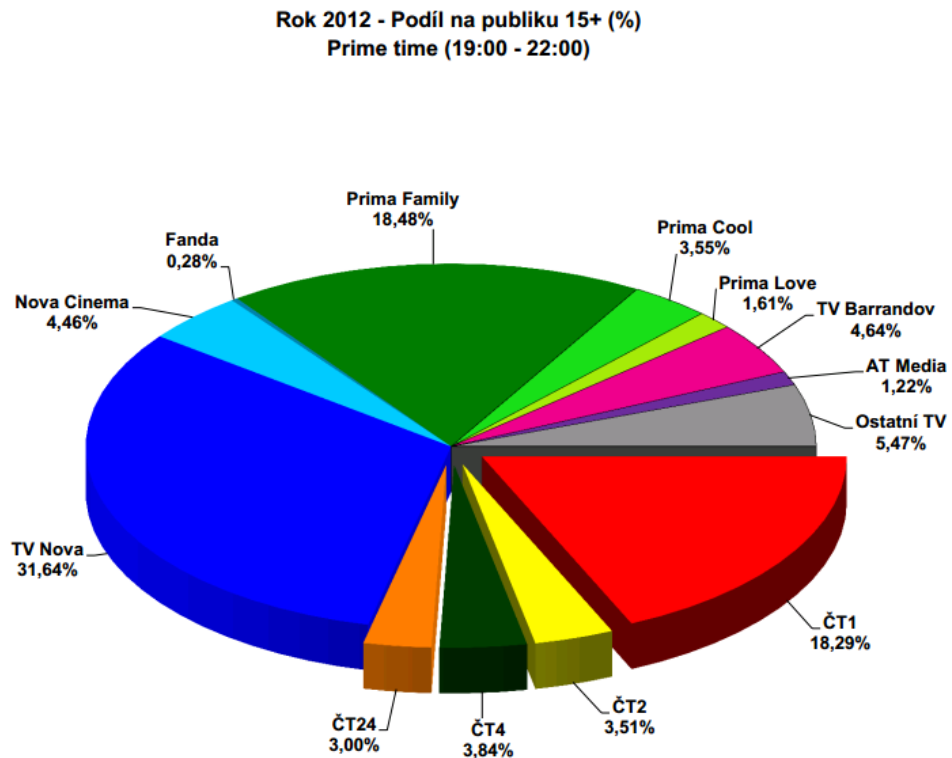

Příloha č. 15: Sledovanost hlavních zpravodajských relací

Sledovanost hlavních zpravodajských relací jednotlivých celoplošných televizí. Hodnoty jsou v tisících diváků starších patnácti let (15+).

Příloha č. 16: Podíl na publiku za rok 2012

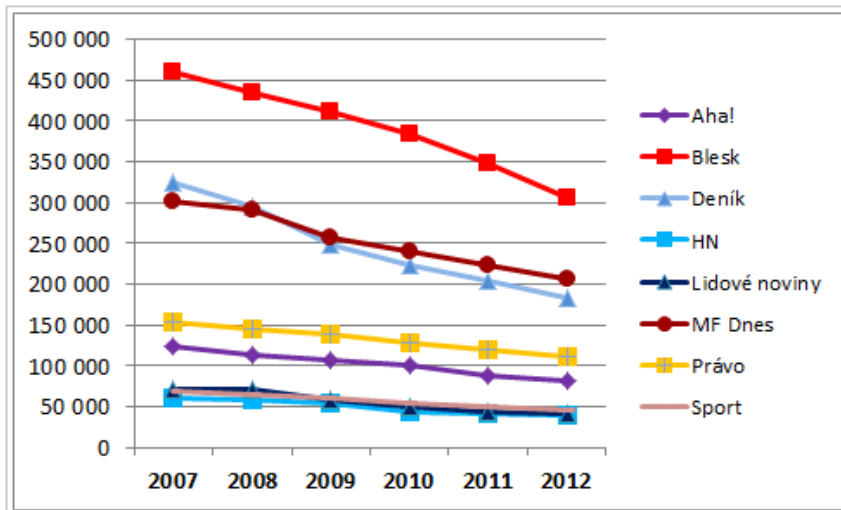

Příloha č. 17: Průměrný prodaný náklad deníků a vývoj prodaného nákladu

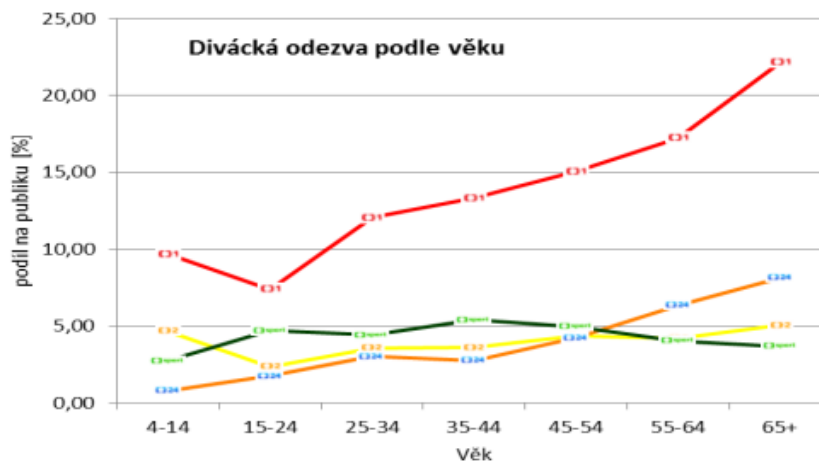
Průměrný prodaný náklad deníků v roce 2012

	2012	meziroční změna v %
Aha!	81 111	-8,5
Blesk	305 272	-12,2
Deník	183 411	-10,1
Hospodářské noviny	39 458	-5,9
Lidové noviny	41 346	-4,2
MF Dnes	206 098	-7,3
Právo	111 636	-7,3
Sport	45 214	-10,0
celkem	1 013 545	-9,4

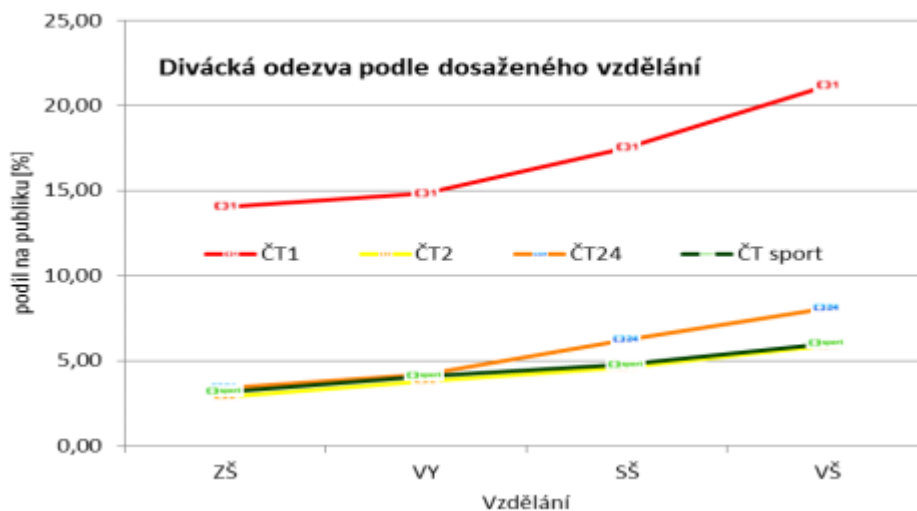
Vývoj prodaného nákladu deníků 2007-2012

Příloha č. 18: Přehled diváků České televize dle věku

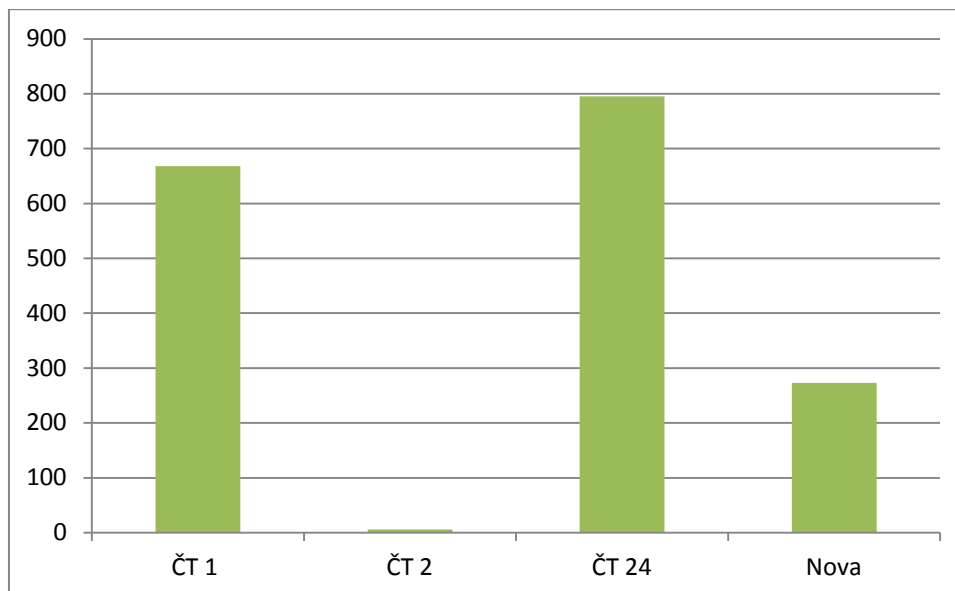
Příloha č. 19: Přehled diváků ČT dle vzdělání

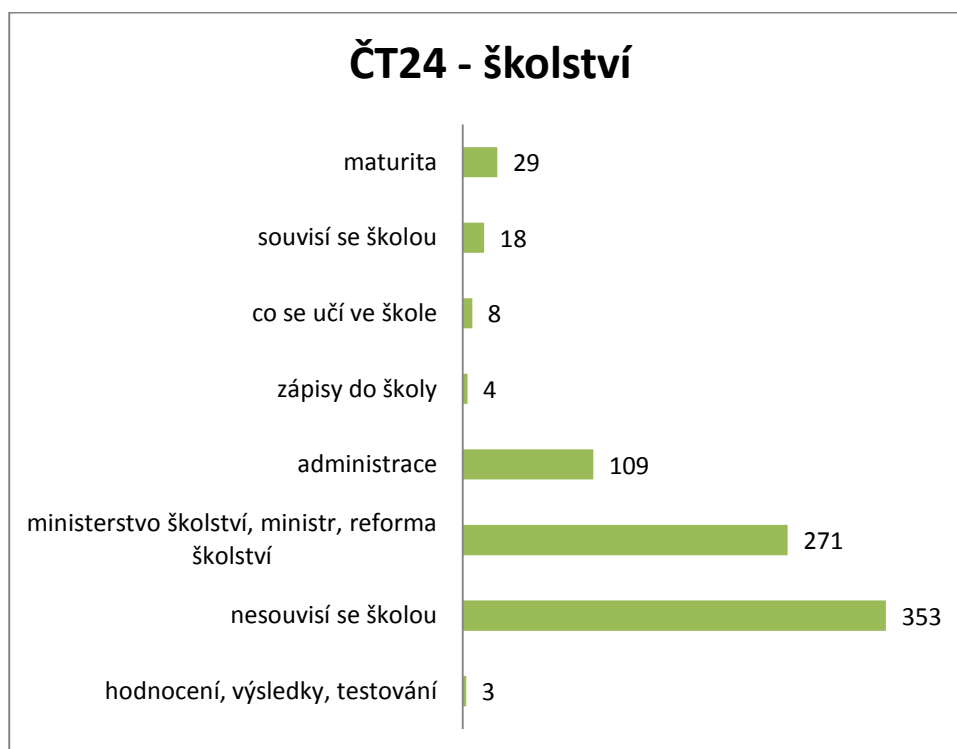
Příloha č. 20: Časová osa témat vyskytujících se v médiích během roku

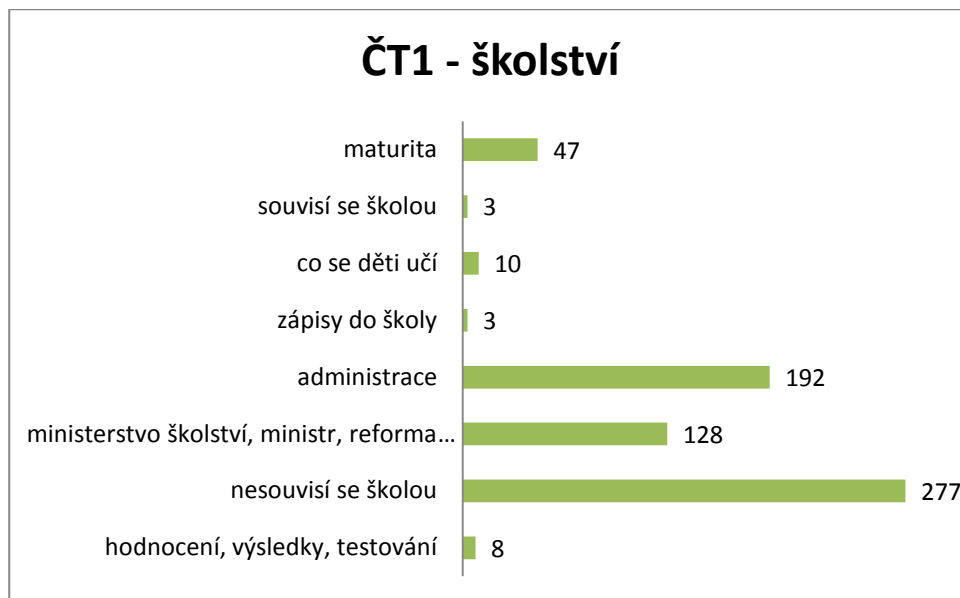
Příloha č. 21: Porovnání výskytu pojmu „školství“ na sledovaných televizních stanicích za rok 2012

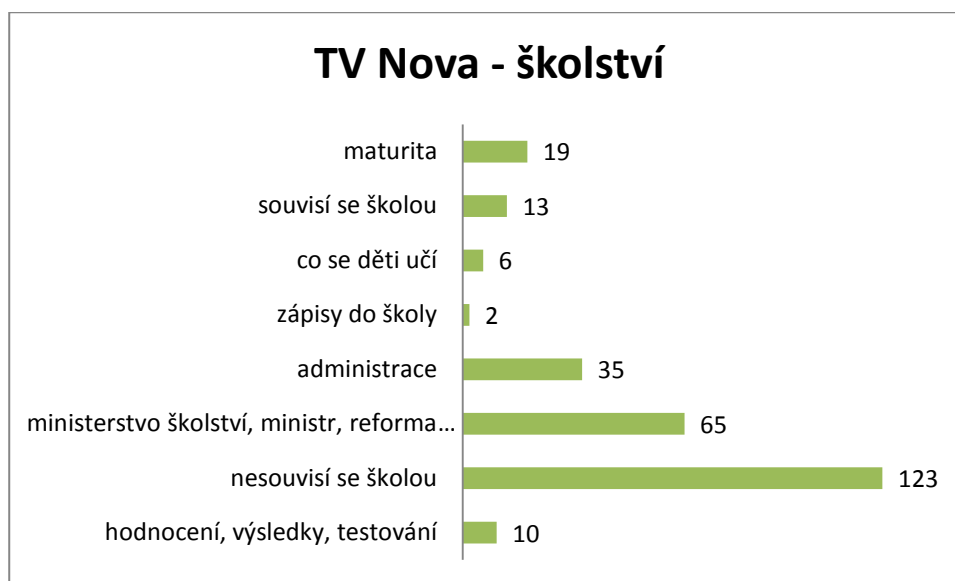
Příloha č. 22: Graf výskytů pojmu školství na ČT24, rozděleno do kategorií dle významu

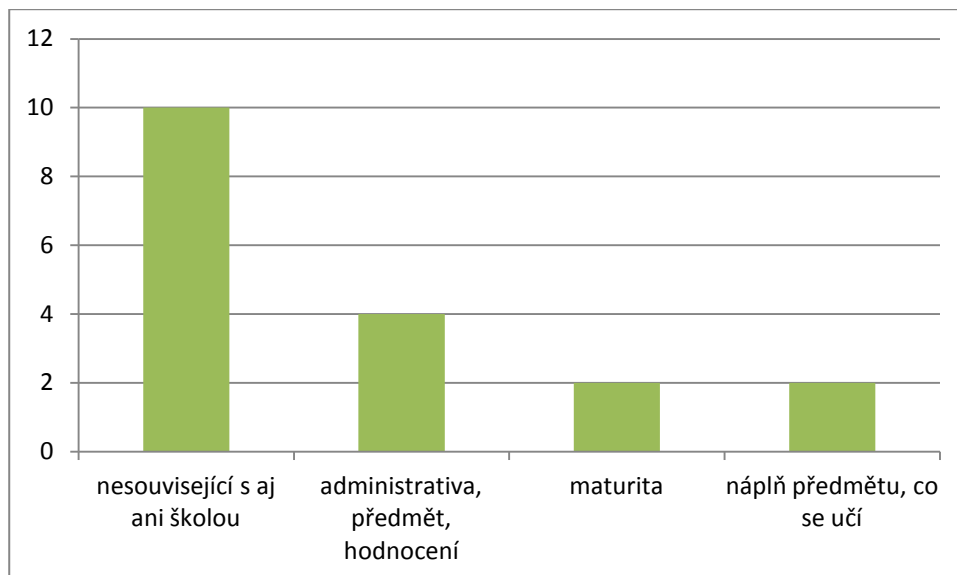
Příloha č. 23: Graf výskytů pojmu školství na ČT1, rozděleno do kategorií podle významu

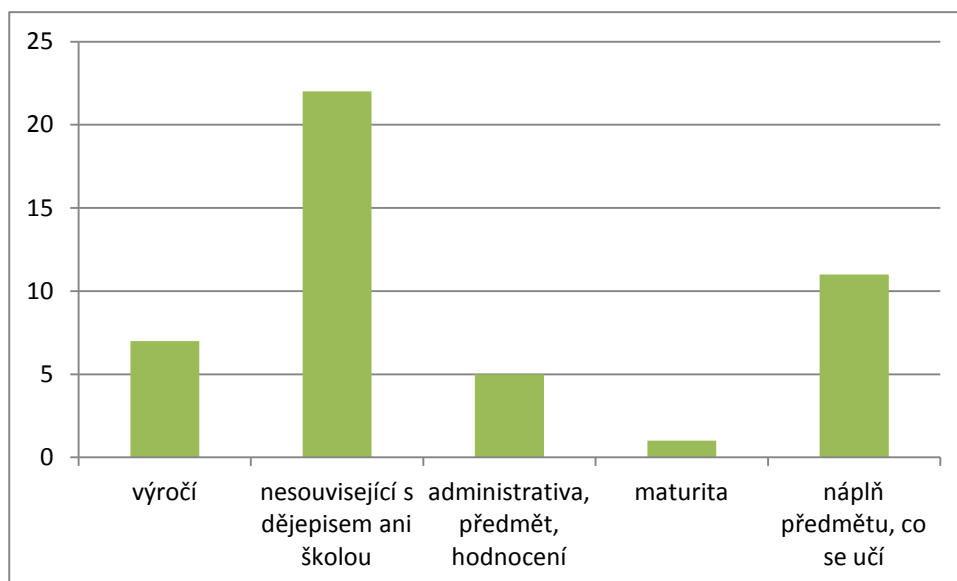
Příloha č. 24: Graf výskytů pojmu školství na TV NOVA, rozděleno do kategorií podle významu

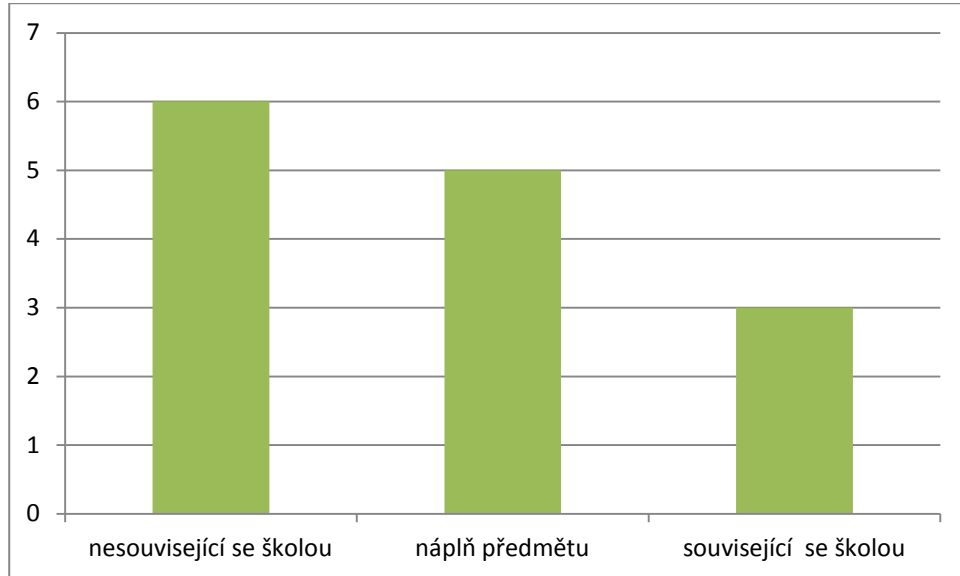
Příloha č. 25: Graf výskytu předmětu anglický jazyk v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

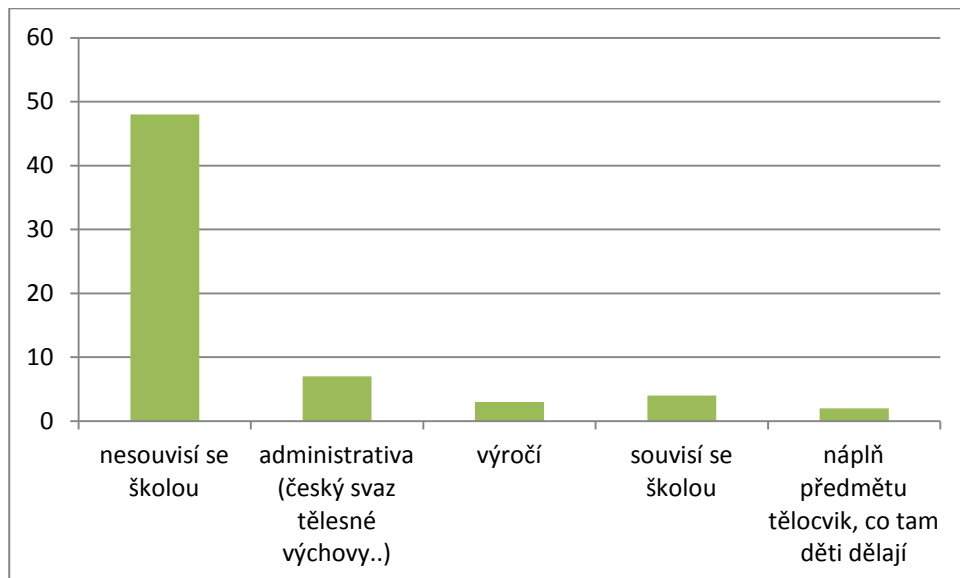
Příloha č. 26: Graf výskytu předmětu dějepis v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

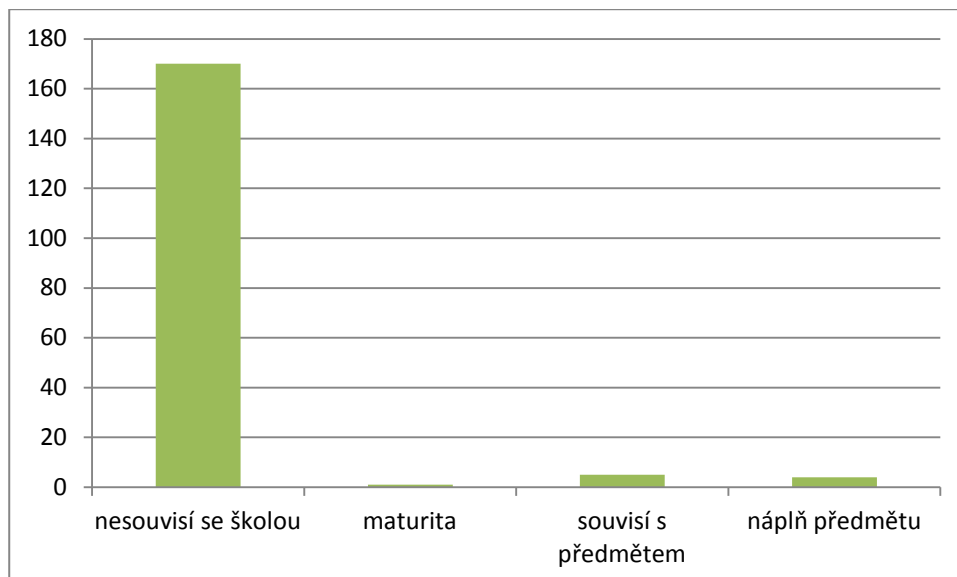
Příloha č. 27: Graf výskytu předmětu vlastivěda v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

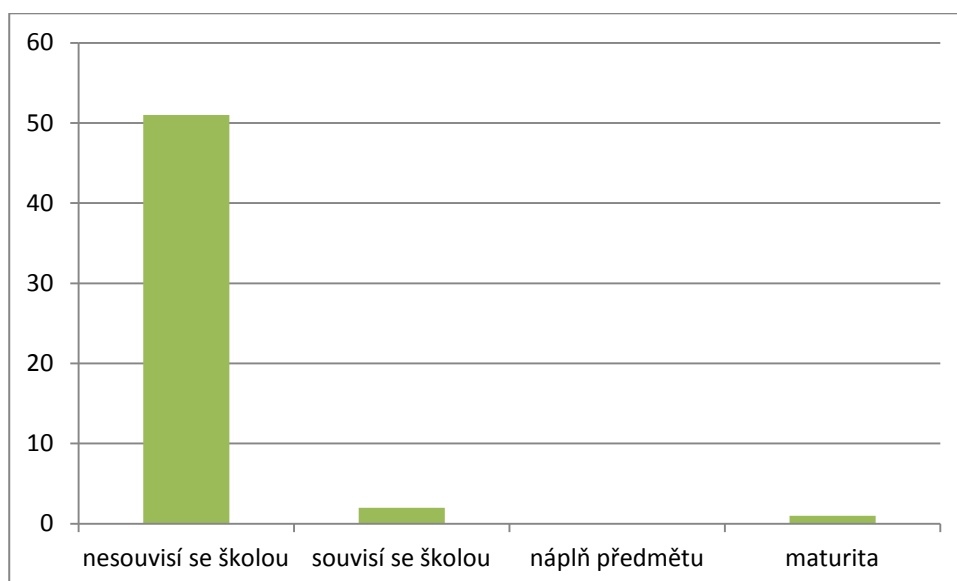
Příloha č. 28: Graf výskytu předmětu tělesná výchova v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

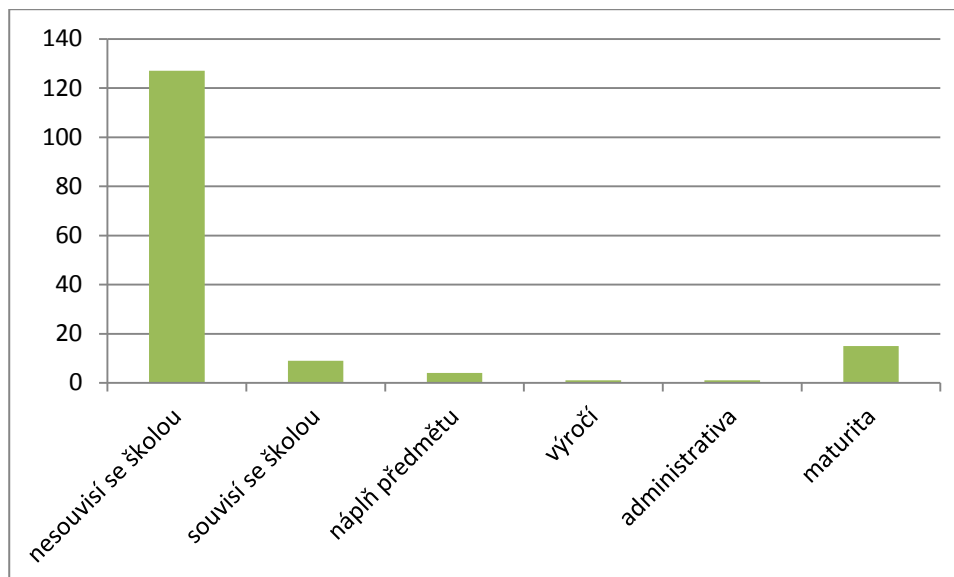
Příloha č. 29: Graf výskytu předmětu chemie v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

Příloha č. 30: Graf výskytu předmětu biologie v televizích za rok 2012, rozděleno do kategorií podle významu

Příloha č. 31: Graf výskytu předmětu fyzika v televizích za rok 2012, rozděleno podle kategorií dle významu

Příloha č. 32: Porovnání předmětů mezi sebou

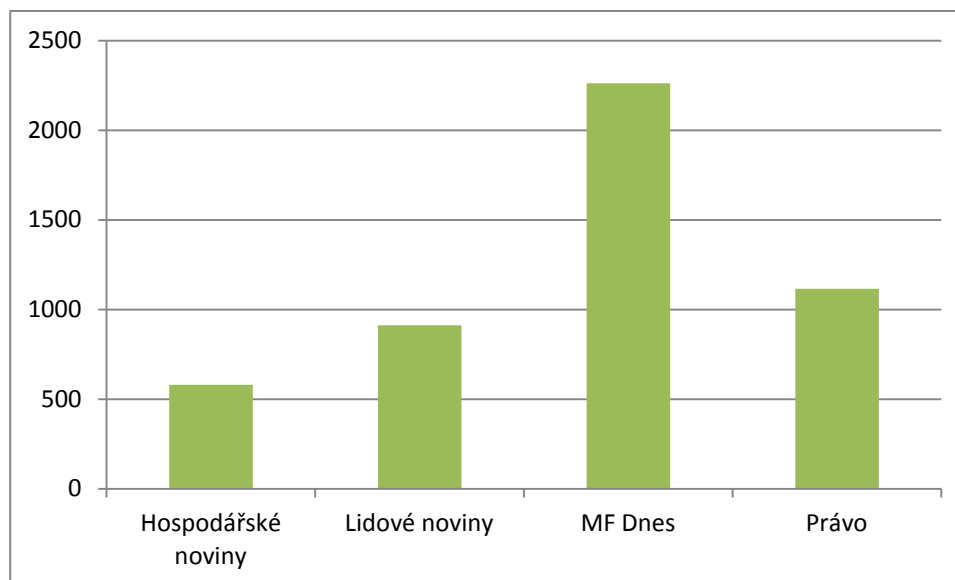
	celkem výskytů	maturita	obsah předmětu, co se děti učí
český jazyk	96	49	2
matematika	405	123	10
anglický jazyk	18	2	2
německý jazyk	9	0	1
francouzský jazyk	0	0	0
dějepis	46	1	11
vlastivěda	14	0	5
přírodopis	5	0	0
základy společenských věd	2	0	1
občanská výchova	11	1	1
hudební výchova	13	0	0
výtvarná výchova	19	1	0
tělesná výchova	64	0	2
chemie	180	1	4
biologie	54	1	0
fyzika	157	15	4

rodinná výchova	0	0	0
finanční gramotnost	37	0	4

Příloha č. 33: Výskyt pojmů humanitní, technický a přírodovědný obor v televizích za rok 2012, příklady výskytů u vybraných kategorií

	celkem výskytů	absolventi a jejich uplatnění	souvisí se školou, maturitou
humanitní obor	41	5	0
technický obor	65	14	5
přírodovědný obor	65	0	2

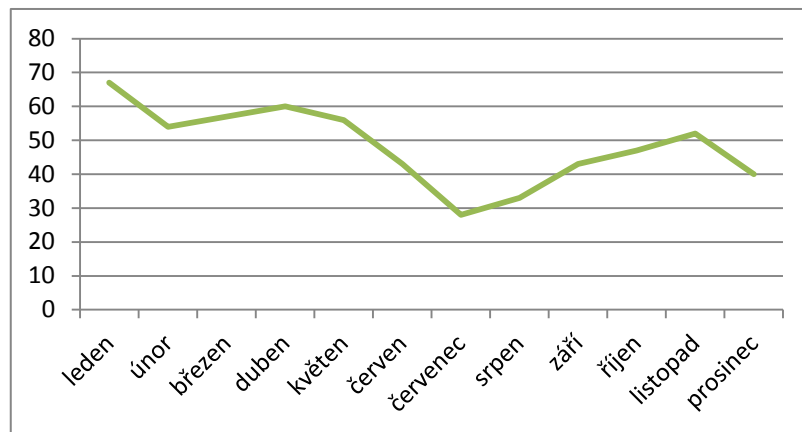
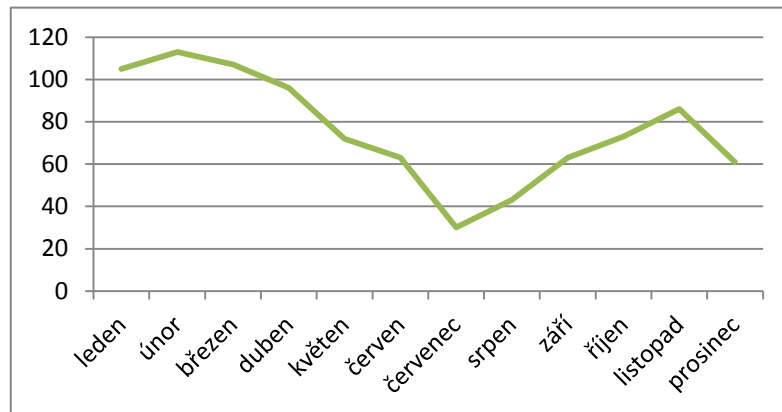
Příloha č. 34: Graf výskytu pojmu školství v tisku za rok 2012

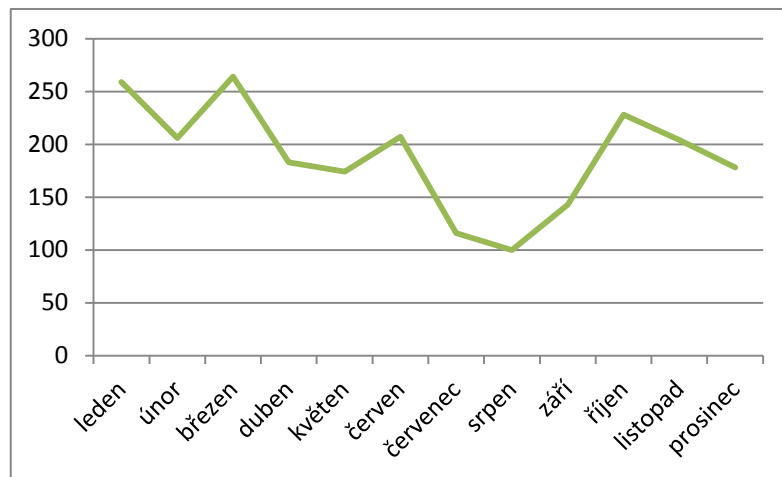
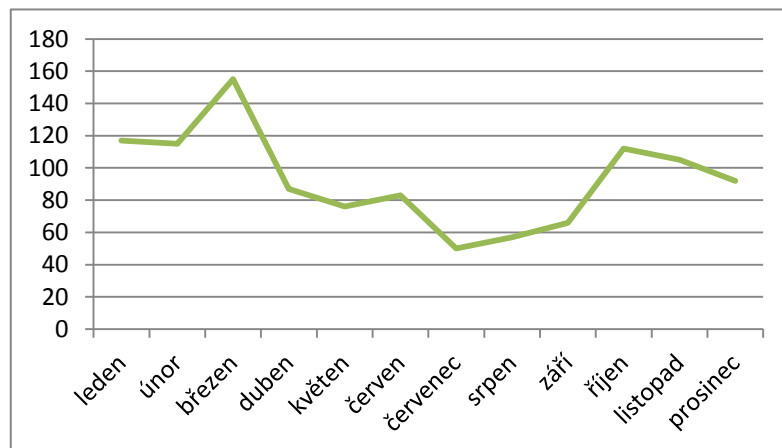

Příloha č. 35: Tabulka znázorňující počet výskytů pojmu školství v jednotlivých kategoriích a v jednotlivých denících

	HN	LN	MF DNES	Právo
vysoké školy a reforma	25	40	122	37
nesouvisí	396	569	1306	693
testování žáků	5	29	6	3
ministr školství, ministerstvo	39	46	84	96
Co se žáci ve škole učí, obsah předmětu	18	21	58	13
neformální vzdělávání, mimoškolní aktivity, alternativní přístupy ke vzdělávání	7	23	18	18
administrativa, financování	35	78	323	142
státní maturita	13	37	132	40
souvisí se školou	19	49	137	53
absolventi a jejich uplatnění	22	8	44	8
zápisy do školy	0	2	22	8
přijímací zkoušky	0	10	10	4
CELKEM VÝSKYTŮ	579	912	2262	1115

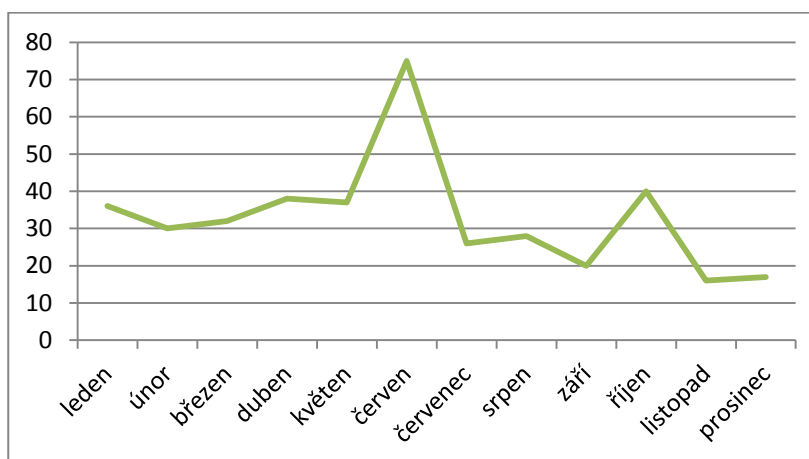
Příloha č. 36: Grafy počtu výskytů pojmu školství podle deníků v jednotlivých měsících

**Hospodářské
noviny****Lidové noviny**

MF DNES**Právo**

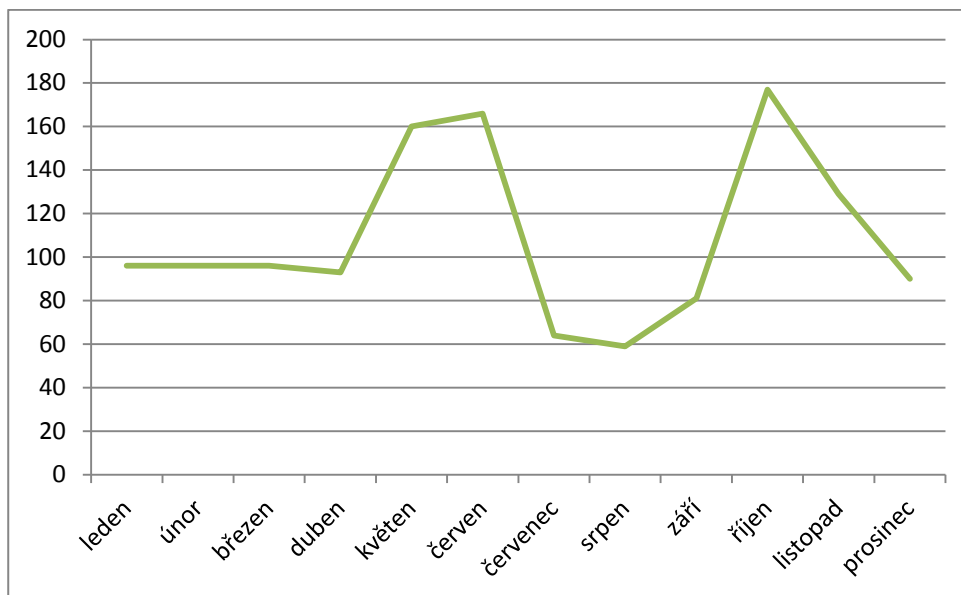
Příloha č. 37: Tabulka výskytů pojmu český jazyk podle kategorií

psaní, písmo	1
gramatika	6
soutěž v předmětu, úspěch dětí v této oblasti	2
maturita	112
testování	23
přijímací zkoušky	8
metody a způsoby výuky	9
čtení, literatura	4
hodnocení v předmětu, výsledky	3
co se učí v českém jazyce	5
hodinová dotace na předmět	1
alternativní metody učení	8
nesouvisí s vyučováním a předmětem český jazyk na ZŠ A SŠ	213

Příloha č. 38: Graf výskytu pojmu český jazyk podle měsíců

Příloha č. 39: Tabulka výskytu pojmu matematika podle kategorií

co se žáci učí v matematice	23
testování, přijímací zkoušky	54
alternativní přístup	20
zápisy	3
maturita	161
výsledky	24
jak se učí matematika	31
nesouvisí s výukou ani předmětem matematiky na ZŠ A SŠ	991

Příloha č. 40: Graf výskytu pojmu matematika podle měsíců**Příloha č. 41: Tabulka výskytu pojmu tělesná výchova podle kategorií**

sportovní svaz	25
vysoké školy	16
absolventi	2
co se učí v rámci předmětu	7
stavba sportovišť pro děti	7
hodnocení v předmětu	2
hodinová dotace předmětu	9
nesouvisí se školou	227

Příloha č. 42: Tabulka porovnání celkového výskytu, článků a AV materiálů, v kategorii „Co je obsahem předmětu, co se žáci učí“

	TELEVIZE		NOVINY	
	celkem výskytů	obsah předmětu	celkem výskytů	obsah předmětu
český jazyk	96	2	395	5
matematika	405	5	1307	23
anglický jazyk	18	2	111	0
německý jazyk	9	1	113	0
francouzský jazyk	0	0	10	0
dějepis	46	11	297	28
vlastivěda	14	5	29	0
přírodopis	5	1	58	4
základy společenských věd	2	0	25	0
občanská výchova	11	1	40	0
hudební výchova	13	0	45	0
výtvarná výchova	19	0	66	5
tělesná výchova	64	2	295	7
chemie	180	4	829	3
biologie	54	0	326	4
fyzika	157	4	834	2

Příloha č. 43: Infografika znázorňující výsledky polostrukturovaných rozhovorů

Příloha č. 44: Výsledky dotazníkového šetření – jaká periodika čtou respondenti alespoň jednou týdně

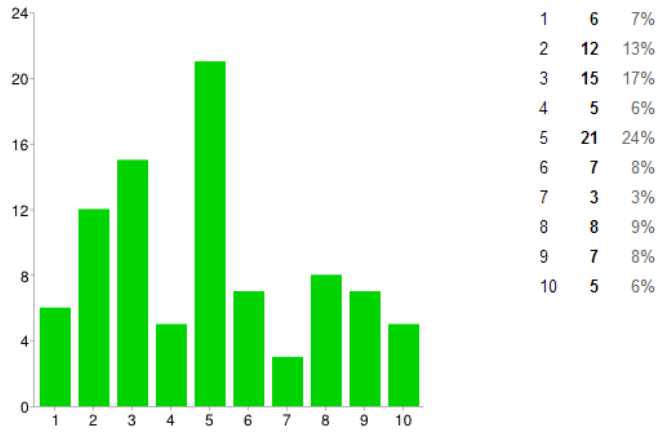
Co čtete alespoň jednou týdně?	
MF Dnes	26
nečtu noviny	25
internet	16
Blesk	10
Lidové noviny	6
Hospodářské noviny	5
Regionální noviny	4
E15	2
Právo	2
Reflex	2
Respekt	2
Rytmus života	2
Čas pro hvězdy	1
IT	1
Katka	1
Moje šťastná hvězda	1
Regenerace	1
Rovnost	1
Šíp	1
Týden	1

Příloha č. 45: Výsledky dotazníkového šetření – na jaké televizní stanici sledují respondenti zpravodajství?

Na které stanici sledujete zprávy alespoň jednou týdně?	
žádné nesleduji	15
ČT1	50
ČT24	27
ČT2	5
NOVA	35
PRIMA	18
JOJ	1
Markýza	1

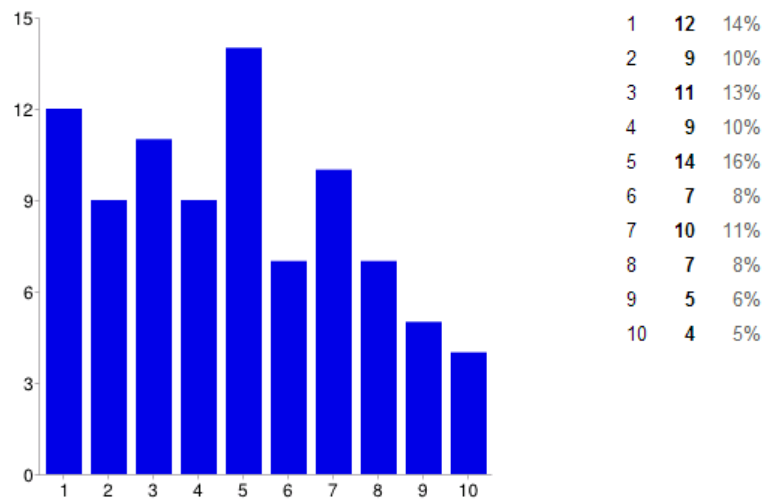
Příloha č. 46: Jak respondenty zajímá téma ekonomiky v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - EKONOMIKA

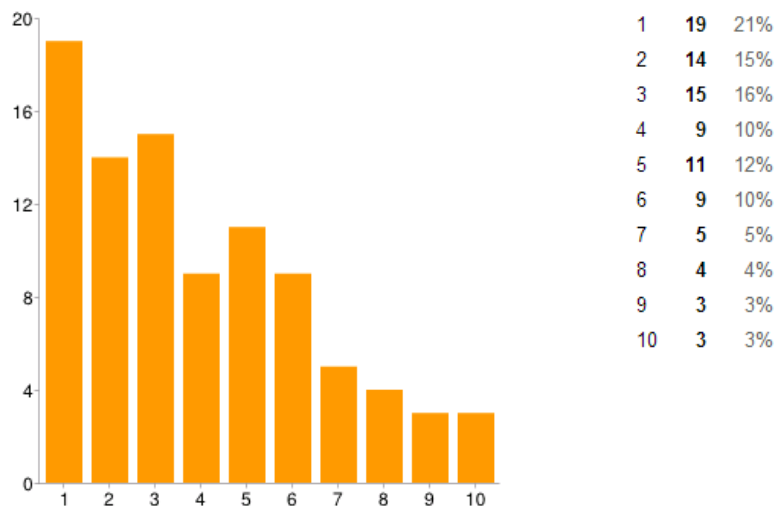
Příloha č. 47: Jak respondenty zajímá téma politika v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - POLITIKA

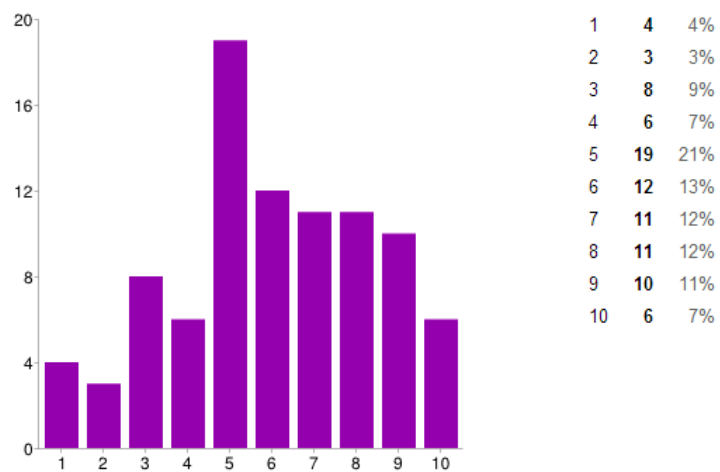
Příloha č. 48: Jak respondenty zajímá téma sport v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - SPORT

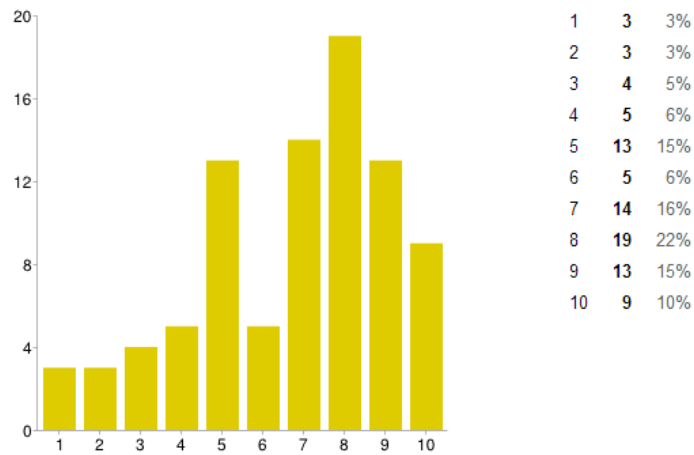
Příloha č. 49: Jak respondenty zajímá téma kultura v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - KULTURA

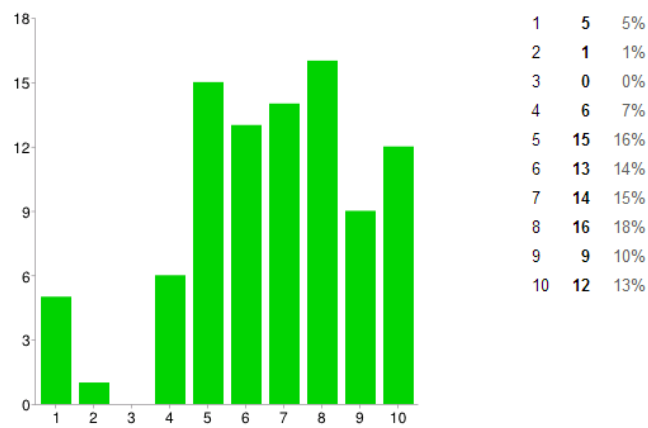
Příloha č. 50: Jak respondenty zajímá téma vzdělávání v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - VZDĚLÁVÁNÍ

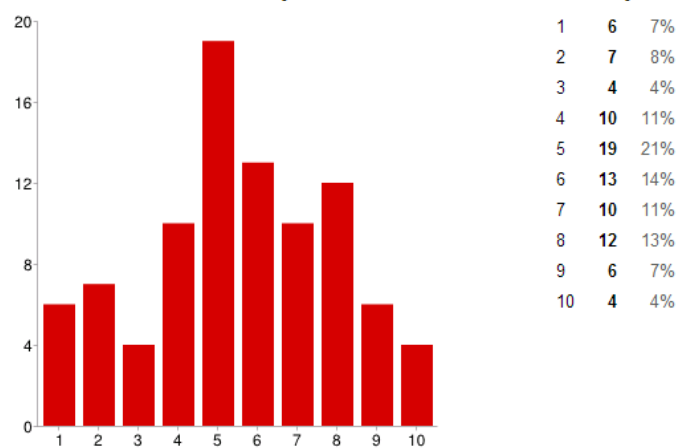
Příloha č. 51: Jak respondenty zajímá téma zdravotnictví v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - ZDRAVOTNICTVÍ

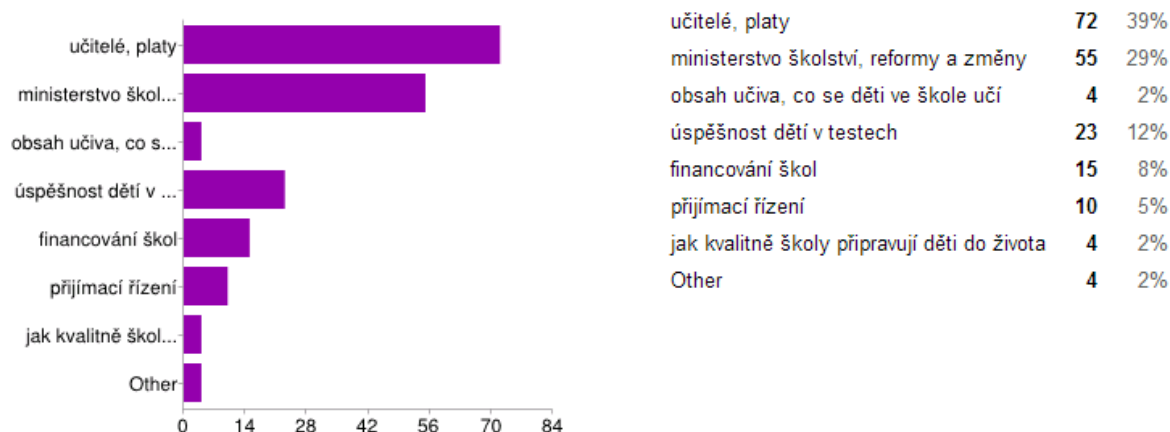
Příloha č. 52: Jak respondenty zajímají společenská témata v médiích

Označte na škále od 1 do 10, jak Vás konkrétní oblast v médiích zajímá - SPOLEČENSKÁ TÉMATA

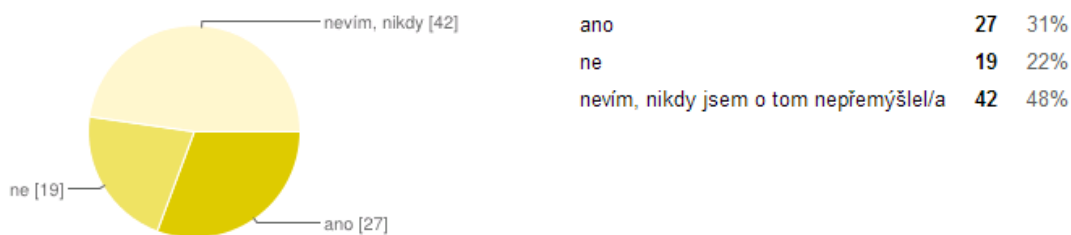
Příloha č. 53: Jaká téma se v souvislosti se školstvím objevují v médiích nejčastěji

Vyberte, která témata se v médiích objevují podle Vás v souvislosti se vzděláváním nejčastěji?

Příloha č. 54: Mají respondenti dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Příloha č. 55: Výsledky vyhledávání pomocí nástroje Google Trends

Příloha č. 56: Předměty a jejich zastoupení v televizích

	celkem výskytů	maturita	obsah předmětu, co se žáci učí	o čem se nejvíce mluví
matematika	405	123	10	řeší se, jak zpestřit výuku, aby děti matematika více bavila, v souvislosti s maturitou se řešila hlavně její obtížnost
chemie	180	1	4	chemie je v drtivém množství výskytů spojovaná s vědou a lékařstvím, ne se školou
fyzika	157	15	4	opět slovo používané v jiných souvislostech, pokud v souvislosti se školou, řeší se popularizace výuky fyziky
český jazyk	96	49	2	je to povinná součást maturitní zkoušky, nové písmo
tělesná výchova	64	0	2	mluví se o tělesné výchově v souvislosti se sportovními akcemi, Sazkou, ČUS, pokud se to týká školy, tak je to téma přilákání dětí ke sportu, hodinové dotace na předmět a obezita dětí
dějepis	46	1	11	jak žákům přiblížit výuku dějin hlavně 20. století, pomocí filmů, výstav, přednášek pamětníků, dětem chybí souvislosti, dějepis se musí učit jinak, než pouhým chronologickým výkladem

Příloha č. 57: Předměty a jejich zastoupení v denících

	celkem výskytů	maturita	obsah předmětu, co se žáci učí	jak se předmět vyučuje, metody výuky
matematika	1307	161	23	31
chemie	829	0	0	16
fyzika	824	0	2	20
český jazyk	395	112	5	9
biologie	326	0	4	0
dějepis	297	6	0	28

Příloha č. 58: Kategorie výskytů pojmu školství v denících

	HN	LN	MF DNES	Právo
vysoké školy a reforma	4,31%	4,39%	5,40%	3,32%
nesouvisí	68,40%	62,40%	57,74%	62,15%
testování žáků	0,86%	3,18%	0,27%	0,27%
ministr školství, ministerstvo	6,74%	5,04%	3,71%	8,61%
co se děti ve škole učí, obsah předmětu	3,10%	2,30%	2,56%	1,17%
neformální vzdělávání, mimoškolní aktivity, alternativní přístupy ke vzdělávání	1,20%	2,52%	0,80%	1,61%
administrativa, financování	6,00%	8,55%	14,28%	12,74%
státní maturita	2,24%	4,06%	5,84%	3,59%
souvisí se školou	3,28%	5,37%	6,06%	4,75%
absolventi a jejich uplatnění	3,87%	0,88%	1,95%	0,72%
zápisy do školy	0,00%	0,22%	0,96%	0,72%
přijímací zkoušky	0,00%	1,09%	0,43%	0,35%

DOTAZNÍK PRO RODIČE -

<https://docs.google.com/forms/d/1okjMLFRHaOrBe5Qd48VdzvDje11aZduDR0erG-yK7Rk/viewform>

POLOSTRUKTUROVANÉ ROZHOVORY S RODIČI - PŘEPISY

Rozhovor č. 1

Jana, 25 let, středoškolské vzdělání, zaměstnaná v obchodu a službách, děti 2 a 7 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Čtu Právo, kupuju si ho kvůli magazínu.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Doma sledujeme hlavně zprávy na Nově. Jsem se synem doma, takže i ty odpoledne. Večer to manžel občas přepne na jedničku.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

No to bohužel nevím, nevzpomínám si. Možná něco s ministrem?

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

To nevím, nikdy jsem o tom až tak nepřemýšlela.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Nejvíce jsem se zajímala o vstup do první třídy, když šla dcera. Teď už je ve druhý, s paní učitelkou se znám a nějak už mě nenapadne se o to víc zajímat. Znamky má docela dobrý.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí? A kde hledáte odpovědi na Vaše případné otázky?

Asi ne, a když něco nevím, najdu si to na internetu.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Nevím, jestli úplně nejvíce, ale občas sleduju, co se děje ve vládě a někdy se podívám na nějakou tu „drbárnu“..

Rozhovor č. 2

Robert, 38 let, vysokoškolské vzdělání, zaměstnán ve školství, syn 8 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Pravidelně čtu Mladou frontu.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Tak je to Nova, Česká televize a často přes den sleduju ČT24, tam jsou zprávy pořád.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Asi je to tím, že jsem z oboru, ale naposledy to byl problém nekvalifikovaných učitelů ve školách a třeba to, že školky jsou přeplněné.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Ano, mám.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Všechno, co se týká vzdělávání, je toho hodně.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí? A kde hledáte odpovědi na Vaše případné otázky?

Nic mě nenapadá.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Vzdělání, zdravotnictví a kultura.

Rozhovor č. 3

Karin, 34 let, středoškolské vzdělání, zaměstnána ve službách, syn 7 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Jestli myslíte noviny, tak kupuju Mladou frontu, ale ne každý den. A jestli i časopisy, tak mám předplacenou Televizi a občas koupím Marianne nebo Apetit.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Koukám na jedničku.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Písmo se řešilo. Nové písmo, které mají mít děti v první třídě, na nic dalšího konkrétního si nevzpomínám.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Když se nad tím takhle konkrétně zamyslím, tak nemám.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Zajímaly by mě informace o výchově a práci s dětmi. Něco konkrétního, aby měli rodiče přehled, jaké mají možnosti.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí? A kde hledáte odpovědi na Vaše případné otázky?

Právě ty alternativní možnosti, co s dítětem nebo do jaké školy ho zapsat.

A kde takové informace najdete?

Na internetu v diskusích, řeším teď výběr školy, tak dám na názory jiných rodičů.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Zajímá mě to vzdělávání, i když to se tolik neobjevuje, pak asi zdravotnictví a kultura.

Rozhovor č. 4

Jaroslava, 39 let, vysokoškolské vzdělání, pracuje ve zdravotnictví, děti 4 a 6 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Jednou týdně Mladou frontu.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Sleduju zprávy na televizi Prima.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Že se bude platit za vysokou.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Nevím.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Asi žádné.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

Myslím, že ne.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Asi zdravotnictví a společenská témata. Politiku nechci sledovat.

Rozhovor č. 5

Jiří, 33 let, středoškolské vzdělání, hotelnictví a turismus, dcera 8 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Čtu si zprávy na netu, nekupuju žádné noviny.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Prima a nejvíc koukám na Zoom. Ale tam vlastně nejsou zprávy.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Že učitelé nejsou kvalifikovaní.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

To těžko říct, moje dcera chodí do školy v Rakousku, kde částečně žijeme, takže mám asi jiný pohled.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Nevím, co potřebuju, si najdu na netu, těžko říct.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Čtu ekonomické zprávy.

Rozhovor č. 6

Jana, 42 let, středoškolské vzdělání, v domácnosti, děti 9 a 13 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Vůbec nečtu denní tisk, jen knihy.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Televizi nesleduji, nemáme ji.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Na to neumím odpovědět.

Takže je zbytečné ptát se, zda máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

To ano.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Asi by mě zajímalo, pokud by se řešila změna celého systému. Jinak věci, co se řeší, mi přijdou zbytečné.

A kde hledáte odpovědi na Vaše případné otázky v souvislosti se vzděláváním?

Na Facebooku, od známých, v knihách, pokud je to něco odbornějšího, hlavně od známých.

Rozhovor č. 7

Adam, 36 let, vysokoškolské vzdělání, pracuje v oblasti vzdělávání, syn 6 let, dcera 1 rok

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Kupuji si Týden, jinak denně čtu idnes.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Když už televizi, tak dvacetčtyřku nebo jedničku.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Napadají mě státní maturity.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Nemám.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Všechny inovace ve vzdělávání, jaké jsou třeba moderní přístupy. Jestli se do škol zavede finanční gramotnost.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

V klasických médiích, já sleduju spíš elektronická, chybí samostatná rubrika se zaměřením na vzdělávání. A to je podle mě chyba.

A kde takové informace najdete?

Na stránkách organizací, které se vzdělávání věnují nebo třeba od učitelů.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Ekonomika. A sport taky.

Rozhovor č. 8

Adéla, 41 let, středoškolské vzdělání, pracuje s dětmi, děti 8 a 12 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Mladou frontu.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Na České televizi, ty hlavní zprávy.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Teď se řešilo, jestli děti budou mít víc hodin tělocviku.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Mám.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

No co se moc neobjevuje, je, jak řešit potíže s učením a se šikanou.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí? A kde hledáte odpovědi na Vaše případné otázky?

Změna současného školského systému a řešení problémů dětí a rodičů ve školách, šikana.

A kde takové informace najdete?

Na internetu si hledám.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Kultura, vzdělávání a zdravotnictví.

Rozhovor č. 9

Irena, 42 let, vysokoškolské vzdělání, účetní, děti 5, 11 a 22 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Kupuju si střídavě Hospodářky a Lidové noviny.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Asi jedničku a ČT24 nejvíc.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Teď jsem zaznamenala, že 7000 učitelů opustí školství kvůli nedostatečnému vzdělání.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Ano.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Zajímá mě všechno, co se týká školy a vzdělávání.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

No asi celá a poctivá pravda.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Určitě politika, kultura. Je toho víc, záleží na tématu.

Rozhovor č. 10

Zdeněk, 35 let, středoškolské vzdělání, gastronomie, dcera 9 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Noviny si nekupuju, vystačím si s internetem.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Zprávy v televizi nesleduju.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Ministr školství chce navýšit rozpočet státním školám až o 3 nebo 5 miliard, ale nejsou na to peníze, tak shánějí sponzory. Ty školy shánějí sponzory.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Spíš mi přijde, že nemám.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Třeba jakým způsobem se děti vzdělávají, zda pouze učením nazpaměť nebo jestli také u učení přemýšlejí. A zda mají školy kvalitní pedagogy.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

Asi to, co jsem říkal.

A kde takové informace najdete?

Samozřejmě že na netu.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Nejvíce sport a společenská témata.

Rozhovor č. 11

Jana, 39 let, vysokoškolské vzdělání, zaměstnána ve službách, dcera 9 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Takhle pravidelně nic, ale jednou za čas si koupím Reflex.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Na Nově a jedniče.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Viděla jsem reportáž, kde se doporučovalo obcím, aby nestavěly nové školky. Že jich je prý hodně a nejsou na to peníze, což mi teda přijde hrozný. Na podzim se nám má narodit druhá dcera a to abych si o školku zažádala už pomalu teď.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Nevím, co bych měla chtít, aby v televizi říkali jiného než teď. Nevím.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

No jak jsem říkala, o těch školkách. Doufám, že se to brzo nějak vyřeší.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí? A kde hledáte odpovědi na Vaše případné otázky?

Sleduju různé diskuze na internetu a taky mám kamarádky s dětma v podobném věku jako já, takže se hodně bavíme spolu. Nezajímají mě moc obecné věci, ale co se konkrétně děje s Aničkou ve škole. Chodím na třídní schůzky a jsem v kontaktu s paní učitelkou.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Jak říkáte, asi to vzdělávání a kultura, když hledám akce, ale to nárazově.

Rozhovor č. 12

Lukáš, 46 let, vysokoškolské vzdělání, zaměstnán ve státní správě, dcera 14 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Hospodářské noviny si kupuju vlastně každý den, ve čtvrtek kupuju domů Mladou frontu.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Na zpravodajství na české televizi.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Se vzděláním nebo školstvím. Odchod kantorů, kteří nesplňovali podmínky kvalifikace, to byla zpráva, která se objevila i na předních stranách, myslím že i několik dní po sobě.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Mám pocit, že mám dostatek.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Víc se soustředím třeba na maturitu a střední školy, protože dcera bude přecházet na gymnázium.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

Ne.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Nejvíce politika, vzhledem k mojí práci. To si nevyberete.

Rozhovor č. 13

Lenka, 34 let, středoškolské vzdělání, reklama, dcera 12 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Nemůžu říct, že čtu nějaké noviny pravidelně, to ne.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

ČT24, různě během dne, hlavní zprávy jsou v čase, kdy nemám čas nebo nejsem doma.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Nevím, asi že se děti přestávají učit psát psacím a učí se psát tiskacím. Asi to.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Ne, chtěla bych víc vědět o alternativách, které děti mají.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Možnosti domácí výuky a alternativní možnosti výuky ve školách. Přemýšlela jsem o domácí výuce, ale pak jsem to zavrhla.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

O vzdělávání se všeobecně málo mluví. Bylo by fajn informovat veřejnost o alternativních metodách výuky, třeba by se pak lépe šířila i do klasických škol.

A kde hledáte informace o těchto tématech?

Řešíme to se známými a pak na speciálních webech čtu články.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Společenská témata a to vzdělávání, kdyby se o něm víc psalo, našlo by si to své čtenáře, to jsem si jistá. Jenže se pořád dokola omývá politika.

Rozhovor č. 14

Petra, 31 let, středoškolské vzdělání, mateřská dovolená, děti 7 a 1 rok

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Kupuju si Blesk.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Zprávy na Nově, vyhovují mi nejvíc časově.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Že by bylo třeba víc peněz pro sport.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Mám.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Školské osnovy.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

Ne, není nic.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Sport a zdravotnictví, to je důležité.

Rozhovor č. 15

Eva, 40 let, vysokoškolské vzdělání, administrativní pracovnice, dcera 15 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Na internetu čtu idnes a novinky.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Televizi nemáme.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Zaznamenala jsem, že něco řešili ohledně povinné školní docházky poslední rok pro děti, než jdou do první třídy.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Nemám, chtěla bych, aby se psalo o domácím vzdělávání a alternativních přístupech.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

O domácím vzdělávání a o hnutí unschooling, to by mě zajímalo a myslím, že i více rodičů.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

Opět bych se opakovala, ta témata, jak jsem jmenovala..

A kde hledáte informace o těchto tématech?

Na internetu, na webu a facebooku.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Vzdělávání, kdyby se o něm psalo. Jinak čtu kulturu.

Rozhovor č. 16

Jan, 36 let, středoškolské vzdělání, strojírenství, dcera 15 let, syn 4 roky

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Sleduju novinky na seznam.cz.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Na televizi Nova v půl osmé.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Nedostatek financí ve školství a taky to, že je málo opravdu kvalifikovaných pedagogů s pořádnou praxí.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Nemám.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

V současnosti řešíme nedostatek školek v Teplicích, později určitě jaká ZŠ v okolí bude mít pro mé dítě největší přínos pro jejich další studium a školka aby poskytla by všeobecný rozhled, rozvíjela logické uvažování a uvědomování si souvislostí.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

Zatím ne, určitě za pár let něco bude.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Ekonomika, politika.

Rozhovor č. 17

Miroslava, 48 let, vysokoškolské vzdělání, sociální práce, syn 16 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Nečtu noviny.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Česká televize a Prima, tam koukám na zprávy.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Na nedostatek míst pro děti v mateřských školkách, jestli to má být něco se základní školou, tak to nevím, nevím, co by se řešilo. Maturity taky ne, tak asi nic nevymyslím.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Ne.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Hledám informace o dětech s ADHD.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

No otevření víc témat týkajících se třeba hyperaktivních dětí nebo dětí s poruchami učení.

A kde hledáte informace o těchto tématech?

Na diskusích a různých webech.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Vzdělávání, zdravotnictví.

Rozhovor č. 18

Jakub, 37 let, vysokoškolské vzdělání, právo, dcera 8 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Čtu pravidelně Respekt.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Nemám televizi.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Problémy s aprobací učitelů.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Ano, mám.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Kvalita škol a výuky, schopnost vzdělavatelů reagovat na společenské změny, tím myslím. schopnost nabízet smysluplné vzdělání.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

Nevím.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Ekonomika, vzdělávání.

Rozhovor č. 19

Alexandra, 27 let, středoškolské vzdělání, pojišťovnictví, syn 6 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

Abych se přiznala, tak pravidelně žádný.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Televizní zprávy na Nově nebo jedničky, to střídáme. Rádi se pak díváme na 168 hodin nebo Reportéři ČT.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Poslední věc? Tak naposled se tuším řešilo to, jak na školách učí hodně angličtinářů bez vysokoškolského vzdělání, hodně z nich jsou rodilí mluvčí, kteří by defakto kvůli přijetí nového zákona nemohli učit. Přejde mi to trochu na hlavu postavené, jde nám o dobré učitele nebo o formální naplnění jakýchsi divných požadavků ze strany úředníků? Jak ráda bych na střední měla na angličtinu rodilého mluvčího, ale nám se akorát střídala jedna hrozná učitelka za druhou a dohromady jsme se nenaučili nic. Doufám, že syn na tom bude mnohem lépe.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

Nemyslím si, že se o vzdělávání mluví dost, možná to není až tak atraktivní téma jako kriminální zprávy, nevím. Pokud mě ale něco víc zajímá, najdu si k tomu informace sama. Myslím si, že dneska nežijeme ve světě, kdy můžeme čekat, až co na nás spadne z nebe.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Vzhledem k tomu, že Tomášek půjde od září do první třídy, řešila jsem posledního půl roku jenom to, jakou vybrat školu. Jestli na spádovou nebo vybrat jinou. Je to docela oříšek. Možná bych ocenila informace o tom, jak vlastně poznat kvalitní školu a pak jak tam dítě i dostat, protože ty kvalitní jsou často plné nebo mají na děti vysoké nároky.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

No jak už jsem říkala, pokud něco nevím, tak si to dohledám, zeptám se známých. Ale je pravda, že vzdělávání jako takovému, tomu co přichází po výběru základní školy, jsem se ještě moc nevěnovala. Asi to přijde samo s tím, jak bude Tomášek růst.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Čeho si nejvíce všímám nebo co mě nejvíce baví je sledovat, co se děje v tom našem zdravotnictví. Tuhle jsem slyšela v televizi mluvit ředitele VZP a přišlo mi, že mluvil velmi smysluplně, ačkoliv k téhle zdravotní pojišťovně jsem měla vždycky nějakou nevysvětlitelnou averzi.

Rozhovor č. 20

Marie, 48 let, středoškolské vzdělání, finance, děti 16 a 26 let

Jaká periodika čtete alespoň jednou týdně?

E15.

Na které z hlavní televizních stanic sledujete zpravodajství či publicistiku?

Nova, ČT1, někdy ČT24, ale to spíš kulisově.

Na co si vzpomenete, když se zeptám na poslední věc, kterou jste v médiích zaznamenal/a v souvislosti se vzděláváním?

Řeší se pořád ministr školství.

Máte dostatek informací v oblasti vzdělávání?

To neumím říct.

Které konkrétní informace Vás zajímají v souvislosti se vzděláváním a školstvím?

Jestli se bude platit školné na vysokých školách.

Je něco, co Vám v mediálním servisu v souvislosti s tématem vzdělávání chybí?

Nevím.

Která oblast nebo které oblasti Vás v médiích nejvíce zajímají? Je to kultura, ekonomika, politika, společenská témata, sport, vzdělávání nebo zdravotnictví?

Kultura, ekonomika.